

REVISTA BIBLIOTECILOR

2
1966

REVISTA BIBLIOTECILOR

(fostă Călăuza bibliotecarului)

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

ANUL XIX NR. 2 FEBRUARIE 1966

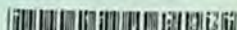
SUMAR

<i>Bibliotecile — auxiliare ale cercetării științifice</i>	65
Alex. Th. POPESCU și Cristiana POPESCU : <i>Documentația tehnico-științifică la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București</i>	66
Lidia RAUȘ : <i>Eroicele lupte din ianuarie—februarie 1933 (bibliografie selectivă)</i>	69
Lectura — act fundamental de cultură	
Acad. Victor EFTIMIU : <i>Bibliotecarul</i>	71
H. ZALIS : <i>Cu Șerban Cioculescu despre discernamintul lecturii</i>	73
Constantin PĂUNESCU : <i>Insemnări despre psihologia cititorului</i>	74
Ștefan GRUIA : <i>Premisele orientării lecturii</i>	76
La „masa-rotundă” : <i>Indrumarea lecturii în condițiile accesului liber la raft</i>	80
Dumitru DRĂGAN : <i>Cee ce e viu și interesant în munca noastră</i>	93
Mircea TOMESCU : <i>Lectura studenților</i>	95
V. Șt. MĂRUI și Horia NESTORESCU : <i>Bibliotecile sindicatelor de pe șantierele de construcții</i>	97
★	
<i>Cursuri de perfecționare profesională (grupa)</i>	100
Pregătire profesională	
Getta Elena RALLY : <i>Stabilirea vedetelor în catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime</i>	104
★	
Sabina VASILESCU : <i>Permanentizarea cititorilor</i>	108
Bibliotecarii întreabă... redacția răspunde	110
★	
George BAICULESCU : <i>Cînd a apărut revista „Arhiva românească” a lui M. Kogălniceanu ?</i>	112
Mihai BORDEIANU : <i>Insemnările lui Asăchi pe o carte</i>	114
Profiluri	
G. PIENESCU : <i>Ion Pillat. 1891—1945</i>	115
★	
I. M. ȘTEFAN : <i>Teme și bibliografii pentru popularizarea cunoștințelor științifice</i>	117
Fișier	
Zaharescu, Barbu. K. <i>Marx despre procesul de ansamblu al producției capitaliste</i> ; Stugren, Bogdan. <i>Știința evoluției</i> ; Daicoviciu, Handrian. <i>Dacii</i> ; <i>Literatură agricolă</i> ; „ <i>Biblioteca pentru toți</i> ” în 1966; Iorga, Nicolae. <i>Pagini alese</i> ; Botea, Ion și Pană, Ion. <i>Din august pînă în mai</i> ; Dante, A. <i>Divina comedie</i> ; Kafka, Joseph. <i>Procesul</i>	121

REDAȚIA:

STR. BISERICA AMZEI, 5—7, RAIONUL „30 DECEMBRIE”
BUCUREȘTI, OF. POȘTAL 22

TE

BIBLIOTECILE—AUXILIARE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

La 20 decembrie 1965, Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România a adoptat *Legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice*, lege menită să îmbunătățească activitatea într-unul din sectoarele de mare importanță ale vieții sociale din patria noastră.

Expunerea făcută în fața Marii Adunări Naționale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, cuprinde, pe lângă analiza completă a situației actuale, linia de perspectivă a științei din țara noastră, sarcinile ei în concordanță cu cerințele construcției socialiste. Începând din 1966, activitatea de cercetare științifică se va desfășura potrivit unui program elaborat de Consiliul Național, care va constitui o parte integrantă a planului cincinal. Activitatea științifică va fi tot mai strâns legată de cerințele concrete ale economiei și culturii, iar oamenii de știință și cercetătorii vor participa tot mai activ la rezolvarea marilor probleme ale construcției socialiste.

Înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea științei din țara noastră, determină un avânt corespunzător în activitatea bibliotecilor științifice și tehnice, a organismelor de documentare. În expunerea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, în atribuțiile Consiliului, „*va intra, de asemenea, organizarea informării și documentării științifice și tehnice care constituie un factor esențial în munca cercetătorilor, în întreaga viață științifică*”¹). Aceste prevederi pun bibliotecilor noastre

științifice și tehnice probleme noi pentru lichidarea unor deficiențe, pentru întărirea eficacității lor informative, pentru secundarea cercetătorilor în ritmul cerut de sarcinile de răspundere cărora trebuie să le facă față. „*Tinând seama de aceasta — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — este necesar să se ia măsuri de îmbunătățire a sistemului de informare și documentare științifică existent în țara noastră, folosindu-se pe scară mai largă mijloacele moderne de prelucrare a informațiilor, lichidându-se paralelismul existent în procurarea publicațiilor și cărților străine*”²).

Prin grija partidului și guvernului, țara noastră dispune, în prezent, de un sistem încheșat de centre de documentare științifică și tehnică, de o largă rețea de biblioteci științifice și tehnice, înzestrate cu fonduri bogate și valoroase. Aceste biblioteci formează una din verigile sistemului de cercetare; ele înmagazinează experiența științifică mondială, o pun la dispoziția cercetătorilor și înmagazinează apoi rezultatele științei noastre, concretizate în cărți, reviste și în alte categorii de publicații. Bibliotecarii, bibliografii și documentariștii muncesc cu conștiința că activitatea lor de auxiliari ai cercetării științifice și tehnice se întregărează în efortul poporului nostru de desăvârșire a construcției socialiste, știința fiind ea însăși o însemnată forță de producție.

Crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice va însemna însă și coordonarea și raționalizarea activității rețelelor de biblioteci științifice și tehnice, înlăturarea paralelismelor care dănuie între diferite unități, evitarea risipei de energie și asocierea eforturilor lor potrivit unui plan pus în acord cu planul de cercetare însuși. O seamă de paralelisme există și în activitatea

1) *Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică*, Scintila, 35, nr. 6838, 21 dec. 1965, p. 2.

2) *Idem.*

de documentare și bibliografică. Despuieră materialele și cercetările bibliografice se fac pe aceeași temă în diferite biblioteci și instituții de documentare. Din spiritul măsurilor preconizate, rezultă necesitatea coordonării activității de documentare pe întregul eșalon; așa cum în concepția dezvoltării științifice-tehnice moderne se planifică sarcinile și metodologia de la cercetare și până la aplicarea practică, apare deosebit de imperioasă planificarea în perspectivă a activității de documentare și bibliografice, nu numai sub aspectul tematic, ci și organizatoric și metodologic.

Folosirea mijloacelor moderne de prelucrare a informațiilor, perfecționarea tehnicii documentare în ansamblu formează obiectul cercetărilor în cadrul Centrului de documentare științifică al Academiei. Recenta sesiune organizată de C.D.Ș. a arătat preocupările pentru aplicarea metodelor și tehnicilor moderne de înmagazinare și prelucrare a informațiilor și, în general, pentru modernizarea tehnicii de documentare. Dar îmbunătățirea informării în toate categoriile de biblioteci este o problemă care trebuie considerată într-un context mai larg și aplicată în viață de către toate bibliotecile științifice și unitățile de documentare, în cadrul unui sistem perfecționat și bine organizat.

De calificarea documentariștilor, a bibliotecarilor, de perfecționarea științifică și de specializarea lor în diferite ramuri ale tehnicii documentare depinde, în mare măsură, randamentul activității de informare și documentare. Alături de cursurile de calificare organizate de Centrul de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România și de Institutul de documentare tehnică, devine actuală și revizuirea programei de învățământ pentru bibliotecari, în cadrul căreia documentarea modernă ar trebui să ocupe locul cuvenit și să nu figureze numai ca subramură a științei bibliografice.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „*Construirea socialismului — orinduire socială superioară a omenirii — se înfăptuiește pe baza științei celei mai înaintate, a folosirii legilor obiective de dezvoltare a societății; în aceasta constă esența superiorității societății noastre socialiste*”³⁾. În noile condiții de creație pe care le va imprima Consiliul Național al Cercetării Științifice, bibliotecarii, bibliografii, documentariștii vor trebui să demonstreze, prin munca lor, înțelegerea acestui înalt principiu al construcției socialiste în patria noastră.

3) Ibidem p. 1.

Documentația tehnico-științifică la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București

Este de la sine înțeles că, pentru Institutul nostru, cu cele 9 facultăți ale sale, documentația tehnico-științifică constituie o problemă deosebit de importantă. Pe de o parte, acest Institut trebuie să dea industriei românești, în plină dezvoltare, cadre ingineresti cu pregătirea științifică necesară stăpînirii tehnicii moderne, iar pe de altă parte să asigure cadrelor didactice posibilități corespunzătoare de a se ține la curent cu progresele rapide ale tehnicii, atât în vederea menținerii unui nivel mereu mai înalt și actual al cursurilor pe care le predau, cât și pentru desfășurarea în condiții

optime a activității lor de cercetare științifică.

Cu adincă mulțumire au primit, deci, corpul didactic și studenții Institutului politehnic cuvintele rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în *Expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică*. Organizarea informării și documentării științifice și tehnice — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — „constituie un factor esențial în munca cercetătorilor, în întreaga viață științifică. Ținând seama de aceasta este necesar să se ia măsuri de îmbunătățire a

sistemului de informare și documentare științifică existent în țara noastră¹⁾. Aceste măsuri urmează să intre în preocupările Consiliului Național al Cercetării Științifice.

După cum este binecunoscut, volumul publicațiilor științifice crește, în special în ultimele decenii, un ritm de creștere de proporții nemaiîntâlnite. Datele publicate de UNESCO în 1961 (raportul Auger) indică în această privință următoarea evoluție (considerând că, la începutul secolului al XIX-lea, volumul publicațiilor științifice era de 100): în 1850 — 1 000; în 1900 — 10 000; în 1960 — aproximativ 100 000. În cazul când ritmul actual de creștere se va menține, cifra se va ridica, spre sfârșitul secolului nostru, la peste un milion. În linii mari, o atare cifră concordă cu prevederile academicianului sovietic M. Dubinin, care apreciază că numărul publicațiilor științifice se dublează la fiecare 10—15 ani.

În acest ocean de documente, bineînțeles de valoare inegală, cercetătorul trebuie să găsească cât mai rapid un răspuns la întrebările puse de problemele pe care le are de rezolvat. În afara cărților de bază dintr-un anumit domeniu, articolele publicate în revistele de specialitate formează cele mai importante și mai vii documente, pentru că sînt cele mai actuale. Asemenea reviste apar în toate țările cu un nivel tehnico-științific suficient de dezvoltat.

Unealta care stă la îndemina cercetătorului pentru a-i mijloci contactul cu documentația care îl interesează, pentru a-i ușura munca este *informarea științifică*. Ea reprezintă un domeniu de activitate bine conturat, necesitînd, în afară de baza materială, un personal numeros și bine instruit. Întrucît informarea științifică raționalizează munca științifică, sprijinind astfel în mod nemijlocit dezvoltarea științei și, deci, a producției, cheltuielile afectate activităților pe care ea le presupune trebuie să fie considerate cheltuieli de producție în domeniul științelor aplicate.

În țara noastră, există, în prezent, un sistem de centre de documentare care acoperă, într-o anumită măsură, toate domeniile științifice și tehnice: Centrul de documentare științifică al Academiei, Institutul de documentare tehnică, centrele de documentare în domeniul petrolului și chimiei, al arhitecturii și construcțiilor, al medicinei, agriculturii și altele. Din rîndul organismelor de documentare tehnică face parte și Biblioteca Institutului politehnic „Gheorghe

Gheorghiu-Dej”, care deține peste 540 000 de publicații (în acestea, se cuprind și 25 000 de volume de periodice). În prezent, Biblioteca primește 881 de reviste din țară și de peste hotare. Ea are relații de schimb cu circa 900 de institute de învățămînt superior, institute de cercetare științifică și centre de schimb din 75 de țări, precum și cu 187 de institute și centre de documentare din țară, cărora li se trimite regulat *Buletinul Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej”*, în schimbul unor lucrări științifice de informare etc. Fondul de publicații al Bibliotecii este repartizat mai multor unități din Institut și anume: *Biblioteca centrală* — circa 315 000 de publicații; *biblioteca de facultate* (Chimie industrială, Electronică și telecomunicații, Transporturi, Electrotehnică) — circa 100 000 de publicații; *36 de biblioteci de catedre* — circa 65 000 de publicații; *3 biblioteci din cîmine studentești* — circa 60 000 de publicații.

Informarea științifică în Institut este asigurată prin următoarele mijloace:

La Biblioteca centrală a Institutului, prin:

— cataloagele alfabetic și sistematic ale cărților;

— catalogul alfabetic al periodicelor românești și străine;

— catalogul sistematic al fișelor bibliografice adnotate furnizate de I.D.T. (începînd din anul 1955);

— catalogul standardelor de stat.

În afară de aceste cataloage, ale căror fișe sînt indexate după *Clasificarea zecimală universală*, cercetătorii mai au la îndemînă:

— *Buletinul bibliografic trimestrial al Institutului*, care înregistrează titlurile cărților intrate în Bibliotecă în trimestrul respectiv;

— *Buletinul cărții străine intrate în institutele de învățămînt superior* (seria *Tehnică*), cu apariție lunară, editat în colaborare cu Biblioteca centrală universitară București;

— publicațiile Centrului de documentare științifică al Academiei în domeniile: matematici, fizică, chimie.

Aceste publicații, privind lucrări cu caracter teoretic, completează, pentru domeniile menționate, fișele I.D.T. și ale altor centre de documentare cu profil tehnic (cum ar fi, de pildă, Centrul de documentare în petrol-chimie).

La bibliotecile de facultate, există fișiere alfabeticale ale publicațiilor pe care le dețin (bibliotecile facultăților de Chimie industrială, de Transporturi, de Electronică și telecomunicații).

Remarcăm atenția deosebită care s-a acordat organizării Bibliotecii Facultății de electrotehnică, pentru a constitui un organism de informare și documentare rapidă.

¹⁾ *Erpunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică*. Știința, 35, nr. 6838, 21 dec. 1965, p. 2.

Această bibliotecă, axată mai ales pe colecții de reviste de specialitate, românești și străine (anual, primește un număr de 50 de abonamente), și-a constituit următoarele instrumente de informare :

— fișierul sistematic al fișelor adnotate (în limba franceză) furnizate de revista *Revue Générale d'Electricité* și care se referă la articole din cele mai importante reviste de specialitate din diferite țări. Acest fișier cuprinde fișele publicate de revista amintită, de la data apariției ei, în 1917, și pînă în prezent ;

— fișierul sistematic al fișelor adnotate publicate de revista *Association Suisse des Electriciens* (în limbile franceză, germană, engleză), din 1931 pînă în prezent ;

— fișier sistematic cuprinzînd fișe adnotate furnizate de publicația de documentare *Elektrotechnische Berichte* în intervalul 1931—1942 ; fișe adnotate furnizate de I.D.T. (începînd din 1955) pentru domeniile electrotehnică și energetică ; fișe adnotate furnizate de diferite reviste străine de specialitate (ETZ, ASEA etc.) ;

— fișierul numeric-alfabetic al fișelor adnotate (în limba italiană) furnizate de revista *l'Elettrotecnica* (Milano) în intervalul 1931—1942 și 1955—1964.

În total, aceste instrumente însumează aproximativ 200 000 de fișe adnotate ale principalelor articole din revistele de specialitate în domeniul electrotehnic și al energeticii.

În afară de aceste fișiere, a căror consultare este ușurată de existența unei ediții românești a *Clasificării zecimale universale, pentru electrotehnică și domeniile înrudite**, Biblioteca Facultății de electrotehnică pune la dispoziția cercetătorilor și următoarele publicații de documentare conținînd fișe adnotate în volum, care pot fi consultate cu ajutorul indexelor anuale respective ;

— *Science Abstracts* (Londra), seria A — *Physics Abstracts* și seria B — *Electrical Engineering Abstracts*, pentru anii 1931—1942 și din 1955 pînă în prezent ;

— *Referativnii Jurnal*, *Elektrotehnika i Energetika* (U.R.S.S.), din 1955 pînă în prezent.

Din cele de mai sus, se poate constata că bibliotecile Institutului nostru pun la dispoziția cercetătorilor — studenți, membri ai corpului didactic, ingineri și tehnicieni

din producție — un important material documentar.

Este însă neîndoios că, înfăptuind indicațiile partidului cu privire la necesitatea îmbunătățirii sistemului de informare și de documentare științifică în țara noastră, și situația actuală a documentației la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” poate să trebuie să fie îmbunătățită. Credem că primele măsuri de luat în acest scop ar fi :

— completarea sistematică a colecțiilor de reviste străine, asigurarea alocațiilor necesare înmulțirii abonamentelor la acest gen de publicații. Se impune și completarea golurilor din colecțiile unor reviste de specialitate, căci orice lipsă reprezintă o importantă discontinuitate în informarea științifică ;

— creșterea interesului organelor responsabile cu procurarea periodicelor pentru evitarea numeroaselor lipsuri care se constată an de an și care duc la descompletarea colecțiilor ;

— completarea cataloagelor sistematice ale Bibliotecii centrale a Institutului, în scopul punerii în valoare a întregului fond de publicații pe care îl posedă ;

— organizarea de fișiere sistematice la toate bibliotecile de facultate, în genul celor existente la Biblioteca Facultății de electrotehnică ;

— dezvoltarea actualului Serviciu de documentare al Bibliotecii centrale a Institutului, în vederea extinderii activității de elaborare a cercetărilor bibliografice pentru corpul didactic și pentru cercetătorii din întreprinderi. După părerea noastră, din personalul Serviciului de documentare trebuie să facă parte — în afara bibliotecarilor de profesie și a traducătorilor — un număr de ingineri de specialități diferite, care, pe lângă cultura lor tehnică, să cunoască câteva limbi de largă circulație și să posede, în același timp, cunoștințe de biblioteconomie.

Avînd în vedere rolul din ce în ce mai important pe care documentația îl are în dezvoltarea științei și tehnicii, sîntem convinși că realizarea dezideratelor de mai sus și desfășurarea unei munci competente și pline de răspundere de către întregul personal bibliotecar vor permite Institutului nostru să aducă o importantă contribuție la opera de informare tehnico-științifică în țara noastră.

* Ediție mixtă română, cu un index alfabetic și un studiu critic întocmită de prof. Al. Th. Popescu și C. Popescu. Buc., Imprimeria Națională, 1945. (Nr. 213 din seria publicațiilor Federației Internaționale de Documentare).

Prof. Alex. Th. POPESCU

Prof. Cristiana POPESCU

EROICELE LUPTES DIN IANUARIE - FEBRUARIE 1933

Bibliografie selectivă

Perioada anilor 1929—1933 a cunoscut, în țara noastră, un torent de puternice acțiuni muncitorești, care au culminat cu luptele ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie—februarie 1933 — una din cele mai importante bătălii de clasă purtate de proletariatul român, un moment remarcabil din istoria poporului nostru. Desfășurate pe fundalul nemijlocit al situației economice, sociale și politice a țării noastre din anii crizei economice, care a zguduit întreaga lume capitalistă, aceste lupte au constituit, atât prin rezultatele lor imediate, cât și prin înriurirea profundă pe care au exercitat-o asupra desfășurării ulterioare a evenimentelor, o mare victorie politică a proletariatului român. Clasa muncitoare, în frunte cu partidul comunist, s-a afirmat cu putere pe scena istoriei noastre naționale ca forța cea mai înaintată a societății, avangarda luptei întregului popor muncitor împotriva subjugării imperialiste și a dominației monopolurilor străine, împotriva pericolului de fascizare a țării, pentru o viață mai bună, pentru libertate, democrație, independență și suveranitate națională.

Evocarea, cu ajutorul cărții, a tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare din România, în frunte cu comuniștii, ocupă un loc de seamă în activitatea bibliotecarilor. Bibliografia de față este menită să orienteze bibliotecarii în organizarea acestor activități, încadrate în ansamblul acțiunilor pe care le desfășoară în întîmpinarea aniversării a 45 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român.

BADEA, M. și IGNAT, P. *File din istoria glorioasă a mișcării muncitorești din România (Luptele muncitorilor petroliști din ianuarie—februarie 1933)*. Munca, 22, nr. 5671, 2 febr. 1966, p. 2.

COLEȘIU, M. *Împlinirea. 1933—1966*. Munca, 22, nr. 5676, 8 febr. 1966, p. 1 și 3.

CONSTANTINESCU-IAȘI, PETRE. *33 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști*. Munca, 22, nr. 5683, 16 febr. 1966, p. 1 și 3.

COVACI, MARIA. *O pagină de eroism muncitoresc (33 de ani de la glorioasele lupte ale muncitorilor petroliști din Valea Prahovei)*. Știința tineretului, 22, nr. 5195, 1 febr. 1966, p. 2.

GEORGESCU, TITU. *Luptele eroice ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie—februarie 1933 organizate și conduse de Partidul Comunist Român. Analele Institutului de istorie a partidului de pe lângă C.C. al P.C.R.*, nr. 1, ian.—febr. 1966, p. 3—18.

GLIGOR, ONIȚA. *16 februarie* [Editorial]. *Gazeta învățămîntului*, 18, nr. 837, 11 febr. 1966, p. 1 și 4.

GREGORIAN, ADA și POPESCU, NICOLAE. *O pagină eroică din istoria mișcării noastre muncitorești*. Știința, 35, nr. 6878, 1 febr. 1966, p. 1—2.

IONIȚĂ, GH. I. *Solidaritatea largă a masei muncitoare din România cu lupta ceferiștilor și petroliștilor din 1933*. Munca, 22, nr. 5677, 9 febr. 1966, p. 2.

MARINESCU, VICTORIA și TOACA, ION. *Eroism muncitoresc (33 de ani de la eroicele lupte muncitorești din ianuarie—februarie 1933)*. Știința tineretului, 22, nr. 5203, 10 febr. 1966, p. 2.

MATEI, GHEORGHE. *Epopeea Griviței. Ianuarie—februarie 1933*. *Viața economică*, 4, nr. 6, 11 febr. 1966, p. 3.

O pagină glorioasă (La aniversarea luptelor muncitorești din ianuarie—februarie 1933). Știința tineretului, 22, nr. 5209, 16 febr. 1966, p. 3.

OPREA, I., POPESCU, N. și ALMĂȘAN, C. *Eroicele lupte ale ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie—februarie 1933*. *Lupta de clasă*, 46, nr. 2, febr. 1966, p. 3—17.

POPESCU-PUȚURI, I. *Un moment istoric. Grivița 1933*. *Contemporanul*, nr. 7, 18 febr. 1966, p. 1—2.

RĂDULESCU, N. *O pagină glorioasă din istoria luptei revoluționare a clasei noastre muncitoare*. Știința, 35, nr. 6893, 16 febr. 1966, p. 1—2.

STĂNESCU, M. C. *O glorioasă aniversare (33 de ani de la eroicele lupte ale petroliștilor de pe Valea Prahovei)*. *România liberă*, 24, nr. 6624, 2 febr. 1966, p. 1 și 5.

TOACA, ION și MARINESCU, VICTORIA. *Preludiul (33 de ani de la eroicele lupte muncitorești din ianuarie—februarie 1933)*. Știința tineretului, 22, nr. 5201, 8 febr. 1966, p. 3.

TOPALU, VASILE. *Marea bătălie de clasă a petroliștilor*. Viața economică, 4, nr. 5, 4 febr. 1966, p. 10.

UNC, GHEORGHE. *33 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști*. România liberă, 24, nr. 6636, 16 febr. 1966, p. 1 și 5.

★

ARGHEZI, TUDOR. [*Grivița*]. Tribuna, 10, nr. 7, 17 febr. 1966, p. 1.

ASZTALOS, ISTVÁN. *Inimă tinărară*. Roman. Ediția a 2-a. *Fragment*. Buc., Editura tineretului, 1961, p. 288—295.

BALȘ, TEODOR. *Calea Griviței — 1933*. [Versuri]. Gazeta literară, 10, nr. 7, 14 febr. 1963, p. 2.

BANUȘ, MARIA. *Eroicilor ceferiști*. În: Maria Banuș. *Poezii*. Buc., E.S.P.L.A., 1961, p. 95.

BARBU, EUGEN. *Domnișoara Aurica*. În: Eugen Barbu. *Prinzul de duminică* [Povestiri]. Buc., E.P.L., 1962, p. 130—137.

BARBU, EUGEN. *Intunecatul februarie*. Fragment din romanul „Strada”. Știința, 35, nr. 6882, 5 febr. 1966, p. 3—4.

BARBU, EUGEN. *Un tinăr frumos ca Ramon Novaro*. Fragment din romanul „Strada”. Gazeta literară, 13, nr. 7, 17 febr. 1966, p. 4—5.

BANUȚĂ, ION. *În Grivița, la noi* [Versuri]. Știința, 32, nr. 5804, 15 febr. 1963, p. 4.

BENIUC, MIHAI. *Februar și August* [Versuri]. Gazeta literară, 10, nr. 7, 14 febr. 1963, p. 1.

BOTEZ, DEMOSTENE. *Ca o lumină...* [Versuri]. Gazeta literară, 10, nr. 7, 14 febr. 1963, p. 3.

BRAD, ION. *Columnă* [Versuri]. Știința, 32, nr. 5804, 15 febr. 1963, p. 4.

BRAD, ION. *Tablou de familie*. În: Ion Brad. *Mă uit în ochii copiilor* [Versuri]. Buc., E.P.L., 1962, p. 78—79.

Calea Griviței în noua ei înfățișare [Fotografie]. Tribuna, 10, nr. 7, 17 febr. 1966, p. 1.

COLESIU, MIHAI. *Oameni și sonde*. Viața economică, 4, nr. 5, 4 febr. 1966, p. 1 și 4.

CRISTEA, NICOLAE. *Greva* (1933). [Desen]. Luceafărul, 9, nr. 7, 12 febr. 1966, p. 7.

DOBRAŢ, VASILE. „*Glasul nostru e glasul istoriei*” [Desen]. Luceafărul, 9, nr. 7, 12 febr. 1966, p. 1.

GHEORGHE, ION. *Grivița, Grivița!* [Versuri]. Luceafărul, 9, nr. 7, 12 febr. 1966, p. 1.

Grivița 1933 [Album]. Buc., Meridiane, [1963]. 4 p. + 36 pl.

Grivița '33 — Grivița '66 [Reportaj]. Luceafărul, 9, nr. 7, 12 febr. 1966, p. 5.

Grivița Roșie. Cincece de masă. Buc., Editura muzicală, 1963. 6 fasc.

ISER, IOSIF. 1933. [Desen]. Luceafărul, 9, nr. 7, 12 febr. 1966, p. 5.

JEBELEANU, EUGEN. *Soarele Griviței* [Versuri]. Gazeta literară, 10, nr. 7, 14 febr. 1963, p. 1.

La luptă contra teroarei (1933). [Desen]. Luceafărul, 9, nr. 7, 12 febr. 1966, p. 4.

MACOVEI, LIGIA. *Grivița 1933* [Desen]. În: *Grafița militantă românească*. Buc., Meridiane, 1963, pl. 265.

MAJTENYI, ERIK. *Memoria — văpaie...* [Versuri]. În românește de Veronica Porumbacu. Gazeta literară, 10, nr. 7, 14 febr. 1963, p. 7.

MANOLIU, ION. *Memorie* [Versuri]. Ramuri, 3, nr. 2, febr. 1966, p. 3.

NICOLESCU, VASILE. *Pe poarta Griviței*. În: Vasile Nicolescu. *Poeme*. Buc., E.P.L., 1963, p. 94—95.

PREDĂ, MARIN. *Risipitorii*. Buc., E.P.L., 1962. Cap. V, partea a 2-a, p. 246—250.

THEODORESCU, CICERONE. *Poveste din ulița noastră* [Versuri]. Contemporanul, nr. 7, 15 febr. 1963, p. 3.

TOMOZEI, GHEORGHE. *Partidului* [Versuri]. Gazeta literară, 13, nr. 7, 17 febr. 1966, p. 1.

ZAHARIA, ROMULUS. *Grivița Roșie în trei schimburi* [Reportaj]. Luceafărul, 9, nr. 4, 13 febr. 1965, p. 8.

ZAMFIRESCU, VIOLETA. *Sărută piatra Griviței* [Versuri]. Gazeta literară, 13, nr. 7, 17 febr. 1966, p. 1.

Lidia RAUȘ

LECTURA – act fundamental de cultură

■ **Opinii despre rolul bibliotecii
și al bibliotecarului în formarea
culturală multilaterală a omului**

**Acad.
VICTOR
EFTIMIU**

Bibliotecarul

***J**n copilăria mea, în fiecare dimineață când mă duceam la școală, pe trotuarul cellalt, la aceeași oră, trecea un bătrîior mărunțel, cu barbison și cu ochelari, cu o redîngotă lungă și care omuleț, fie vară, fie iarnă, purta o pălărie înaltă, numită cilindru sau joben, după firma unui pălărier francez Jobin, din Calea Victoriei, lingă biserica Crețulescu.*

Cetățeanul acesta care, cu tot jobenul lui, avea o înfățișare modestă, se bucura de un

oarecare prestigiu în colțul nostru bucu-reștean. Nu era un om ca oricare altul. Cărturar? Savant? Profesor? Nu știa nimeni precis cu ce se îndeletnicea. I se spunea bibliotecarul. Era, probabil, custodele bibliotecii vreunei instituții publice.

Om al cărților. Faptul acesta îi dădea o mare importanță. Eu nu văzusem pîn-atunci o bibliotecă; acel bătrîior lua în ochii mei aspectul unui mag, al unui alchimist, al unui vrăjitor care comandă ca unor obiecte însu-

flăite, ca unor spirite de carton și de hirtie, unor regimente întregi de tipărituri.

Îl fericeam, în mintea mea, că, fiind paznicul a mii și mii de tomuri, putea citi toată ziua tot ce-ar fi vrut: cărți de știință, povestiri de călătorie, basme, romane de aventuri, lucrări astronomice, istorisiri cu haiduci, misterele Parisului, viața din fundul oceanelor și de pe insule depărtate, păduri tropicale, ghețurile polare, atâtea și atâtea evocări de lumi necunoscute. Cu aceste lumi fantastice, eu veneam în contact foarte rareori, prin împrumutul de la un coleg mai fericit a unor tomuri jerpelite, cu foile îngălbenite, cu miros de praf și de soarece. Extaze! Aș fi citit zi și noapte. Visam, în viitor, o vreme când nu voi face altceva decît să răsfoiesc volume peste volume, să mă cufund în lectura lor, întins pe iarba unei grădini sau închis într-o odaie încălzită. Mărturisesc că și azi, suprema mea delectare e lectura. O prefer oricăror seri de teatru, de cinematograful, de reuniuni amicale. Înainte de-a mă gândi că voi deveni scriitor, idealul meu era să fiu un lector fără griji, să-mi consacru toate orele zilei cititului. Înainte de-a publica eu însumi cărți, nu mă gindeam decît la cărțile altora. Am început cu basme și isprăvi haiducești din colecția Pinath, reportajii de călătorii peste continente, Fenimore Cooper, Călărețul fără cap, Povestirile istorice ale lui N. D. Popescu, Emigranții în Brazilia și alte narațiuni înduioșătoare din colecția pentru tineret a bunului Rîurianu.

Cum să nu invidiez pe domnul măruntel, numit bibliotecarul, căruia îi ședeau la îndemînă mii și mii de cărți...

Mai tirziu mi-a fost dat și mie să intru într-o bibliotecă ca să cer orice carte m-ar fi ispîtit. Lingă Cișmigiu, pe locul unde acum se ridică, spre piața Valter Mărăcieneanu, ministerul forțelor armate, era instalată într-o casă cu un singur etaj peste parter, „biblioteca centrală”, pusă la dispoziția publicului. În vasta sală de lectură cu ferestre largi, trona, pe o catedră înaltă, custodele acelei biblioteci, un bărbat frumos, cu părul cărunt și lung, cu o frunte nobilă și care mi s-a părut mai important decît însuși cetățeanul cu joben și barbison, din abia încheiata mea copilărie. Acel custode al bibliotecii centrale sămăna cu Eminescu, era și el poet, poetul Alexandru Obedenaru, un discipol al lui Alexandru Macedonski.

Nu-mi venea să cred că pot consulta în voie, orice publicație aș fi dorit. Mi-era însă cam rușine să mai cer basme și romane

senzationale. Simțeam nevoia unei literaturi mai serioase. Ceream traduceri din Shakespeare, pe care începeam să-l văd și reprezentat.

N-aș putea spune ce cărți am citit sub privigherea lui Alexandru Obedenaru. Nu-mi mai aduc aminte decît de una singură, o amintire intensă, dintr-o zi de vară înăbușitoare cînd, pe ferestrele deschise, intra glasul unei tinere țigănci care vindea porumb fiert în piața Valter Mărăcieneanu, strigînd:

— Fierbinte porumbelu, fierbinteeeee!

Opul citit cu acest acompaniament muzical, caracteristic Bucureștilor de la începutul veacului, era o traducere a lui Richard III, de Shakespeare, semnată de junimistul și, mai tirziu, omul politic P. P. Carp.

Cu împozantul custode-poet am devenit, mai tirziu, prieten.

Mi-a fost dat să cunosc un și mai mare bibliotecar, pe profesorul și academicianul I. Bianu, conservatorul vastei colecții a înaltei instituții din Calea Victoriei, gospodarul meticulos și priceput, care a administrat atîtea decenii averea Academiei Române. Am fost fericit dăunăzi, să-i văd chipul profilat pe o marcă poștală a Republicii Socialiste România. Această recunoaștere postumă a meritelor sale m-a bucurat și m-a înduioșat.

Cît i-ar crește astăzi inima lui Bianu, dacă ar compara bogata bibliotecă actuală cu aceea pe care a lăsat-o el cînd a închis ochii pe vecie. Numărul volumelor aflate în depozit astăzi la Academie și la alte biblioteci publice crește neîncetat, în proporție cu marea întindere pe care a luat-o cultura noastră. Crește și numărul cititorilor, de la studentul din primul an, pînă la scriitorul bătrîn, care consultă vechi manuscrise și cronici.

Ce-ar zice și modestul om cu bărbuță și joben, „bibliotecarul” din copilăria mea, vîzînd cîtă importanță a luat cartea în vremurile noi, cît de numeroși, cît de înzestrați sînt cei care minuiesc volumele din mult cuprînzătoarele rafturi ale bibliotecilor de azi, bibliotecarii, prietenii scriitorilor, colaboratorii noștri devotați, care țin cataloage și fișiere, care au o memorie excepțională și ne ajută cu sfulul și cunoștințele lor la munca pusă, ca și a lor, în slujba limbii și a gîndului românesc!

Prestigiul de mag al bătrînului de odinioară a rămas neclintit în sufletul meu și încronează într-o aureolă de simpatie, de respect și pe bibliotecarii fără joben și fără barbison, ai zilelor noastre...

Cu
**ȘERBAN
CIOCULESCU**

despre
**Discernământul
lecturii**

La biroul său de la Viața românească redactorul șef al revistei răspunde întrebărilor noastre cu știuta bunăvoință a omului de cultură și cu nelipsita maliție a criticului.

— În ce fel considerați dumneavoastră că pot bibliotecarii să-i ajute pe cititori să se orienteze în lumea cărților? Care este, după părerea dumneavoastră, menirea bibliotecilor publice în formarea culturală multilaterală a oamenilor?

— Dacă ar fi să plec de la nevoile resimțite de mine însumi, țin să știu că nu mi-am pus niciodată această problemă. Chiar când eram foarte tânăr mi-am făcut singur bibliografia temelor care mă interesau și n-am recurs niciodată la bibliotecari. La Biblioteca Academiei manevrarea fișierului se învață ușor, astfel încât oricine se descurcă fără dificultate.

— Oricine e un fel de-a spune...

— Evident, se impune mențiunea că mă refer la persoane avizate. Cum însă mulți cititori au nevoie de sfaturi încă din momentul intrării în bibliotecă, chestiunea e de a ști cum și cine îi sfătuiește. Deci sîntem de acord că bibliotecarii au în atari cazuri de îndeplinit un rol social și cultural apreciable.

Identitatea punctelor noastre de vedere mă îndeamnă să vă cer o apreciere cu privire la calitatea esențială a bibliotecarului.

— Pe lângă pasiune, hotărît că de căpetenie este talentul de a îndruma. Mi se pare salutară împrejurarea că în zilele

noastre, cînd cititorul cere recomandări, există cine să i le dea. Dar dincolo de constatarea personală foarte pozitivă, mai trebuie văzut cit de bune sînt răspunsurile la întrebările cititorilor. Ceea ce întunecă puțin tonalitatea de ansamblu a tabloului este faptul că mai există cititori care citesc la întîmplare, care cultivă un fel de eclecticism în lectură. De altfel, acest fenomen exista și în trecut, pe o scară mai redusă însă, întrucît pe atunci și cititorii erau mai puțini...

— *N-ar fi de dorit, din respect pentru timpul oamenilor, ca lectura să le fie azi călăuzită cu toată sollicitudinea, respectîndu-se preferințele individuale?*

— Aici trebuie să intervină bibliotecarii care inspiră încredere, pe cuvîntul cărora se pune bază. Fără îndoială că bibliotecile de cartier ca și marile biblioteci au și cititori statornici. Ei exercită o critică orală asupra cărților, un fel de telegrafie fără fir. Judecata lor este adesea justă și se îndreaptă spre cartea bună, chiar dacă aceasta nu se bucură de la început de publicitate largă. Am în vedere exemplul *Ghepardului* de pildă, care s-a bucurat de un deosebit succes de public.

Nu e desigur suficient să te bizui pe existența acestui fenomen. Mai trebuie realizat ceva, pentru ca puterea de orientare a bibliotecarului, dorința lui de dăruire, să

întâlnească și o cantitate de solicitări corespunzătoare. Cititorii ar câștiga enorm dacă ar cere întotdeauna concursul bibliotecarilor. Să nu uităm că mulți dintre bibliotecari au o pregătire temeinică.

— *In ce mod considerați că s-ar putea întreprinde educația cititorilor și cultiva receptivitatea lor față de literatura de calitate?*

— La nivelul bibliotecilor de masă, bibliotecarii trebuie să se ocupe permanent de prezentarea cărților pe care le primesc. Astfel, ei pot atrage atenția asupra cărților bune. Cu recomandările lor ei ar ajuta la instituirea unei adevărate profilaxii literare. În discuțiile cu cititorii, ar fi loc și pentru propuneri, revendicări artistice și poligrafice, care să fie comunicate forurilor competente.

Mai este ceva. Din biblioteci lipsesc cărți de valoare din trecut, care întârzie să fie reeditate. Este necesar ca aceste lucrări să fie prezente în colecțiile bibliotecilor mai importante. Aceasta ar acționa în favoarea reconsiderării ulterioare. Mi se pare că bibliotecarul trebuie să devină, între altele, un

ferment al lărgirii cadrului moștenirii literare, factor activ în diversificarea campaniei de reconsiderări. Căci eu cred că această campanie nu și-a epuizat încă toate sarcinile.

— *Ce ar mai trebui făcut pentru afirmarea personalității bibliotecarului, pentru sporirea competenței sale? Ce mijloace de informare adecvate i-ar sprijini munca și înlesni familiarizarea cu producția editorială?*

— Cam multe întrebări, în schimb un singur răspuns: să lărgim cultura de specialitate a bibliotecarului. Se cer preocupări suplimentare față de literatura biblioteconomică și instrumente bibliografice, la nivelul tuturor cerințelor. Mă întreb dacă marile biblioteci și organizații bibliotecare n-ar trebui să organizeze, prin consultări comune și eficientă conlucrare, întruniri periodice, conferințe, schimburi de experiență etc., spre a îmbogăți cunoștințele corpului de bibliotecari care în orașe și sate se străduiesc să răspîndească mesajul cărții.

H. ZALIS

CONSTANTIN
PĂUNESCU

Însemnări despre psihologia cititorului

Rîndurile de față își propun să infățișeze unele aspecte psihologice ale relațiilor specifice care se creează între cititor-carte-biblioteca pe de o parte și între cititor-bibliotecar pe de altă parte. Specificul acestui raport este determinat de încărcătura spirituală a conștiinței omului civilizat, tradusă printr-o atitudine complexă față de valoarea cărții. Este vorba în primul rînd de o valoare istorică, social-

morală a cărții, valoare care s-a acumulat și a căpătat o amploare deosebită în contemporaneitate și în al doilea rînd de o valoare intrinsecă, individuală a unei cărți anumite, stabilită din punct de vedere social sau în funcție de preferințele cititorului la un moment dat.

Cartea — oricît de modestă ar fi — ascunde pentru conștiința cititorului un act de creație. Și creația constituie insigna de noblețe

maximă a omului social, sensul destinului său. Scrisul este locul de colectare și depozitare a ideilor, cristalele efortului de cunoaștere a umanității. Ideea, vehiculată prin intermediul cărții, garantează progresul omenirii și face pe oamenii întregului glob, vecini și cunoscuți.

Fie că este vorba de opera unui scriitor — concurent al stării civile, adică a unui creator de vieți, de existențe umane ca Balzac, fie că este lucrarea unui creator care lasă să se zbuieune între rînduri drama omului singularizat și extrapolat al societății burghize ca un Kafka, cititorul se află în fața unei esențe de existență. Cartea nu are semnificația unui obiect nici chiar pentru neștiutorii de buche. Ea este o existență. O existență crescută din existența umană, din evoluția societății, pe care cititorul o caută ca pe o împlinire. Cititorul este un Faust, un căutător de sensuri pentru echilibrul său spiritual, pentru îmbogățirea sa interioară.

Biblioteca reprezintă pentru omul contemporan un vast atelier al muncii intelectuale, ale cărui instrumente sînt cărțile. Este lesne de înțeles ce adînci rădăcini prind să crească în pămîntul plin de simboluri al conștiinței omului și ce ecouri se trezesc în ea la contactul cu cartea. Modul cum este organizată biblioteca, stimulează cititorul în alegerea lecturii. Biblioteca nu poate fi o improvizare, un fel de mic magazin de cărți, puse în ordine.

O carte nu se poate citi oriunde, în orice împrejurare. Ideile cărții, conținutul ei, pun în mișcare gîndirea, experiența, imaginația cititorului. Dacă nu se creează intimitatea afectiv spirituală cu cartea, lectura devine mecanică și fără efect. Ambianța — în care elementul destindere și visare, ocupă un loc important — constituie un atribut esențial al captării cititorului pentru lectură, fie că este vorba de o lucrare științifică, sau de una de literatură beletristică.

În tot conținutul ambianței, atmosfera în care se efectuează lectura, persoana, personalitatea bibliotecarului, joacă un rol deosebit. Omul care îngrijește de acest univers al ideilor, al vieților oprit pe cadranul timpului, este în mintea cititorului, integrat într-o anumită serie de valori, este supus unui proces de înnoțire determinat de contactul permanent cu cartea.

Un proces foarte frecvent este acela de transfer afectiv al atitudinii cititorului față de carte, asupra personalității bibliotecarului. De aceea, cititorul are o anumită stare de amestec între timiditate, admirație și simpatie față de bibliotecar.

Starea psihologică a cititorului nu este aceeași cu a omului de pe stradă și nici nu trebuie să rămînă aceeași. Sensibilitatea

lui se amplifică, tensiunea emotivă crește și mișcarea generală a comportării bibliotecarului — vorba, gesturile, mersul — capătă o semnificație specială.

În cadrul organizării ambianței, omniprezența bibliotecarului în spațiul bibliotecii dă un sentiment de intimitate, de liniște, cititorului. Acest sentiment nu poate fi realizat numai în mod direct, prin persoana fizică a bibliotecarului, ci indirect prin organizarea unei orientări a cititorului chiar de la trecerea pragului bibliotecii. Trebuie avută în vedere, reacția de timiditate, pe care cititorul întimplător și cu mai puțină cultură o încearcă în bibliotecă. Trebuie multă grijă pentru orientarea spațială, în primul rînd, a cititorului, spre fișier, spre sala de lectură, spre garderobă etc. Toate indicațiile, estetic executate și puse la loc potrivit, sînt tot aștepta mîini, întinse prietenește celui venit să citească.

Bibliotecarul este un intermediar între cititor și carte. În imensitatea unei biblioteci de zeci de mii de volume, pentru un cititor avizat ca și pentru un cititor amator, problema mijlocirii rapide și sigure cu categoria de cărți căutate, dorite, deschide apetitul cititorului și îi creează o stare de siguranță. Orientarea promptă și eficientă, aduce în psihologia cititorului sentimentul unei izbînzii asupra haosului. Un cititor care trebuie să pună zeci de întrebări sau să stea ore întregi ca să caute o carte, este pe jumătate respins, refuzat și firește îndepărtat.

Orice bibliotecar atent, cu experiență, știe să găsească formula cea mai potrivită pentru a se adresa cititorului, în funcție de comportarea fiecăruia. Sînt cititori care manifestă o anumită siguranță, știu ce vor să citească și vin cu cereri precise. Sînt, cu alte cuvinte, familiarizați. Alții, oscilează între mai multe sectoare ale fișierului. Și, în fine, alții întrebă ce ar fi mai bine să citească. De obicei, bibliotecarul se ocupă de ultima categorie. Așa, crede el, că își îndeplinește rolul de ghid, de călăuză în conținutul tezaurului științific și cultural pe care-l cuprinde biblioteca.

În fond, lucrurile nu stau tocmai așa. Rolul de ghid spiritual al bibliotecarului, nu poate fi redus la o indicație seacă asupra unei cărți sau a alteia. Această fațetă a misiunii sale pare a fi mult mai complexă. Orientarea lecturii interesează, în ultimă instanță, întregul public cititor.

În mod cu totul nepotrivit, se uzitează expresia „consumator de literatură”. Este cel puțin ciudată această concepție. Cititorul nu este un consumator, valorile spirituale nu se consumă, ci se integrează în substanța spirituală a fiecăruia printr-o combustie

sui-generis. Dacă ar fi să socotim cititorul ca un consumator de cărți, atunci rolul bibliotecarului ar fi simplu. Dar lucrurile au o altă înfățișare.

Cititorul este o persoană cu nevoi spirituale create prin procesul general de cultură al societății socialiste. În primul rînd, el dispune de un fond cultural-științific propriu, dat de sistemul de învățămînt frecventat și de efortul ulterior de perfecționare. În al doilea rînd, cititorul — la orice vîrstă ar fi — se află într-un proces de propulsare, către o configurație spirituală și morală determinată de tipul spiritual al omului socialist. Existența eficientă, activă și creatoare în societatea socialistă, comunistă, cere un efort de formare multilaterală, complexă.

Lupta împotriva misticismului, de pildă, nu este eficientă prin desființarea dogmei religioase, ci printr-o explicare științifică la niveluri diferite a fenomenelor naturii și societății, care să creeze o atitudine mentală și afectivă. Înțelegerea esenței moralei comuniste și a profilului spiritual al omului nou este fără îndoială determinată de cunoașterea coordonatelor moralei socialiste și ale personalității umane. Dar trăirea acestor valori, înțelegerea lor profundă, se face frecvent tocmai prin sistemul de culturalizare multilaterală, pe toate perioadele vieții umane.

Cel care oferă posibilitatea de informare, care orientează cititorul, nu trebuie să o facă numai bazat pe gustul de moment al acestuia, ci procesul acesta laborios trebuie conceput într-o perspectivă mult mai largă și pe orizonturile principiilor de bază ale dinamicii evoluției sociale, ale dinamicii idealurilor moral-social-e.

Aici, în bibliotecă, prin intermediul bibliotecarului, fuzionează sămînța izvorită din gustul imediat, individual al cititorului, cu necesitățile permanente de perspectivă ale idealului uman către care tindem.

Văzută astfel, activitatea de orientare a cititorului este una dintre sarcinile centrale de mare importanță ale bibliotecarului. Ea însă nu poate fi îndeplinită, fără o descindere substanțială în straturile sociologice și psihologice ale cititorului.

Însemnările acestea, căutînd să cuprindă unele raporturi de natură psihologică între cititor, carte și bibliotecar, au sugerat și o serie de cerințe care nu izvorăsc din regulamente sau strict din cerințele profesiei, ci din specificul locului pe care îl ocupă bibliotecarul în contextul de relații al societății noastre. Bibliotecarul rămîne un personaj care oficiază lucid, legînd ideile și existențele umanității, peste timp, de conștiința cititorului contemporan.

Astăzi, este unanim acceptat că biblioteca își exercită funcțiile educative prin orientarea lecturii cititorilor. Noțiunile *îndrumarea cititorilor*, *munca diferențială cu cititorii* s-au încetățenit în terminologia noastră ca noțiuni care evidențiază conținutul activității bibliotecare. Față de experiența cîștigată și de frecvențele referiri la această temă în literatura de specialitate, apare surprinzător de redus numărul studiilor de sinteză care abordează problema în contextul întregii activități bibliotecare și al implicațiilor ansamblului activității educative. Unele cercetări despre factorii care influențează lectura diferitelor categorii de cititori și care au dus la unele concluzii de principiu au fost insuficient fructificate. Multe biblioteci continuă să conceapă îndrumarea lecturii după anumite tipare, a căror eficacitate nu se ogîndește însă prea pregnant în statistica lecturii. Unii confundă orientarea lecturii cu organizarea manifestărilor de masă, alții o reduc exclusiv la convorbiri cu cititorii sau o identifică cu propagarea orală a cunoștințelor. Este cert că între țelurile urmărite de biblioteci prin orientarea lecturii și realizările efective există o oarecare discordanță. Creșterea, an de an, a numărului cititorilor în bibliotecile publice nu este însoțită de o ameliorare proporțională a indicilor de citire și de circulație a cărții. Ponderele cititorilor statornici nu predomină încă față de numărul vizitatorilor întâmplători ai bibliotecii. Există o disproporție vădită între raportul diferitelor grupe de literatură din fondurile bibliotecilor și circulația lor. A devenit evident că e mai ușor să lămurim pe cineva să se înscrie în bibliotecă decît să-l menținem în rîndurile cititorilor și e mai simplu să-l determinăm să citească decît să-l convingem ce anume să citească.

În lumina sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului în domeniul muncii politice de masă, activitatea educativă a bibliotecilor

orientării lecturii

trebuie privită multilateral, ca o contribuție la formarea omului nou, însuflețit de idealurile nobile ale socialismului, de principiile moralei comuniste, cu un larg orizont cultural. Nu urmărim realizarea unor cifre statistice, difuzarea literaturii din diferite domenii în procentaje prestabilite, ci formarea multilaterală a personalității cititorului, sprijinirea lui în împlinirea aspirațiilor de viață, în activitatea de producție, în formarea gusturilor lui estetice etc.

Biblioteca își realizează sarcinile educative prin transmiterea organizată a cărților-pur-tătoare de idei, mijloace de conservare și de difuzare a acestora. Ca instrumente ale cercetării, învățămîntului, ca mijloace de informare, de propagare a cunoștințelor sau de recreare, cărțile au o trăsătură comună: prin ideile pe care le propagă, prin mesajul lor artistic, ele influențează, modelează conștiința cititorilor. Relația carte-biblioteca-cititor este complexă, deoarece marea varietate a producției editoriale trebuie să fie mereu corelată cu cerințele diferențiate ale publicului cititor, avîndu-se în vedere neconținutul sarcinilor educative ale bibliotecii. Pe de o parte, biblioteca este pusă în fața unui flux continuu de literatură, din care trebuie să selecteze, în limitele posibilităților sale, ceea ce este potrivit profilului său, cunoscînd nu numai conținutul lor, ci modul și nivelul de tratare, grupele de cititori cărora se adresează. Pe de altă parte, cititori de vîrstă, nivel de pregătire, preocupări și gusturi diferite, se adresează bibliotecii cu scopuri diferite; pentru a studia, pentru a afla o informație sau pentru lectura distractivă. Exigențele lor spirituale sînt influențate de numeroși factori, dintre care locul determinant îl ocupă înlăturarea muncii ideologice și politico-educative desfășurate de partid. Instituțiile de învățămînt și cultură, presa, radioul, televiziunea, librăriile, cursurile profesionale, întreg procesul de prefacere în profilul cultural al oamenilor, cerințele producției materiale stîrnesc interese de lectură, independent de activitatea bibliotecii. Dar biblioteca trebuie să aibă în vedere astfel de factori, să selecteze continuu, din numărul imens de publicații, pe acelea care corespund cerințelor generale și, totodată, intereselor

personale ale cititorilor proprii. Firește, biblioteca socialistă nu înregistrează pasiv aceste cerințe, ci suscită noi interese de carte, orientează activ lectura. Formula *Cartea potrivită, în timp potrivit, cititorului potrivit* nu o interpretăm în mod obiectivist, ci în sensul îndrumării lecturii corespunzător țelurilor educative ale bibliotecii. Orientarea lecturii înseamnă influențarea cititorilor în alegerea cărții, potrivit cerințelor sociale și intereselor particulare ale cititorilor și se exercită prin întreaga organizare și activitate a bibliotecii ca instituție de educație comunistă.

Obiectivele și programul activității bibliotecii nu sînt însă obligatorii pentru publicul său. Biblioteca nu este o instituție de învățămînt, deși are contingentă cu munca pedagogică, iar cititorii ei nu sînt cursanți. Ţelurile pe care și le propune biblioteca, colecțiile pe care le oferă trebuie să corespundă preocupărilor, dorințelor, înclinațiilor cititorilor, iar metodele sale de muncă, programul său, trebuie să se bucure de asentimentul cititorilor. Altfel, publicul nu se apropie de bibliotecă sau încetează să o frecventeze. Relațiile bibliotecii cu cititorii săi se bazează pe această concordanță de interese, pe încrederea reciprocă. Acest principiu este valabil și în relațiile cu cititorii copii, care văd în bibliotecar nu un profesor, ci un prieten mai mare.

Considerată în acest cadru, s-ar putea spune, printr-un paradox, că orientarea lecturii începe cu constituirea și completarea fondurilor. De fapt, toate fazele muncii bibliotecare (achiziții, catalogare, activitatea bibliografică etc.) reprezintă avanposturi ale serviciului cu cititorii, indiferent dacă se efectuează de către un singur bibliotecar sau sînt compartimentate în mai multe servicii, secții ale bibliotecii. Rațiunea, succesul sau eșecul acestor activități se verifică în sala de împrumut și de lectură.

Conținutul activității editoriale determină politica de constituire și de completare a fondurilor, iar activitatea editorială este determinată de obiectivele ideologice, politice, educative stabilite de partid. În genere, ele coincid, într-o perioadă, cu cerința socială de carte, bibliotecile făcînd o continuă selecție, potrivit cercurilor de cititori cărora se

adreasează. În momentul însă cind biblioteca nu ține pasul cu actualitatea, se naște o contradicție între colecțiile sale și sarcinile sale educative, de informare, de propagandă. Nu se poate concepe funcția unei biblioteci comunale sau sindicale, de exemplu, ca funcție de conservare identică cu funcțiile de conservare ale unor biblioteci științifice, speciale, pentru că o asemenea concepție situează biblioteca în contratimp cu evoluția. Acest aspect apare deosebit de pregnant, bunăoară, în cazul literaturii tehnice, agrotehnice. Lucrările tehnice depășite, de pildă, pot interesa un cercetător al istoriei tehnicii, dar ele aduc deservicii muncitorului sau tehnicianului care caută soluții pentru a rezolva sarcinile la nivelul tehnicii moderne. Nici diferitele broșuri de agitație, lucrările de popularizare legate de evenimente de moment nu pot rămâne la nesfârșit în rafturile cu acces liber. Sint și lucrări beletristice despre a căror valoare artistică discutabilă și-au spus de mult timp cuvântul și critica și cititorii, dar pe care accesul liber și cataloagele bibliotecilor continuă să le recomande cu insistență. Orientarea reprezintă, deci, în primul rând, o selecție în constituirea colecțiilor, în prezentarea cărților la raftul liber și a celor recomandate prin cataloage.

Apoi, colecțiile bibliotecii trebuie să lărgescă mereu sfera de interese ale cititorului, în noi și variate domenii. Bibliotecile mici și minuscule, izolate, satură repede pe cititor, chiar pe cel mai puțin pretentios, tot așa cum un magazin care oferă un sortiment de mărfuri redus își pierde clientela. În acest domeniu, al cărții, oferta stimulează cererea. Iată de ce calitatea serviciilor bibliotecii se află în directă legătură cu mărimea și varietatea fondurilor. Aceasta explică de ce indicii de circulație în bibliotecile mici sint atât de reduși. Din aceste considerente, în tendința modernă de organizare a bibliotecilor, unitățile mici se afiliază bibliotecilor mai mari, sau se includ în rețele, publicul lor beneficiind de bogăția colecțiilor altor unități și a întregii rețele.

Prin ce căi investighează biblioteca cerințele cititorilor, ce mijloace are la îndemână în această privință? Dacă bibliotecarul ar înregistra cerințele cititorilor numai în momentul împrumutului, fiecare zi de muncă ar fi o decepție. Există în realitate, o previziune în acest domeniu, bazată pe practică, pe „simțul” bibliotecarului, dar în mai mică măsură pe o sondare sistematică a opiniei cititorului. Insuficienta solicitare a unor cărți, a unor grupe de literatură, supra-solicitarea altora reprezintă un avertisment și pentru îmbunătățirea propagandei cărții,

și pentru politica de achiziții, dar de care nu se ține seamă în toate bibliotecile. Sfătuirea cititorului la raft, discuțiile asupra lecturii, recomandarea cărților reprezintă partea cea mai vie și cea mai frumoasă a muncii noastre. De bună seamă, mulți bibliotecari văd în această activitate, în contactul nemijlocit cu cititorul, însăși rațiunea profesiei noastre. În realitate, relațiile bibliotecii cu publicul nu pot fi concepute numai pe această bază, deoarece întreaga orientare a lecturii s-ar desfășura la voia întâmplării. Cititorul stă un timp limitat în sala de împrumut și revine la intervale de două-trei săptămâni (în cazul cititorului cu o frecvență optimă), iar în bibliotecile mai mari, unde, în orele de vîrf, abia ajung oțeva minute pentru rezolvarea formalităților de împrumut, asemenea convorbiri nu sint posibile decit cu un număr limitat de persoane. Elementele cele mai vii, cele mai palpabile despre profilul cititorului le oferă discuțiile. Metoda aceasta, cum am spus mai sus, are limitele ei. Fișa cititorului oglindește cărțile împrumutate de cititor și oțeva date asupra pregătirii culturale, a vârstei sale, dar imaginea pe care o oferă este parțială. Din păcate, nici aceste elemente nu sint suficient studiate. Sint puține biblioteci care analizează sistematic fișele de cititor și consemnează observațiile în spațiul rezervat acestui scop. A fost abandonată, dintr-o tendință de raționalizare puțin chibzuită, fișa cărții, care, așa cum s-a dovedit în bibliotecile unde se folosește, oferă date valoroase asupra interesului pentru unele cărți sau grupe de cărți. Toate aceste date furnizate de evidența bibliotecilor ar trebui să stea la baza unor concluzii generalizatoare asupra conținutului și direcției lecturii, care să fie oglinzite în planurile de achiziții și în munca de propagandă a cărții. Aceste date ar trebui să fie însă completate cu alte mijloace de cunoaștere a cititorului (consfătuiri, discuții cu grupa de cititori, anchete), care să întregescă privirea asupra intereselor de lectură ale publicului și asupra părerilor acestuia despre serviciile bibliotecii. Este absolut necesar ca planurile bibliotecii în propaganda cărții și în orientarea lecturii să se bazeze pe asemenea date, cit și pe cunoașterea și studierea altor factori ce influențează publicul la care se adresează biblioteca în alegerea lecturii. Dacă, de pildă, la o bibliotecă școlară, universitară sau tehnică dintr-o întreprindere, acești factori sint evidenți, în bibliotecile publice, care se adresează întregii populații a unei localități, problema este mai complexă. Studiile efectuate în regiunile București și Iași au furnizat elemente foarte interesante asupra factorilor care influen-

țează lectura diferitelor grupuri de cititori. Spontan, bibliotecile întreprind asemenea investigații (cunosc numărul cursanților la învățământul politic, urmăresc desfășurarea învățământului agrozootehnic de masă etc.), dar aceste preocupări nu formează încă obiectul permanent al activității metodologice. Cercetările ar trebui să fie extinse asupra altor aspecte, cum sînt: influența muncii educative desfășurate de presă, radio, televiziune, cămine culturale, de propaganda cultural-științifică etc., iar apoi efectul tuturor acestor factori asupra lecturii.

Este, deci, evident că munca de orientare a lecturii, bazată pe cunoașterea multilaterală a cerințelor de carte și a exigențelor cititorului, trebuie să fie privită de asemenea într-un cadru mai larg. De fapt, noi tindem la formarea unor cititori capabili să se orienteze independent în colecțiile bibliotecii. Astăzi, nu se poate concepe ca cititorul să aștepte în fiecare zi ca bibliotecarul să-l „interogheze” asupra cerințelor și să-i înmîneze cartea de care are nevoie. Cu cît un cititor este mai cult, iar interesele sale sînt mai variate, cu atît mai mari sînt exigențele sale față de bibliotecă și cu atît mai mult trebuie să crească posibilitățile sale de a se orienta independent în colecțiile bibliotecii. Pentru aceasta, sînt necesare însă instrumentele și mijloacele cele mai accesibile lor, înțelegînd că întreaga gamă de dezvoltare a fondurilor este o activitate tot atît de importantă ca și îndrumarea orală a cititorului.

Dezvăluirea complexă a fondurilor, organizarea și sistematizarea lor corespunzătoare la raftul liber, scoaterea în evidență a unor grupe de literatură, cataloagele bune, ținute la zi, bibliografiile variate, pe categorii de cititori, la care se adaugă formele diferențiate de propagandă vizuală etc., fac parte și ele din arsenalul îndrumării lecturii. Obișnuind cititorii cu folosirea unor astfel de mijloace și asigurîndu-le condiții pentru a se orienta independent în fondurile de cărți, biblioteca va avea, într-adevăr, posibilitatea să se ocupe intens cu cititorii înce-

pători și să acorde și alte servicii publicului său în afara transmiterii cărților, anume activitatea de informare, care abia începe să se înfripeze în bibliotecile noastre publice.

Să confruntăm continuu metodele și formele de recomandare a literaturii, de propagandă a cărții cu opiniile cititorilor și să nu ne bazăm, în elaborarea lor, pe considerente abstracte. De exemplu, dacă cataloagele sînt rar folosite, cauza este, poate, că descrierile sînt prea complicate pentru cititorii începători sau că aceștia nu sînt inițiați în folosirea unor astfel de instrumente sau că nu se descurcă în labirintul catalogului sistematic fără un indice alfabetic etc. Asemenea întrebări trebuie să ne punem și în legătură cu folosirea bibliografiilor de recomandare, care, poate, nu stîrnesc interesul cititorilor, pentru că nu răspund preocupărilor lor. Oricum, trebuie să reevaluăm metodele noastre de muncă prin sondarea și studierea sistematică a opiniei publicului la care ne adresăm, corelîndu-le cu obiectivele politice, culturale care stau în fața bibliotecilor în etapa actuală.

Premisa orientării competente a cititorului este, în ultimă instanță, pregătirea bibliotecarului. Acesta nu poate rămîne în urmă în cursa dintre șuvoiul neîntrerupt al cărții și creșterea exigenței cititorului. Bibliotecarul trebuie să fie mai informat decît cititorul. Dacă unele grupe de literatură, unele cărți sînt slab propagate, cauza, este, deseori, pregătirea unilaterală a bibliotecarului și insuficiența informare asupra conținutului, valorii și accesibilității cărților.

Orientarea lecturii se interferează cu întreaga activitate a bibliotecii și a rețelei, care trebuie să furnizeze fiecărei unități mijloacele capabile să-i permită a face față sarcinilor. Dezbaterea acestei probleme într-un cadru mai larg în revista noastră, confruntarea opiniilor bibliotecarilor vor contribui la elaborarea metodologiei care să corespundă stadiului de dezvoltare actuală a muncii cu cartea.

Ștefan GRUIA

La „masa rotundă”: ÎNDRUMAREA LECTURII ÎN CONDIȚIILE ACCESULUI LIBER LA RAFT

Ultimii doi-trei ani au marcat, în bibliotecile publice din Capitală, introducerea masivă a accesului liber la raft, îmbunătățirea permanentă a condițiilor de organizare și prezentare a fondurilor de publicații. În momentul de față, mai mult de jumătate dintre cititorii acestor biblioteci împrumută cărți în condițiile raftului liber, se bucură de avantajele pe care le oferă acest sistem.

Eliberați de formalistica birocratică impusă de vechea metodă de servire a cititorilor de la pupitru, bibliotecarii au acum posibilitatea să se ocupe, în mult mai mare măsură, de îndrumarea lecturii. La masa rotundă organizată de redacția „Revistei bibliotecilor”, numeroși bibliotecari din Capitală au prezentat din experiența lor în munca de îndrumare a lecturii cititorilor în bibliotecile cu acces liber la raft. În cele ce urmează, relatăm unele probleme luate în dezbatere:

ELENA IVAN — biblioteca populară
„Alexandru Donici”

Avantajele pe care raftul liber le oferă cititorilor sînt multiple

Eu înțeleg servirea promptă a cititorilor într-un sens mai larg, atît ca rapiditate în oferirea cărții solicitate cît și, mai ales, în posibilitatea de a pune la dispoziția cititorilor, dintr-o dată, a unui mare număr de cărți. Din primele zile în care au fost serviți în condițiile raftului liber, cititorii noștri și-au exprimat mulțumirea, fapt atestat și de caietul de impresii al bibliotecii noastre.

În biblioteca organizată pe principii accesului liber la raft, în fața cititorului se

deschide larg întreaga bogăție a colecțiilor, posibilitățile de cunoaștere și de alegere a cărților sporesc. Bibliotecarul este în măsură, mai mult decît în vechile condiții de lucru, să trezească interesul cititorilor asupra tuturor domeniilor cunoașterii. Cercetînd rafturile organizate pe principiul accesului liber, cititorul și bibliotecarul investighează împreună în lumea cărților cu mult mai multă profunzime decît în trecut.

Raftul liber prezintă avantaje pentru cititori chiar prin simplul fapt că aceștia

au posibilitatea să vadă cărțile, își largesc neconținut aria intereselor și preferințelor. Vitrinele de raft, expozițiile, rafturile tematice, cele cu cărți noi la care cartea se recomandă singură, sînt un excelent mijloc de îmbogățire a lecturii cititorilor, cu lucrări din domenii cît mai diverse. Raftul liber micșorează simțitor și refuzurile în cazurile în care cartea solicitată de un cititor nu se află în bibliotecă. În fața raftului cu cărți,

avînd posibilitatea să le răsfoiască, să se edifice asupra conținutului lor, cititorul își poate alege o altă carte, apropiată ca tematică sau modalitate de tratare de cea pe care a dorit-o inițial.

Dacă un cititor solicită o carte care nu se află în momentul respectiv în bibliotecă, noi îi consămmăm cererea într-un caiet. Cînd cartea s-a reîntors în bibliotecă, îl anunțăm pe cititor printr-o carte poștală.

LIANA ENACHE — bibliotecă
populară „Costache Negruzzi“

La raftul liber, cartea tehnică se bucură de mulți solicitanți

Biblioteca la care lucrez este situată într-un cartier cu multe întreprinderi industriale: Uzinele „23 August“, Uzinele „Republica“, F.R.B., o fabrică de tricotate, „Poștăvăria română“, fabrica de lînă pieptănată, și altele. Mulți muncitori, maiștri și ingineri de la aceste întreprinderi, vin și împrumută cărți tehnice de la biblioteca noastră.

Fondul de cărți tehnice de care dispune biblioteca se ridică la aproape 1 800 volume. Dar nu întreg fondul acesta circulă. Unele titluri ca: *Motoare Diesel*, *Centrale hidro-electrice rurale*, *Metalurgia metalelor neferoase*, *Indreptar pentru calculul hidraulic* și altele, și-ar afla locul, mai degrabă, în biblioteca unui cabinet tehnic dintr-o întreprindere.

Cartea tehnică este citită și de alte categorii de cititori, care nu lucrează în industrie, dar se preocupă de probleme tehnice. Luorările despre întreținerea și repararea motocicletelor, de pildă, au întotdeauna mulți solicitanți. De asemenea, sînt căutate cărțile despre radio, televiziune, electricitate, repararea instalațiilor casnice etc. În condițiile

tehnizării vieții de toate zilele, această literatură are o tot mai mare circulație.

Cum îi ajutăm pe cititori? În primul rînd, prin faptul că am organizat raftul liber. Prin vitrine, expoziții, le recomandăm cărțile care-i interesează. Catalogoagele sînt bine întocmite și completate la zi. În biblioteca noastră a fost întocmit și un catalog pe profesii, în funcție de profesiile principale ale cititorilor noștri.

Consider că, totuși este necesar să se realizeze o informație mai largă asupra posibilităților de procurare a cărților tehnice. Un catalog tipărit sau șapirografiat, cuprinzînd întregul fond de cărți tehnice existent în bibliotecile din Capitală, ar rezolva, cred, această problemă.

Poate că ar fi utilă și organizarea, în cadrul sistemului bibliotecilor publice din orașul București, a unei biblioteci specializate în principal pentru cărțile tehnice. S-ar putea forma astfel un fond serios de cărți tehnice, iar condițiile servirii cititorilor literaturii tehnice, ar fi îmbunătățite mult.

Copiii sînt cititorii către care trebuie să se îndrepte în mai mare măsură atenția noastră

La biblioteca noastră citec mulți copii. Practica ne-a demonstrat clar faptul că, în condițiile accesului liber la raft, cititorii maturi și copiii nu pot fi serviți împreună. Am trecut atunci la organizarea unei secții pentru copii, într-una din încăperile bibliotecii.

La această secție de copii, organizată de asemenea pe principiul raftului liber, vom menține fișa cititorului, care în cazul acest  nu înseamnă scriptologie în plus, ci, element important și necesar în îndrumarea lecturii. Este foarte important ca bibliotecarul să cunoască lectura anterioară a copilului, pentru a-l putea îndruma în continuare.

Totuși, nici fișa nu reflectă decit parțial aria lecturilor copilului. De aceea este necesar ca, pentru anumiți cititori de care

bibliotecarul consideră că trebuie să se ocupe mai îndeaproape, să se instituie, de pildă, o fișă de observație, pe care să se noteze constatările rezultate din discuțiile cu cititorii respectivi.

 ndrumarea lecturii tineretului între 15—18 ani ne preocupă de asemenea în mod deosebit. La biblioteca noastră s-au făcut unele încercări pentru orientarea lecturii tinerilor.  n prezent, le împrumutăm cărțile pe care ei le solicită, dar ne străduim să le lărgim orizontul intereselor.

Poate că uneori mai greșim. Poate nu întotdeauna părerile noastre despre necesitățile de lectură ale tinerilor concordă cu necesitățile lor reale. Este foarte necesar să fim bine pregătiți atunci c nd facem recomandări de lectură tinerilor cititori.

VICTORIA CIPU — biblioteca
raională
„Ion Luca Caragiale”

De unele categorii de cititori, bibliotecarul trebuie să se preocupe în mod deosebit

Exigențele cititorilor în condițiile accesului liber la raft sînt mult sporite față de trecut. Preocupările noastre pentru îndrumarea lecturii cititorilor sînt numeroase. Amintesc în primul r nd organizarea unor

rafturi tematice * n ajutorul părinților, Colțul gospodinei, Oameni de seamă, în jurul lumii.*

 ndrumarea lecturii adolescenților este în atenția colectivului nostru. Pornind de la cărțile de istorie, de geografie și călătorii,

ii orientăm pe acești cititori spre cele mai valoroase lucrări din literatura română și universală. Recomandările noastre s-au oprit și asupra lucrărilor din colecțiile „Radioteleviziune“, „Mîini îndeminate“, „Știința învinge“, „Foto“ etc.

Și eu sînt de părere că fișa cititorului este foarte necesară în îndrumarea lecturii anumitor categorii de cititori. Cred că pentru cititorii copii și tineri, poate nici fișa cititorului nu este suficientă, dacă se preconizează un studiu aprofundat. Pe ultima pagină

a fișei cititorului ar trebui adăugate niște rubrici de observație ca: preocuparea preferată, obiectul preferat, situația școlară sau greutățile elevului. Eu pledez pentru completarea fișei cititorului, astfel încît ea să devină un adevărat instrument de studiu al lecturii.

Dacă bibliotecarul își propune să studieze lectura unei anumite categorii de cititori, poate ar fi necesar ca, în condițiile evidente simplificate, cititorii să aibă un carnet în care să-și noteze cărțile citite.

AURICA DĂNESCU — bibliotecă populară „Gheorghe Șincai“

Îndrumarea lecturii reclamă existența mijloacelor de informare variate

Servirea cititorilor în condițiile accesului liber la raft a determinat, la bibliotecă noastră, organizarea unei informări mai sistematice și cu o arie de cuprindere mai întinsă.

Achiziționarea promptă a cărților noi, a lucrărilor social-politice în primul rînd, este urmată de punerea lor în circulație într-un termen cît mai scurt și de organizarea unei propagande eficiente în jurul lor. Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru, toate documentele de partid și de stat apărute în ultimul timp, au fost expuse în vitrine de raft.

Dintre mijloacele de informare întocmite la bibliotecă noastră amintesc cele două fișiere analitice la seriile de *Opere complete* de V. I. Lenin și *Opere* de Marx-Engels, foarte utile pentru satisfacerea cererilor cursanților de la învățămîntul de partid. Asemenea fișiere analitice am întocmit și pentru literatura beletristică. Pînă acum au fost terminate pentru *Opere* de Mihail Sadoveanu și *Opere* de Lev Tolstoi.

În ajutorul elevilor, în bibliotecă este afișată lista cărților incluse în programa analitică. Pentru elevii din clasele V—XI, a fost întocmit un fișier tematic, cuprinzînd titlurile lucrărilor recomandate de programa analitică.

Tot pentru elevi, am întocmit fișiere tematice pe mai multe teme, care vin în completarea cunoștințelor primite în școală. Printre acestea amintesc: romanul luptei ilegale a partidului, romanul insurecției armate de la 23 August, romanul construcției socialiste, poezii închinată partidului, poezii închinată zilei de 23 August, poezii despre noua înfățișare a patriei, despre eroismul în muncă etc.

Fiecare fișă conține și o scurtă adnotare. Totodată, sînt specificate și materialele de referință (prezentări, recenzii, cronici), existente în presă cu privire la lucrările respective.

Buletinele „Cărți noi“ și planurile editoriale sînt de asemenea folosite pentru informarea cititorilor. Prezentările asupra cărților sînt decupate și lipite pe o foaie volantă în cărți. La primul contact cu cartea, la raft, citind această scurtă prezentare, cititorul este edificat asupra problematicii cărții respective.

Nouă, bibliotecarilor, ne sînt foarte utile în întocmirea diferitelor mijloace de informare a cititorilor, caietele bibliografice lunare întocmite de Biblioteca Capitalei. De un mare folos ne-au fost și lucrările bibliografice apărute în cursul anului 1965: *Romanul românesc contemporan*, *Poezia anilor noștri* și *Cărți pentru copii*.

NADIA IRIMESCU — biblioteca
raională „Nicolae Bălcescu“

Îi informăm pe cititori în primul rînd asupra noutăților

Noi ne străduim să informăm cît mai operativ cititorii, în special asupra noutăților intrate în bibliotecă. Unul dintre cele mai solicitate mijloace de informare de care dispune biblioteca noastră este un fișier care cuprinde fișele adnotate ale cărților noi intrate în bibliotecă. Ar fi bine ca aceste fișe să fie editate pe plan central și să fie trimise tuturor bibliotecilor. Înainte de a-și lua locul în fișier, fișele adnotate sînt expuse săptămînal într-o expoziție-vitrină, împreună cu cărțile respective. O dată la două săptămîni, aceste expoziții constituie obiectul unor acțiuni de masă cu cititorii, prilej cu care sînt popularizate cărțile noi.

La biblioteca noastră există și un fișier cu decupări de recenzii din presă care sînt introduse într-un plic pe care este specificat autorul și titlul cărții și numele recenzen-tului. Și acesta are un caracter selectiv și permite consultarea imediată a materialului.

De mare ajutor în munca de îndrumare a lecturii cititorilor ne este nouă biblioteca-rilor, *fișierul pentru elevi* întocmit la sugestia și cu sprijinul Bibliotecii Capitalei.

Ar fi foarte util ca bibliografia recoman-dată elevilor de programa analitică să fie tipărită anual de un for central, de Minis-terul Învățămîntului, de pildă, și difuzată în școli și biblioteci.

CORNELIU DINCUȚĂ — directorul
bibliotecii raionale
„Nicolae Bălcescu“

Informarea bibliotecarilor trebuie realizată temeinic

Munca bibliotecarilor în condițiile ace-lui liber la raft cere o pregătire serioasă, o cunoaștere mai amănunțită a fondului de cărți. Am apelat de multe ori la ajutorul editurilor, am invitat redactori de la Editura politică, Editura tehnică, Editura pentru lite-

ratură, pentru a prezenta unele cărți recent apărute. Prezentări de cărți sînt făcute și de către bibliotecari și sînt expuse apoi întregu-lui colectiv. Uneori, se organizează și discuții mai ample în legătură cu anumite cărți.

Trebuie găsite noi modalități pentru a ne informa reciproc asupra cărților care intră în bibliotecă. Cred că ar trebui folosite, tot în scopul informării bibliotecarilor și a cititorilor, magnetofonele. Unele emisiuni de la radio și televiziune de pildă, ar trebui imprimate pe bandă și apoi ascultate și discutate în colectiv.

Vreau să reiau o problemă discutată mai înainte, și anume aceea referitoare la sistemul de evidență în condițiile accesului liber la raft.

În Capitală, în bibliotecile publice unde s-a trecut la sistemul de lucru pe baza raftului liber s-a simplificat și evidența împrumutului. Împrumutul se face acum pe baza fișei cărții, semnată de cititor și păs-

trată într-un buzunăraș special, cu numele cititorului respectiv, la bibliotecă. În prezent, formalitățile împrumutului sînt foarte simple și bibliotecarul se poate ocupa mai mult de îndrumarea lecturii cititorilor.

În cazul cititorilor copii și tineri însă, este necesar ca bibliotecarul să cunoască și lectura anterioară a acestora. La bibliotecă raională „Nicolae Bălcescu”, în buzunărașul fișei fiecărui cititor a cărui lectură este urmărită de către bibliotecar, se găsește o foaie de hîrtie, pe care, cu ocazia fiecărui împrumut, cititorul își notează singur autorul și titlul cărții. În felul acesta, bibliotecarul are oglinda completă a lecturii fiecărui cititor de lectura căruia se preocupă în mod deosebit.

RODICA SÎRBU — bibliotecă
comunală Popești-Leordeni

La sate, cititorii devin tot mai exigenți

Biblioteca din Popești-Leordeni are un fond de cărți echilibrat, cuprinzînd lucrări din toate domeniile. Cartea agrozootehnică este solicitată într-o măsură tot mai mare de către cooperatori. Îi interesează noutățile, vor să cunoască experiența altor cooperative agricole din țară.

Preocuparea mea de prim ordin este să pun la dispoziția cititorilor toate lucrările pe care aceștia le solicită. O atenție deosebită acord achiziționării lucrărilor agrozootehnice legate de specificul agricol al comunei. Din păcate, pentru preocupările de bază ale cooperativelor din Popești-Leordeni, — legumicultura și creșterea păsărilor — în fondul bibliotecii sînt deocamdată puține lucrări. În schimb, mai sînt cărți care nu-i interesează pe cititori. Așa, de pildă, este lucrarea *Iarba de Sudan*, existentă în bibliotecă în șapte exemplare, pe care n-a împrumutat-o nimeni, niciodată.

Un deosebit interes au stîrnit în rîndul cooperativelor din comuna noastră recente

materiale apărute cu privire la agricultură. *Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, Proiectul de statut al cooperativei agricole de producție, Proiectul Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale ale cooperativelor agricole de producție*, materialele apărute în presă în preajma congresului cooperativilor, au fost mult solicitate.

Acum, în perioada de iarnă, la biblioteca noastră se desfășoară o activitate bogată și variată. La manifestările de masă ale bibliotecii invităm redactori, critici literari, profesori, ceea ce le asigură un nivel corespunzător și determină participarea în număr mare a cititorilor. Printre cele mai izbutite acțiuni organizate în ultima vreme, amintesc seara literară la care criticul Savin Bratu a vorbit despre opera lui Mihail Sadoveanu și consfătuirea pe tema *Satul nou oglindit în literatură*.

ELENA DURLE — biblioteca
populară „St. O. Iosif“

Este evident interesul cititorilor pentru cartea științifică

Aproximativ 5 la sută din întregul fond de cărți al bibliotecii la care lucrez este reprezentat de lucrări științifice.

Am studiat de curând câteva aspecte în legătură cu circulația cărții științifice la biblioteca „St. O. Iosif“. Am urmărit, pe baza fișelor de carte, numărul de împrumuturi în anul 1965 la cărțile de astronomie, matematică, fizică, geologie, medicină etc.

Am constatat că, în general, broșurile de astronomie și fizică, editate de C.R.C.S., se bucură de interesul cititorilor. Iată câteva exemple cu privire la circulația unora dintre aceste lucrări: *Observații astronomice de amatori* a circulat în cursul anului 1965 — de 22 ori, *Particule străine în razele cosmice* — de 16 ori, *Cite stele sînt pe cer* — de 35 de ori, *Călătorie în cer* — de 19 ori.

Aceste broșuri sînt, după părerea mea, la un nivel de popularizare. Ele sînt citite și de elevii claselor V—VIII. Pentru elevii din clasele IX—XII însă, în biblioteca noastră sînt destul de puține lucrări în domeniul fizicii, biologiei, chimiei.

Mult solicitate sînt și cărțile apărute în colecția „Medicina pentru toți“. *Lucrearea Cum este alcătuit corpul omenesc* a fost împrumutată în anul 1965 de 34 de cititori, *Viața înainte de naștere* de 23 de cititori, *Tainele inimii tale* de 23 de cititori.

Cărțile care prezintă biografii ale marilor personalități sînt de asemenea citite cu neșă, de către cititorii de toate vîrstele. Este necesar ca unele dintre acestea, apărute mai demult, să fie reeditate.

SILVIA CALIN — biblioteca
orașenească
„Mihail Sadoveanu“

Trebuie să avem bibliotecari culți, instruiți

În Capitală există preocupări permanente pe linia informării bibliotecarilor asupra producției editoriale.

Aceste preocupări s-au concretizat printr-o serie de întâlniri între bibliotecari, la care au avut loc discuții asupra cărților nou

apărute. S-au făcut recenzii, prezentări de cărți și dezbateri: fie că toți bibliotecarii au citit o singură carte și au analizat-o apoi, fie că, pentru a cunoaște un număr cât mai mare de lucrări, bibliotecarii au citit fiecare câte o carte și au prezentat-o în fața colectivului.

În buletinele bibliografice scoase lunar de Biblioteca Capitalei sînt indicate materialele de referință asupra cărților, apărute în publicațiile periodice.

Unii bibliotecari se străduiesc să fie la curent cu producția editorială și folosesc toate posibilitățile de informare existente. Dar, nu s-a rezolvat totuși în mod științific problema informării bibliotecarilor. Nu există un sistem eficient, organizat, în acest domeniu.

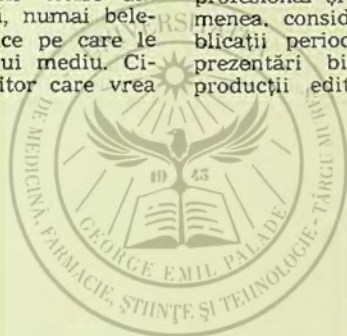
Trebuie să recunoaștem că nu toți bibliotecarii au înțeles că lectura face parte din îndatoririle lor profesionale, din munca lor zilnică. Recent, am organizat o anchetă cu 50 de bibliotecari din Capitală cu privire la ultimele 5 cărți pe care le-au citit ei. Ce s-a constatat? Că bibliotecarii citesc din cărțile care intră în bibliotecă, numai beletristică. Iar lucrările beletristice pe care le citesc, sînt la nivelul cititorului mediu. Citesc, exact ce citește orice cititor care vrea

să se odihnească, să găsească în lectură un divertisment.

Dar bibliotecarul nu poate să citească numai ce-i place. El citește pentru alții, pentru cititorii bibliotecii, pentru a fi în măsură să-i informeze pe aceștia asupra cărților apărute. Lectura bine organizată, riguros echilibrată, este sarcina de prim ordin a oricărui bibliotecar adevărat.

Este adevărat, trebuie să ținem seama de faptul că anual apar aproximativ 4 000 titluri, din care 2 000—2 500 intră în bibliotecile publice. Le pot citi oare bibliotecarii pe toate? Trebuie găsit un mijloc de a veni în ajutorul bibliotecarilor, pentru ca aceștia să cunoască într-adevăr producția editorială.

Un mod de rezolvare a problemei ar fi acesta. În cadrul cursurilor profesionale organizate la nivelul raioanelor sau regiunilor, să se țină un ciclu de prelegeri și de acțiuni practice care să abordeze metodică lecturii și a culturii profesionale, deci să-i învețe pe bibliotecari cum să studieze cărțile intrate în bibliotecă din punct de vedere profesional și nu ca simpli cititori. De asemenea, consider oportună apariția unei publicații periodice care să cuprindă scurte prezentări bine întocmite asupra întregii producții editoriale care intră în bibliotecă.

GABRIELA TARABEGA —
biblioteca orașenească
„Mihail Sadoveanu“

Gusturile cititorilor se îndreaptă spre cartea bună

O anchetă pe care am întreprins-o recent la secția de împrumut a Bibliotecii Capitalei, m-a convins că, în general, interesul cititorilor se îndreaptă spre cartea bună, cu un înalt conținut de idei și cu o valoare artistică certă. Literatura beletristică este solicitată de majoritatea cititorilor. Prefe-

rințele merg, indiscutabil, spre lucrările cele mai izbutite, spre acelea care au fost, la apariție, în atenția presei literare și care au fost cu mai multă stăruință recomandate de bibliotecari.

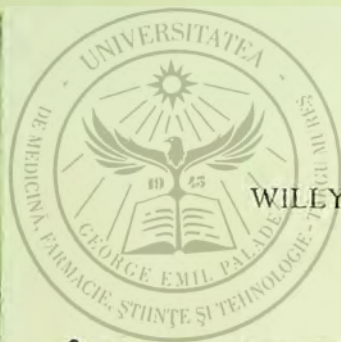
Iată câteva exemple cu privire la circulația unor cărți de literatură beletristică la

Biblioteca Oraşului Bucureşti, în decurs de un an şi jumătate: *Proză literară* de Mihail Eminescu a circulat de 96 de ori, *Facerea lumii* de Eugen Barbu de 34 de ori, *Groapa* de 56 de ori, *Pasiuni* de Constantin Chiriţă de 47 de ori, *Casa de pe colină* de Theodor Constantin de 70 de ori, *Casa de Vasile Rebreanu* de 44 de ori, *Teatru* de Eugen Lovinescu de 20 de ori, *Cronicile optimistului* de George Călinescu de 44 de ori, *Scrinul negru*, ediţia 1963, de 26 de ori etc. Voi da şi câteva exemple din literatura universală: *La răscruce de vânturi* de Emilly Brontë a circulat de 83 de ori, *Familia Thibault* de Roger Martin du Gard de 82 de ori, *Ghepardul* de Giuseppe Tomassi di Lampedusa de 62 de ori. De fapt, toate aceste date sînt relative. Circulaţia unui anumit titlu depinde în mare măsură de numărul exemplarelor pe care le posedă biblioteca. În afară de aceasta, cititorii împrumută cărţi unul de la altul şi aceste împrumuturi, evident, nu sînt consemnate în statistica de biblio-

tecă. Totuşi, datele pe care vi le-am prezentat sînt concludente în ceea ce priveşte tendinţa generală a lecturii şi orientarea, în ansamblu, a preferinţelor cititorilor.

În general, circulă mai puţin cărţile slab realizate sau cele în jurul cărora s-a făcut o slabă publicitate. Trebuie să spunem cu regret că, printre acestea, sînt mai ales cărţi de versuri. Se impune ca bibliotecarii să se ocupe mai serios de prezentarea — la un nivel corespunzător şi cu mijloace adecvate — a volumelor de poezii.

De unde se informează cititorii asupra cărţilor apărute? Din presă, din librării, de la alţi cititori. Chiar în timpul împrumutului, în bibliotecă pot fi surprinse deseori discuţii despre cărţi. Apoi, toate mijloacele de informare pe care bibliotecile le pun la dispoziţia cititorilor — vitrine-expoziţii, care uneori trebuie împrăpătate de 2—3 ori pe zi, sînt menite să aducă la cunoştinţa cititorilor noutăţile apărute.

WILLY AUERBACH — Biblioteca centrală de stat

Îndrumarea lecturii este un proces de mare complexitate

Cred că este necesar ca problemele îndrumării cititorilor în bibliotecile cu acces liber la raft să fie privite prin prisma unor coordonate mai largi. Nu trebuie uitat faptul că principalul obiectiv al bibliotecarului care lucrează într-o bibliotecă publică este formarea unui cititor cult, apt să răspundă cerinţelor construcţiei socialiste.

Cum se realizează însă opera aceasta, acţiunea de îndrumare, de educare, de înriurire a bibliotecarului asupra cititorului?

Nu se pot stabili reţete. Îndrumarea lecturii se realizează diferenţiat, de la un cititor la altul.

Îndrumarea diferenţiată nu înseamnă împărţirea mecanică a cititorilor în câteva

categorii. Cititorii trebuie priviţi nu numai din punctul de vedere al categoriei sociale, profesionale, de vîrstă etc., ci şi ca individualităţi. Sau, poate, mai ales ca individualităţi. Pînă la urmă, practica este cea care îl conduce pe bibliotecar la o selectare a cititorilor.

Eu înţeleg prin îndrumare ceva mult mai larg decît simpla recomandare a cărţii. Incepe să între tot mai mult în preocupările bibliotecarilor munca de informare bibliografică, care trebuie să se desfăşoare în bibliotecă. Oamenii trebuie informaţi cu privire la producţia editorială, cu privire la valorile cele mai reprezentative ale culturii şi ştiinţei, şi aceasta intră tot în sfera

muncii de îndrumare realizată de bibliotecar.

Care sînt instrumentele pe care se sprijină bibliotecarul în această activitate?

În primul rînd sînt cataloagele. Poate că mulți bibliotecari mai au credința că în condițiile raftului liber catalogul este aproape inutil. Iar faptul că în prezent nu se folosesc îndeajuns cataloagele, dă unora credința că acestea sînt inutile și că, pînă la urmă, cititorii se pot descurca și fără ajutorul acestor instrumente. Cred că este o optică falsă, o prejudecată sau o dogmă, care trebuie înlăturată. Nu poate fi conceput un cititor cult fără să aibă deprinderea formată de a se orienta într-un catalog.

La cataloage trebuie adăugate fișierele tematice. Mi se pare un fapt deosebit de laudabil, preocuparea pe care au relevat-o mai mulți tovarăși care lucrează în bibliotecile de masă din Capitală în legătură cu constituirea unor fișiere tematice. Fișierele tematice despre care s-a vorbit aici sînt organizate, probabil, în spiritul raftului liber, care reprezintă o mare expoziție tematică pe care o oferim noi cititorilor.

Observ la unii dintre colegii mei un fel de nostalgie pentru fișa cititorului, care e pe cale să dispară. Se pare că o anumită experiență argumentează în favoarea menținerii fișei cititorului. Ba, unii tovarăși mai lansează și ideea completării acestei fișe cu noi rubrici.

Eu sînt împotriva a tot ceea ce înseamnă încărcarea, mai mult sau mai puțin birocratică, a evidenței lecturii la secția de im-

prumut cu raft liber. Nu trebuie să-l cunoaștem pe cititor după scripte. Notațiile pe care le facem uneori cu bune intenții pe fișe, am impresia că rămîn doar bune intenții.

Dacă totuși, pentru o anumită categorie de cititori, se simte nevoia unei evidențe mai stricte, pentru cititorii care au nevoie de un ajutor mai susținut pentru primii pași pe care-i fac în lumea cărților, atunci fișa ar putea să fie păstrată sau, dacă nu, înlocuită cu carnetul cititorului.

Mi se pare că fișa cărții, o analiză a acesteia, poate răspunde la întrebarea: ce se citește? ce circulă mai mult? de ce? în ce condiții? Pe baza unor asemenea fișe s-ar putea realiza studii foarte interesante.

Vreau să mai adaug o singură chestiune, în legătură cu organizarea raftului liber, element foarte important în activitatea ulterioară cu cititorii, în îndrumarea lecturii acestora. Este necesar să se acorde atenția cuvenită condițiilor materiale. În bibliotecile din Capitală, a fost neglijat uneori imperativul care ne obliga să admitem că raftul liber nu poate fi despărțit de realizarea estetică și de servirea civilizată a cititorilor. Bineînțeles, în Capitală s-au obținut realizări excepționale în organizarea acestui liber la raft. Trebuie însă ca raftul liber, pentru a fi un mijloc de educație sub toate aspectele, implicit cel estetic, să se organizeze în spații adecvate desfășurării acestui sistem de lucru și în condiții cit mai atrăgătoare.

PETRA DINCA — biblioteca
raională
„Alexandru Vlahuță“

Seleționarea fondului de cărți pentru raftul liber influențează conținutul lecturii cititorilor

Ce publicații trebuie să fie expuse, în primul rînd, la dispoziția cititorilor? Problema aceasta este printre primele pe care trebuie să le soluționeze bibliotecarul, în momentul în care trece la organizarea raftului liber. Și răspunsul nu poate fi decît

acesta: cititorului trebuie să i se ofere cărțile cele mai noi, mai bune, mai interesante, mai actuale.

La Biblioteca raională „Alexandru Vlahuță“, seleționarea fondului a fost o sarcină destul de anevoioasă. În ultimă instanță,

au fost alese din totalul de 30 000, 10 000 de lucrări pentru a fi expuse la raftul liber.

Au fost scoase în evidență lucrările cele mai interesante, mai actuale. În primul rând, a fost expusă literatura social-politică. Alături de lucrările clasice marxism-leninismului, au fost așezate materiale referitoare la partidul nostru. Rafturile cu literatura social-politică sînt completate cu lucrările noi, pe măsura apariției acestora. Documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român au fost prezentate în expoziții și în vitrine de raft. În selecția literaturii beletristice, am ținut seama ca din acest fond să nu lipsească operele clasice literaturii române și universale, lucrările cele mai valoroase din literatura contemporană. Am căutat ca literatura română contemporană să fie cit mai bine reprezentată. Ne-am orientat spre cele mai recente ediții, din toate lucrările.

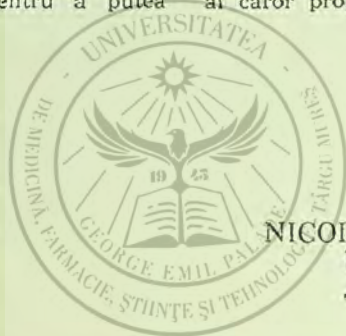
Ne-am preocupat de asemenea să selecționăm lucrările recomandate pentru elevi de programa analitică. Am reținut toate edițiile din fiecare titlu, pentru a putea

face față tuturor cererilor venite din partea cititorilor școlari.

Pentru selecționarea lucrărilor tehnice, am recurs la ajutorul cîtorva ingineri de specialități diferite, cititori ai bibliotecii noastre. Am reținut la îndemîna cititorilor lucrările cele mai reprezentative din acest fond.

Unele lipsuri le-am remediat pe parcurs. Astfel, am constatat, la cîteva luni după deschiderea raftului liber, că au fost selecționate într-un număr insuficient lucrări din domeniile artă, sport, educație, medicină. Golurile au fost acoperite cu lucrări existente în depozit.

Referitor la problema discutată mai înainte, despre informarea bibliotecarului, consider că este necesar ca bibliotecarul să citească foarte mult. Cred că ar fi foarte util ca noi, bibliotecarii, să ne organizăm în așa fel munca, încît să avem zilnic o oră pentru informarea noastră în bibliotecă. În fiecare zi, la întîlnirea cu cititorii să ne prezentăm pregătiți, bine informați, înarmați cu cunoștințe noi în legătură cu cărțile ai căror propagandiști sîntem.

NICOLAE PASCU — directorul
bibliotecii orășenești
„Mihail Sadoveanu“

Toate eforturile noastre trebuie îndreptate în direcția servirii cititorilor în condiții cit mai bune

Cercetările întreprinse m-au condus la concluzia certă că introducerea accesului liber la raft a influențat în direcția circulației fondului de cărți în diferitele lui compartimente. Iată cîteva date concludente. Față de 1962, în anul 1963 cartea social-politică a cunoscut o dublare a circulației. Aceeași creștere se constată și în circulația literaturii tehnice, științifice etc. Bineînțeles că această situație este un rezultat al creșterii cererii generale de carte. Dar și

contribuția noilor condiții în care se lucrează acum în bibliotecile publice din Capitală, este substanțială.

Important este că mai mult de 2/3 din bibliotecile noastre, oferă cititorilor cataloage bine organizate. În linii generale, se poate aprecia că s-a îmbunătățit și recomandarea cărții.

S-au îmbunătățit foarte mult relațiile dintre cititori și bibliotecari. Pe acești doi factori nu-i mai desparte ghișeul la care

se servea în trecut. În momentul de față, se poate vorbi de o creștere a încrederii cititorului în bibliotecar, cititorul apelează la serviciile bibliotecarului într-o măsură incomparabil mai mare decât înainte.

Totuși, uneori am cam forțat lucrurile, am luat-o uneori înaintea creării unui minimum de condiții pentru organizarea raftului liber. Mai sînt multe de făcut și în direcția îmbunătățirii întregului nostru complex de metode de muncă în condițiile raftului liber. O serie de bibliotecari, insuficient pregătiți, au fost puși în situația de a se integra pe parcurs, „din mers“, noului sistem de lucru.

O problemă care trebuie să-și găsească rezolvarea este aceea a informării bibliotecarilor, astfel încît să facă față unor cerințe sporite din partea cititorilor. Cred că aceasta este problema noastră esențială în momentul de față. Sînt convins că se vor rezolva o bună parte dintre problemele îndrumării, în măsura în care vor exista bibliotecari avizați cu privire la producția editorială existentă în biblioteci.

Bibliotecarul are nevoie de un complex de mijloace de informare. În condițiile în care în biblioteci intră tot mai multe cărți, cînd cartea abordează probleme așa de complexe, nu se poate ca bibliotecarul să se informeze exclusiv prin forțe proprii. Trebuie creat pentru bibliotecari un instrument de cunoaștere imediată a producției editoriale. Este necesar ca în biblioteci să-și facă loc, în mai mare măsură decât pînă

acum, mijloacele audio-vizuale de propagandă a cărții.

Merită o atenție deosebită problema aceasta, a timpului bibliotecarului, a febului în care știe să și-l folosească. Eu sînt convins că bibliotecarul trebuie eliberat în mai mare măsură de o serie de lucrări care îi rîpesc în momentul de față mult timp. Întreaga rețea a bibliotecilor din Capitală trebuie organizată în așa fel încît bibliotecarul să nu facă altceva decît să lucreze cu cititorii și să se informeze asupra producției editoriale. A sosit timpul să ne organizăm munca astfel încît cărțile să se achiziționeze într-un singur loc, să se prelucereze într-un singur loc, să se trimită la toate bibliotecile publice gata lucrate. Bibliotecarul doar să așeze cartea în raft și fișele la catalog. Este posibil acest lucru, chiar cu forțele de care dispunem acum.

Încă o chestiune. Este necesar să-i cunoaștem mai bine pe cititori. Dar a avea puțină să-i influențăm în direcția formării lor multilaterale, fără cunoașterea lor multilaterală, este o aberație. Nu trebuie lucrat în virtutea inerției, „după ureche“, după inspirația de moment. Eu sînt împotriva birocrăției. Însă dacă este necesar să scriem puțin pe o fișă, pe o hîrtie, sau un caiet, dar cele scrise să ne ajute la cunoașterea cititorilor, acest lucru trebuie făcut. Noi trebuie să știm cine este fiecare cititor. Să-i cunoaștem lectura, orizontul, preferințele. Altfel, acționăm în necunoscut. În tendința noastră de a simplifica cit mai mult, să nu simplificăm esențialul.

Discuția cu bibliotecarii din Capitală relevă faptul că accesul liber la raft oferă cititorilor cartea în condiții superioare și crează bibliotecarilor posibilitatea de a se ocupa mai mult de cititori, de a le orienta lectura. În numeroase biblioteci din Capitală și din țară, colectivele de bibliotecari lucrează de mai mulți ani pe baza acestui nou sistem de lucru.

Dar practica introducerii accesului liber la raft nu a fost sintetizată încă în studii cu privire la metodologia muncii. Numeroase aspecte ale acestei probleme sînt încă în liza căutărilor, a experimentelor.

Discuțiile referitoare la așezarea cărților în rafturi în condițiile accesului liber la raft, care au avut loc în paginile „Călăuzei bibliotecarului“, ca și acele cu privire la evidența activității la secțiile de împrumut cu acces liber, au fost utile dar au lămurit numai parțial problema. Munca în rîndul cititorilor în condițiile accesului liber la raft are numeroase aspecte și fațete. Toate acestea trebuie studiate, cercetate de către bibliotecari, psihologi, pedagogi etc., astfel încît experiența acumulată de bibliotecari pînă acum să aibă un suport teoretic și științific corespunzător.

Accesul liber la raft a scos cu prisosință în evidență esența activității bibliotecilor — contribuția activă la formarea conștiinței socialiste a oamenilor. Vechile tipare în care își desfășura munca bibliotecarul, nu mai corespund exigențelor epocii noastre. Întreaga activi-

tate de propagandă a cărții, corespunzând obiectivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la munca culturală, devine mult mai complexă, mai bogată în conținut.

Toate acestea, conduc la concluzia că trebuie adâncit studiul asupra cititorului, asupra lecturii acestuia. Cunoașterea cititorilor, a preferințelor și preocupărilor acestora sînt elemente care îl ajută pe bibliotecar în munca de orientare a cititorului spre cartea cea mai potrivită.

Munca diferențiată cu cititorii este încă o problemă ce așteaptă să fie elucidată. Este clar că bibliotecarul nu trebuie să opereze niște categorisiri arbitrare ale cititorilor, ci trebuie să se adreseze individualităților. Aici, în munca individuală ou cititorul, își realizează bibliotecarul, în ultima instanță, rolul său de îndrumător al lecturii. Asupra acestui aspect esențial al activității bibliotecare, trebuie să se oprească atenția specialiștilor pentru viitoare studii și cercetări teoretice.

Practica a demonstrat că, pe linia diferențierii muncii cu cititorii, o primă compartimentare se impune: servirea copiilor separat de cea a maturilor și munca distinctă cu cititorii tineri în cadrul secțiilor de împrumut pentru adulți. Crearea secțiilor și a bibliotecilor pentru copii și expunerea în rafturi separate a literaturii destinate tineretului, este singura rezolvare justă a acestei probleme.

Pentru îndrumarea lecturii cititorilor în condițiile accesului liber la raft, se impune organizarea instrumentelor de informare. În continuare, una dintre preocupările principale ale activității metodice trebuie să fie perfecționarea instrumentelor de informare și popularizarea lor în rîndul cititorilor.

Circulația cărții este seismograful sensibil al preferințelor cititorilor, este elementul care indică exact în ce măsură unele cărți se bucură de popularitate în rîndul cititorilor, iar altele rămîn uitate o vreme, deși pot fi de certă valoare. De aceea este necesar ca asemenea analize ale circulației cărții să se întocmească periodic în biblioteci. Rezultatele lor vor folosi atât editurilor cît și bibliotecarilor, în munca lor de propagandă a cărții, în achiziții, editări și reeditări etc.

În condițiile raftului liber, exigențele care se adresează bibliotecarului sporesc. Bibliotecarul face împreună cu cititorul investigații la rafturile cu cărți. Și bibliotecarul trebuie să posede date suficiente despre aceste cărți, trebuie să răspundă competent întrebărilor puse de cititor sau să-i recomande sursele de informare pe care le poate consulta. Pregătirea bibliotecarului, realizată cu consecvență în fiecare zi, are o însemnătate capitală în momentul de față.

Întocmirea unor mijloace de informare eficiente pentru bibliotecari, este imperios cerută de practica muncii la raftul liber. Este vorba de necesitatea instituirii unui sistem încheiat de informare, realizat prin colaborare, de edituri și forurile metodice. Trebuie să devină un lucru acceptat de toată lumea, faptul că lectura bibliotecarului face parte din munca sa de pregătire profesională și că timpul afectat lecturii, trebuie folosit în scopul unei cît mai complete informări asupra producției editoriale.

De aceea, este necesar ca bibliotecarul să fie eliberat de toate acele treburi care îi răpesc din timpul pe care trebuie să-l folosească pentru îndrumarea lecturii cititorilor sau pentru propria sa informare.

Din discuțiile bibliotecarilor a rezultat clar cerința raționalizării tehnicii bibliotecare. O latură a acestei probleme este simplificarea evidenței, fapt necesar și verificat în practică. Pe de altă parte este de folos bibliotecarului menținerea unui sistem de evidență care să consemneze lectura pentru cititorii în formare.

În bibliotecile din Capitală, unde pe un teritoriu relativ restrîns sînt amplasate un număr mare de biblioteci, cu multe mijloace de comunicație între ele, este posibilă și o altă raționalizare și anume prelucrarea centralizată a fondurilor. Fără investiții suplimentare, printr-o mai bună organizare a muncii, cărțile pot fi prelucrate într-un singur loc și trimise apoi bibliotecilor. Eliberați de aceste lucrări, bibliotecarii se vor ocupa în mai mare măsură de îndrumarea cititorilor.

Discuția organizată cu bibliotecarii din Capitală a scos în evidență unele aspecte ale îndrumării lecturii cititorilor în condițiile accesului liber la raft. Evident, rolul acestei discuții nu era să și elucideze toate problemele abordate. Important este faptul că bibliotecarii caută să ridice continuu nivelul muncii lor și să mărească eficiența acesteia

Text : Beatrice ARION

Fotografii : Horia NESTORESCU

CEEA CE E VIU ȘI INTERESANT IN MUNCA NOASTRĂ

Sfera preocupărilor culturale s-a lărgit și în rîndul populației din mediul rural o dată cu creșterea nivelului de trai, cu generalizarea învățămîntului de cultură generală, cu pătrunderea mijloacelor moderne de culturalizare, cu prezența în lumea satului a unui mare număr de intelectuali. În bibliotecă, aceasta se reflectă prin creșterea exigentei cititorului față de literatura pe care i-o recomandă bibliotecarul, prin diversificarea gusturilor și preferințelor, prin creșterea pretențiilor față de mijloacele de informare ale bibliotecii și față de competența și măiestria bibliotecarului ca îndrumător al lecturii sale.

În comuna Buftea, unde lucrez, localitate situată în imediata vecinătate a Capitalei, toate aceste trăsături generale sînt și mai evidente, datorită unor condiții specifice: alături de țărani cooperatori și de muncitorii agricoli din gospodăria agricolă de stat, muncesc cîteva mii de muncitori, tehnicieni și funcționari la studiourile cinematografice, la uzinele chimice, la fabrica de conserve și fabrica de vată. Acest fapt are mari și multiple implicații în organizarea și viața bibliotecii, începînd de la stabilirea volumului și profilului colecțiilor și pînă la îndrumarea diferențiată și competență a lecturii cititorilor. În cele ce urmează voi relata unele aspecte din practica mea numai în legătură cu problemele îndrumării individuale a lecturii cititorilor.

Răspunzînd interesului profund și entuziasmului manifestat de oamenii muncii pentru lucrările Congresului al IX-lea al partidului, începînd din zilele cînd în Capitala patriei se desfășura istoricul eveniment, biblioteca comunală a popularizat larg, ziarele și mai tirziu broșurile care au cuprins documentele Congresului, prin toate formele și mijloacele cunoscute: panouri, expoziții, informări bibliografice. Toate acestea nu au înlocuit ci au amplificat preocuparea bibliotecarului pentru popularizarea lucrărilor Congresului și prin discuțiile individuale cu cititorii. Astăzi, sute dintre abonații bibliotecii solicită lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R., necesare pregătirii lor pentru învățămîntul de partid și U.T.C., pentru examenele din învățămîntul de stat fără frecvență. Alături de aceștia mai sînt însă mulți cititori, care au luat cunoștință de documentele Congresului cu luni în urmă, în parte le-au și citit, dar nu le-au studiat în profunzime. Dacă față de prima categorie eu mă străduiesc să

asigur, pe cît îmi e cu putință, lucrările solicitate — ceea ce nu e o sarcină simplă deoarece numărul de exemplare de care dispunem sînt permanent în circulație — pentru cititorii din cea de-a doua categorie, mi-am propus ca un obiectiv permanent, să le stîrnesc interesul studierii documentelor Congresului, să le atrag atenția asupra importanței permanente a ideilor și indicațiilor Congresului pentru munca și viața fiecăruia. Și rezultatele nu întîrziesc. Ca exemplu, m-aș referi la cititorul Ion Nica, cooperator de 55 de ani, a cărui lectură o urmăresc mai de mult. Cu trei ani în urmă citea numai cărți de basme. Cu ajutorul meu a trecut treptat la mici povestiri și nuvele, la cărți cu caracter istoric, apoi spre unele cărți de călătorie. Acum citește în medie, anual, 40 de cărți și s-a familiarizat deja cu opera lui Creangă, Ispirescu, Slavici, Sadoveanu, Marin Preda, a trecut chiar la *Povestirile unui vinător* de Turgheniev, *Pe Donul liniștit* de Șolohov, *Petru I* de Alex. Tolstoi.

Ultima dată mi-a cerut viața lui Garibaldi și mi-a spus că ar dori să reia lectura romanului *Răscoala* de Rebreanu.

Cu acest prilej, după ce i-am înmînat cele două volume, i-am vorbit despre Raportul țovarășului Ceaușescu la Congresul al IX-lea al partidului și i-am arătat cartea. I-am atras atenția că este vorba de o cu totul altă lectură, decît aceea a unei cărți beletristice, care implică un studiu atent. O știa însă și singur. Mi-a mărturisit că a citit raportul încă de astă-vară, din *Scinteia*, că a ascultat-o la stația de radioficare, dar că ar dori să citească pe indelete întregul volum. Am fost convins că-l va citi și i l-am împrumutat.

Cu schimbări de nuanță în discuții, pe această cale le-am îndrumat spre lectura materialelor Congresului și pe cititoarele Elena Caragea, Georgeta Milea, Tinca Munteanu, Nușa Alexandra etc. Din convorbirile ce le-am purtat ulterior cu acești cititori, și cu mulți alții, m-am convins că lucrările Congresului au fost studiate cu un profund interes, că oamenii au regăsit în paginile lor — și au știut să relateze în cuvinte simple — realizările și năzuințele lor și au înțeles că traducerea în viață a Directivelor Congresului înseamnă împlinirea propriei lor vieți.

În această perioadă, satul, țărani cooperatori sînt temeinic preocupați de cunoașterea proiectului de statut al cooperativei

agricole de producție, ale uniunilor raionale, regionale și al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, al Casei de pensii. Bibliotecarul trebuie să răspundă acestor preocupări cu o grijă deosebită, iar mijlocul cel mai eficient, după experiența mea rămâne tot discuția individuală. În etapa în care ne găsim acum toate aceste probleme au fost larg discutate în cooperativa de producție, pe brigăzi, la căminul cultural etc., încât cititorul este cel puțin familiarizat cu ele. Discuțiile pe care le provoc cu cititorii angajează direct fondul problemelor — conținutul proiectelor de statut pe care le-am amintit. Cooperatorii sînt interesați și participă cu plăcere la aceste discuții. Cînd îmi dau seama că unul dintre ei nu cunoaște temeinic anumite prevederi, că nu le-a desprins sensul exact, îi înmînez broșura, îi atrag atenția asupra capitolului în care sînt tratate problemele discutate. Și totul se desfășoară foarte firesc.

Munca de îndrumare a lecturii, de propagandă a cărții prin discuții individuale nu se rezumă însă numai la problemele de mai sus, chiar dacă acestea sînt dominante. Tovarășul Dincă Stan, președintele cooperativei agricole, împrumută pentru studiu de la bibliotecă lucrări de economie agrară, literatură agrotehnică, zootehnie. Dar la sugestia mea a citit în 1965 și *Frații Jderi* și *Neamul Șoimăreștilor* de Sadoveanu, *Ultima rafală* de Constantin T. Trandafirul roșu de D. Almaș ș. a.

O categorie de cititori, cu nevoi specifice, o formează tinerii. Așa, de pildă, Dodiță Petre și Chiriac Ion, muncitorii la fabrica de conserve, citesc la bibliotecă încă de pe băncile școlii. În mod regulat ei își petrec aici o bună parte din timpul liber. Discuțiile cu această categorie de cititori sînt plăcute și rodnice. Acestea au loc de obicei, după răsfoirea ziarelor și revistelor, comentînd evenimentele la ordinea zilei sau probleme de știință și tehnică. Am ajuns astfel ca ei să urmărească independent tot ce intră nou în bibliotecă, din domeniul popularizării științei și tehnicii.

Hălmăgeanu Vasile este pasionat după cărțile de radiotehnică. Gheța Rupea, Gheorghe Trandafir, Corpea Iancu, Popescu V., Moruzan Ion, fac parte dintr-o cu totul altă categorie: ei sînt pensionari. Dar preferințele lor nu sînt atît de departe de ale tineretului. Ei preferă literatura cu caracter istoric și de aventuri. Deșori acestor cititori le-am stîrnit curiozitatea și pentru alte domenii — cărți științifico-fantastice sau cărți de călătorii (*Pe jos prin Africa*, *Un român la Polul Nord*, *Insula Okinava*, *Caravana*) sau cărți de vînătoare și pescuit, lucrări despre viața animalelor etc.

Din rîndul bătrînilor fac parte și cei mai mulți dintre foștii analfabeți, a căror lectură m-a preocupat îndeaproape de ani de zile. Și poate că mulți dintre ei, întocmai mătușii Ben Tudora, țărancă de 60 de ani, nici n-a visat ca lectura să intre în viața lor ca o preocupare statonnică. Astăzi ea citește cam un volum pe lună și a trecut de la literatură la lucrări de popularizare a științei.

În sfîrșit, o categorie de cititori care mă preocupă mult este aceea a elevilor, a copiilor. În afară de cărțile cuprinse în bibliografia recomandată de profesorii de specialitate din școală, eu îi conduc spre o lectură mai diversă, aparent mai îndepărtată de programa de învățămînt, dar care să răspundă unor nevoi, înclinații, doriinți strict personale. Nu sînt deci de părerea celor care pledează pentru îndrumarea lecturii elevilor exclusiv spre bibliografia procesului de învățămînt.

Iată, de pildă, ce-au citit elevii Toneș Ion din clasa a IV-a, Chiorescu Georgeta din clasa a VII-a, Voicu Anca din clasa a VIII-a și Chiriac Peal din clasa a IX-a: *Aventurile lui Tom Sawyer* de M. Twain, *Robinson Crusoe* de Defoe, *Măștile verzi* de Pakk, *Munții, Flăcări pe apă* de Nasta G., *Alte povești cu tîlc* de Al. Mitru, *Cum se hrănesc plantele, Cîți oameni poate hrăni pămîntul, Cireșarii de Chiriță*, *Omul de la ora 13* de Vicol D., *Colț Alb* de J. London, *Trandafirul roșu* de Almaș, *Omul cu arma de Goncear*, *Pașagerul clandestin* de Aramă, *Afacerea Pestrîrilor* de Adamov, *Calea Africii* și altele. Operele lui Creangă, Caragiale, Sadoveanu și Rebreanu figurează, de asemenea, în fișele lor.

Rezultatele obținute de biblioteca din Bufta se datoresc în bună parte unei munci de îndrumare a lecturii dusă cu multă perseverență și trager de inimă. Ea a devenit o instituție apreciată și cu autoritate în rîndul populației.

Iată de ce sfătuiesc cu toată convingerea, mai ales pe bibliotecarii comunalii începători în această profesie, să urmărească în discuțiile cu cititorii, atitudinea lor față de cartea citită sau recomandată, interesul sau indiferența, mulțumirea sau sentimentul pierderii timpului față de cele tratate în cartea despre care vorbim. Eu urmăresc, de asemenea, atitudinea cititorilor față de bibliotecă, părerile lor despre prezentările de cărți și recenziile ținute la căminul cultural sau la stația de radioficare, despre alte manifestări de masă etc. Este, de altfel, partea cea mai vie și mai interesantă din munca noastră și va trebui să-i acordăm mai mult timp, mai multă importanță.

Dumitru DRĂGAN

LECTURA STUDENȚILOR

Anii studenției sînt cei mai bogați în lectură, din perioada de școlarizare a oricărui specialist. Studentul citește, mai precis *studiază*, din necesitatea de a-și însuși cunoștințele fundamentale și particulare ale disciplinei de specializare, precum și ale ramurilor conexe, din imperativul vremii noastre de a-și forma o cultură profesională temeinică și de a-și lărgi și îmbogăți cultura generală. Cerințe esențiale ale unui specialist multilateral pregătit, capabil să evolueze și să se adapteze noilor stadii pe care le va parcurge disciplina sa în condițiile în care știința și tehnica se prîmesec continuu. Studenția este perioada desăvîrșirii lecturii metodice deprinse încă de pe băncile liceului și de formare a lecturii critice active, a studiului creator al lucrărilor din care studentul — viitor specialist — extrage esența permanentă pe care cartea o poartă pentru disciplina respectivă. Lectura studentului urmărește — și trebuie să urmărească — atît asimilarea cunoștințelor, cît și a metodologiei muncii cu cartea, factor indispensabil în pregătirea cercetătorului științific.

Desigur, problema lecturii studenților este complexă, diferențiată de la an la an și de la facultate la facultate, încît ea merită un studiu amănunțit, pe care ne gîndim să-l întreprindem într-un viitor apropiat. Acum vom face numai unele constatări pe marginea analizei anuale a lecturii studenților în Biblioteca centrală universitară din București.

Ca urmare a măsurilor luate de partid și de stat, condițiile de studiu și lectură s-au îmbunătățit considerabil în unitățile Bibliotecii centrale universitare din București ca, de altfel, în toate bibliotecile de învățămînt superior din țară. A crescut în mari proporții baza documentară a bibliotecii. Studenții dispun de exemplare suficiente (1 exemplar la 4 studenți) din toate cursurile editate, precum și din lucrările recomandate în bibliografia fiecărei discipline. Parte din cursurile needitate — și, din păcate, mai sînt încă asemenea cazuri — se află la dispoziția studenților în exemplare dactilografiate. În cantități mai mari sînt procurate și scrierile care contribuie la formarea culturii profesionale și generale a studenților, la educarea lor socialistă. Asemenea publicații le orientăm cu precădere spre bibliotecile căminelor studențești, bibliotecii de împrumut prin excelență.

În ansamblu, toți studenții Universității frecventează unitățile Bibliotecii centrale universitare, dar numai aproximativ trei

sferturi din ei sînt cititori activi. Sfera lecturii studentului de azi este mai largă și mai cuprinzătoare decît a colegului său de odinioară. În anul 1964, în cadrul Bibliotecii centrale universitare, cei 16 664 de cititori au consultat 1 597 288 de volume, în medie cîte 95 de volume pentru fiecare cititor-student. Statistica pe anul 1965 indică, în genere, cam aceleași date.

Studenții consultă lucrări din profilul facultăților frecventate, uneori în proporții impunătoare: 92,2% la Facultatea de chimie, 81,4% la Facultatea de matematică, 76,2% la Facultatea de biologie etc. Pe ansamblul Bibliotecii centrale universitare din București, cartea de specialitate consultată de studenți reprezintă 67,59%, cartea social-politică 16,81%, iar cea literară^{*)}, de artă și de cultură generală — 16,6%. Se constată, totodată, că studenții din primii ani, încă neobișnuiți să-și organizeze studiul individual, să-și alcătuiască bibliografia necesară studiului, consultă în mod preocupător manualele universitare și lucrările recomandate în bibliografia fiecărei discipline. Un sondaj făcut la Biblioteca Facultății de limba și literatura română în lunile mai (cînd studenții se află în plină pregătire pentru examene) și noiembrie (lună obișnuită în viața bibliotecilor universitare) arată că manualele universitare reprezintă 24%, iar lucrările recomandate în bibliografie 74% din totalul volumelor citite de studenții primilor ani; deci, 98% din lectura studenților din primii ani este alcătuită din lucrări recomandate de cadrele didactice și numai 2% reprezintă cărți alese de studenți. Analiza lecturii și în celelalte biblioteci de facultăți dovedește că, în primii ani, lectura studenților cuprinde între 65% și 98% manuale și lucrări recomandate în bibliografie. Cei care sînt mai legați de bibliografia recomandată de cadrele didactice sînt studenții facultăților umanistice și, îndeosebi, cei ai facultăților de filologie, la care bibliografia recomandată este mult mai cuprinzătoare, datorită și specificului acestor facultăți.

Ținînd seama că bibliografia recomandată ocupă cea mai mare parte din lectura studenților, este de reținut rolul covîrșitor și plin de răspundere ce revine cadrelor didactice în îndrumarea lecturii studenților. Bibliografia recomandată studenților pentru fiecare disciplină va cuprinde cele mai reprezentative lucrări și nu va fi încărcată în mod nefolositor. Dată fiind atenția acor-

^{*)} Cartea literară consultată de studenții facultăților de filologie este considerată carte de specialitate.

Biblioteca centrală universitară din București. Aspect dintr-o sală de lectură

dată de studenți bibliografiei recomandate, ea constituie o cale de puternică influențare pozitivă în procesul instructiv-educativ. De aceea, se impune ca, într-o asemenea bibliografie, să se acorde o pondere mai mare lucrărilor care contribuie la educarea comunistă a studenților, la lărgirea sferei culturii lor profesionale și generale.

Studenții din anii avansați se preocupă în mai mare măsură de organizarea și alegerea lecturii. Ei consultă, treptat, mai multe lucrări de specialitate, în afara manualelor și bibliografiei recomandate, fiind îndemnați la aceasta și de necesitatea de a întocmi lucrări originale pentru cercurile științifice și de a pregăti teza pentru examenul de stat. În anii IV și V, studenții citesc peste 60% lucrări de specialitate necuprinse în bibliografia recomandată. Totodată, dacă, în primii ani, studenții consultă puține periodice — și acelea mai mult de cultură generală — în ultimii ani ei studiază sistematic revistele de specialitate, mai ales pentru lucrările întocmite spre a fi prezentate în cercurile științifice.

Deși studenții din primii ani consultă cu precădere lucrări recomandate în bibliografie, ei citesc mai multă literatură decât cei din ultimii ani. În general, studenții facultăților de știință citesc, în primii ani, de 2—3 ori mai multe scrieri literare decât studenții din ultimul an. Cei mai asidui cititori

ai literaturii beletristice sînt studenții în matematică și fizică.

Cele mai multe cărți consultate de studenți sînt în limba română. Procentul lucrărilor în limbi străine solicitate de cititori este de 19% (5,60% în franceză, 5,52% în rusă, 3,5% în engleză etc.), ceea ce poate fi o consecință a insuficienței aprofundării a diverselor limbi în școlile generale și în licee. Pe facultăți însă, există diferențieri apreciabile în această privință. De pildă, studenții facultăților umanistice citesc foarte mult în limba română și mai puțin în alte limbi. Din publicațiile consultate de studenții Facultății de limba și literatura română, 96% sînt în limba română. Studenții în drept consultă lucrări în limba română în proporție de 95,25%, cei de la filozofie — 94,81%, la istorie — 88,45%. Studenții facultăților de limbi străine consultă, în mod normal, în proporție ridicată lucrări în limbile respective (69% în engleză, 22,60% în germană, 55% în rusă, 47,50% în franceză, 7,80% în italiană, 7,50% în spaniolă). La facultățile de științe, indicele de citire a cărților în limbi străine este mai ridicat: circa 50% la Facultatea de chimie, 30% la matematică, 24% la fizică, 23,87% la Institutul botanic etc. Cele mai multe cărți în limbi străine sînt consultate de studenții din ultimii ani ai facultăților de științe. La Facultatea de fizică, de pildă, 56% din cărți și 39% din

periodicele consultate de studenții anului al V-lea sînt în limbi străine.

Prezentarea analitică a unor date statistice cu privire la lectura studenților în vîrțile Bibliotecii centrale universitare din București evidențiază îmbogățirea acestei lecturi an de an. De la o lectură strînsă în bună măsură de cerințele pregătirii pentru examene, studenții pășesc spre o lectură din ce în ce mai cuprinzătoare și mai activă.

Paralel cu extinderea lecturii, studenții își însușesc metodologia muncii intelectuale, tehnica documentării, premergătoare oricărei cercetări originale. Metodologia de cercetare specifică fiecărei ramuri a științei este indicată studenților prin cursurile de introducere în fiecare disciplină. Dar deprinderea metodologiei de documentare, a muncii de depistare a izvoarelor primare de către studenți revine în cea mai mare măsură bibliotecilor.

Bibliotecile obișnuiesc pe studenți să consulte în mod regulat cataloagele și celelalte surse secundare de informare. Dacă, în primii ani, studenții apelează mai ales la cataloagele alfabetice, pentru a stabili cotele

cărților pe care le citesc potrivit indicațiilor din bibliografia disciplinelor de studiu, în anii avansați, sub îndrumarea bibliotecii, ei consultă cataloagele sistematice și fișierele bibliografice, pentru a depista studiile și articolele care tratează tema pe care doresc s-o susțină la cercul științific sau la seminar. Este un prim pas spre lectura selectată chiar de student, spre munca independentă cu cartea. Din păcate, în dorința de a „înlesni” munca studentului, biblioteca noastră, ca și alte biblioteci, întocmea, într-o vreme, liste bibliografice pe teme solicitate de studenți, întîrziind astfel deprinderea metodologiei de documentare de către studenți. Acum, Biblioteca centrală universitară din București practică munca vie de îndrumare în cunoașterea, depistarea și utilizarea surselor de informare științifică.

Însușindu-și metodologia găsirii și folosirii izvoarelor bibliografice, studenții fac pași însemnați pe calea unei lecturi independente, active, care-i va duce spre continua îmbunătățire a pregătirii lor profesionale și culturale.

Mircea TOMESCU

BIBLIOTECILE SINDICATELOR DE PE ȘANTIERELE DE CONSTRUCȚII

Se arăta într-un articol anterior¹⁾ că activitatea bibliotecilor pe șantierele de construcții are un specific deosebit. Analiza făcută atunci se referea la șantierele de construcții ale unor mari întreprinderi industriale (Galați, Craiova); în acest articol vom aborda câteva probleme ce se pun în fața bibliotecilor de pe șantierele de construcții de locuințe din orașul București.

Consiliul Sindicatelor din Construcții-București și comitetele sindicatelor diferitelor întreprinderi din acest sector depun în permanență eforturi pentru satisfacerea cerințelor de cultură ale constructorilor. În întreprinderile de construcții de locuințe din Capitală funcționează 20 de biblioteci ale sindicatelor, colecțiile de publicații depășind 65 000 de volume. Colecțiile bibliotecilor mai mari ajung pînă la 8 000—9 000 de volume,

cuprinzînd cărți și broșuri cu o largă circulație. Comitetele sindicatelor și bibliotecarii, cu unele excepții, au ținut seama în completarea colecțiilor de cerințele de lectură ale constructorilor, de nivelul lor de cultură generală, de sarcinile lor de producție. Literatura tehnică, în special cea de nivel mediu, legată de specificul fiecărei întreprinderi, a fost achiziționată în mod sistematic.

Consiliul Sindicatelor din Construcții-București a alocat, de pildă, pentru procurarea de cărți în anii 1965—1966 peste 100 de mii de lei, sumă contractată cu colectura bibliotecilor. În felul acesta rezervînd fiecărei biblioteci noutățile editoriale, pe măsura apariției lor, se asigură intrarea în bibliotecile sindicatelor a cărților celor mai solicițate și mai utile constructorilor.

Cu toate acestea, chiar și la o analiză sumară, se pot constata unele lipsuri în completarea colecțiilor. Așa, de pildă, aproape nicăieri nu s-au procurat cărți des-

¹⁾ Măriu, V. St. *Organizarea bibliotecilor pe șantierele de construcții*. Călușuza bibliotecarului, 18, nr. 4, apr. 1965, p. 196—199.

ținute celor care urmează învățământul de stat seral și fără frecvență. La biblioteca sindicatului Întreprinderii de Construcții-Montaj (I.C.M.) nr. 1 nu există nici un exemplar din *Istoria literaturii române*, iar din *Istoria României* s-au achiziționat numai primele 3 volume, la biblioteca sindicatului Întreprinderii de Instalații Montaj Izolații (I.I.M.I.) aceste publicații lipsesc complet. De multe ori nici colectura nu asigură bibliotecilor abonate acest gen de literatură, chiar atunci când este solicitată în mod expres.

Completarea colecțiilor se desfășoară cu mai multe neajunsuri la bibliotecile conduse de bibliotecari obștești, unde este lăsată la latitudinea colecturii. Ținând seama că din cele 20 de biblioteci ale sindicatelor pe întreprinderi numai 9 au bibliotecari salariați, considerăm utilă pe lângă centralizarea fondurilor bugetare și centralizarea completării propriu-zisă la nivelul Consiliului Sindicatelor din Construcții-București.

În fiecare întreprindere de construcții funcționează o bibliotecă a sindicatului, situată fie în apropierea sau în incinta unor complexe de dormitoare pentru constructori (I.C.M. nr. 3 la Ciurel, I.C.M. nr. 1 la Balta Albă), fie la Cluburi (I.I.M.I.) sau la sediul central al întreprinderii (Întreprinderea de Utilaj și Transporturi — I.U.T.). Toate aceste biblioteci împrumută cărți la domiciliu numai salariaților întreprinderilor respective. La complexe de dormitoare însă sînt cazați constructorii din mai multe întreprinderi (la Ciurel, de pildă, de la I.C.M. nr. 1, 2, 3 și 4, I.I.M.I. etc.). Aceste complexe nu au o bibliotecă centrală care să împrumute cărți pentru lectură tuturor celor cazați aici, ci o bibliotecă dintr-o singură întreprindere care servește cititorii din întreprinderea respectivă. Cititorilor de la alte întreprinderi li se dau cărți numai la sala de lectură.

Răspîndirea constructorilor pe foarte mari distanțe pe șantiere, la mari depărțări de bibliotecile din întreprinderi sau din complexe de dormitoare a impus organizarea de biblioteci mobile menite să ducă cartea cît mai la îndemîna constructorilor. La I.C.M. nr. 1 și 3, I.I.M.I., I.U.T. s-au organizat 5—8 asemenea biblioteci situate la șantiere sau la grupuri. La recomandarea Consiliului Sindicatelor din Construcții-București bibliotecile mobile sînt conduse de bibliotecari aleși din rîndul funcționarilor care, pe lângă o pregătire culturală mai avansată, sînt mai stabili și lucrează în locuri mult frecventate. Unele comitete ale sindicatelor, cum ar fi cel de la I.C.M. nr. 3 au hotărît confecționarea unor dulăpioare speciale destinate bibliotecilor mobile. Alte comitete de secție (I.C.M. nr. 1) nu au asigurat bibliotecilor mobile nici cele mai

elementare condiții de funcționare. Așa, de pildă, la șantierele nr. 3 al acestei întreprinderi cărțile stau într-un raft deschis în sala de ședințe; la șantierele nr. 1 biblioteca mobilă este ținută pe o sală deși, dacă această problemă ar fi privită cu mai multă grijă, și-ar găsi loc într-un birou.

Bibliotecarii din bibliotecile sindicatelor pe întreprinderi se îngrijesc de regulă de împrumutarea publicațiilor de la bibliotecile mobile. În cele mai multe locuri această operație se face la 2—3 luni sau și mai des, la cererea celor cărora le sînt încredințate bibliotecile mobile. În unele locuri și bibliotecile cabinetelor tehnice trimit cărți de specialitate de nivel mediu bibliotecilor mobile organizate de biblioteca sindicatului pe întreprindere. Este recomandat ca această metodă să fie generalizată. Există cazuri cînd unele biblioteci ale sindicatelor, cum ar fi cea de la I.C.M. nr. 1 și I.U.T., ar putea organiza filiale ale bibliotecilor. Așa este cazul la complexul de dormitoare pentru femeile al I.C.M. nr. 1 și al Bazei Obor a I.U.T., unde sînt grupați un număr mare de muncitori. Aceste filiale, dotate cu un număr suficient de publicații, trebuie să fie servite cel puțin 2—3 zile pe săptămîină cîte 2—3 ore pe zi de către bibliotecarul salariat, ajutat de un bibliotecar cu muncă obștească.

Numărul bibliotecilor mobile este limitat de mărimea colecțiilor de publicații ale bibliotecilor centrale a sindicatelor respective. Un număr mare de biblioteci mobile duc la fărîmîntarea colecțiilor bibliotecilor centrale, la risipirea, la folosirea lor neratională. Din această cauză nu peste tot acolo unde s-ar cere înființată o asemenea bibliotecă se poate face acest lucru. La I.I.M.I., de pildă, ar însemna să se organizeze 25—30 de biblioteci mobile. Dacă fiecare din acestea ar fi dotate cu 100—150 de volume, mai mult de 40% din publicațiile bibliotecii s-ar împrăștia în toată Capitala.

În aceste condiții *satisfacerea cerințelor de lectură ar putea fi rezolvată de o bibliotecă circulantă instalată într-un microbuz*. Un început este deja făcut la I.I.M.I. După un program dinainte stabilit și cunoscut de salariați, bibliotecara se deplasează cu o mașină în care transportă un anumit număr de cărți (după mărimea grupului sau lotului și după cerințe) spre a le împrumuta direct la locul de muncă al muncitorilor constructori. În ziua programată, cititorii aduc cu ei spre restituire cărțile împrumutate anterior. Socotim că această metodă trebuie dezvoltată și generalizată la toate întreprinderile de construcții.

Măsurile de organizare a bibliotecilor și amplasarea lor pe șantiere cît mai la îndemîna constructorilor, munca de masă cu

cartea desfășurată în mijlocul muncitorilor de pe șantiere, au atras la lectură un număr însemnat de cititori.

Așa de exemplu, la bibliotecile sindicatului I.C.M. nr. 1, I.C.M. nr. 3, I.I.M.I. erau înscrși până în prima jumătate a lunii noiembrie 1965 între 30 și 50 procente din numărul mediu al salariaților întreprinderii respective.

Indicele de lectură este încă scăzut față de indicele mediu realizat de bibliotecile sindicatelor din alte ramuri. Aceasta se datorează și faptului că, în general, sfera de popularizare a cărții și bibliotecii, de informare a constructorilor asupra noutăților intrate în bibliotecă este limitată. Mijloacele cele mai frecvente de popularizare a cărții le constituie acțiunile de masă (prezentări, recenzii, vitrine, panouri și expoziții de cărți, seri literare, înfîlțiri cu scriitorii etc.). La aceste acțiuni însă participă un număr limitat de oameni și de regulă, cei obișnuți cu frecventarea manifestărilor culturale. Uneori, cum ar fi la I.C.M. nr. 3, se organizează convorbiri cu cititorii în care bibliotecara prezintă noutățile intrate în bibliotecă. Acolo unde există, se folosesc și stațiile de radioamplificare pentru propaganda bibliotecii (la complexele de dormitoare). Alte forme însă, cum ar fi listele bibliografice, panouri cu suprapoarte, amplasate pe șantiere, la grupuri, și loturi, expoziții volante de cărți etc. nu se organizează. Preocupările pentru întocmirea de liste bibliografice, care să fie răspândite la locurile de muncă, afișate în dormitoare, cluburi, cantine etc. sînt foarte sporadice. În această direcție comitetele sindicatelor ar trebui să acorde mai multă atenție rezolvării problemelor de informare a constructorilor asupra bogăției colecțiilor din bibliotecă.

Ziarul *Viața șantierelor*, apărut de curînd, poate să contribuie sistematic la popularizarea activității bibliotecilor sindicatelor. Liste bibliografice de recomandare, bibliografii și scurte prezentări ale cărților, scurte articole despre activitatea bibliotecii, despre unii cititori, despre metode înșuite din cărțile citite și aplicate în producție — sînt numai cîteva din materialele de popularizare a cărții și atragerea constructorilor la lectură ce pot să apară în coloanele ziarului.

Pentru atragerea constructorilor la lectură în bibliotecă, se impune și înlăturarea unor greutăți de ordin administrativ și organizatoric.

Pentru a se asigura recuperarea cărților împrumutate de la salariații care pleacă dintr-o întreprindere în alta, considerăm că poate să fie utilizată *Cartea de intrare* a cititorilor. Aceasta ar urma să fie eliberată de către biblioteca sindicatului întreprinderii al cărui salariat este cititorul respectiv. La

eliberarea cărții de intrare el este înscris în *Registrul cititorilor*, după care se face controlul atunci cînd un salariat vine pentru semnarea *Notei de lichidare*. Posesorul unei asemenea *Carte de intrare* poate împrumuta acasă cărți de la ori care altă bibliotecă a sindicatului din sectorul construcții. Bibliotecile care îi vor împrumuta cărți cititorului respectiv vor aplica pe verso *Cartii de intrare* ștampila lor și menționa că împrumută cărți de la respectiva bibliotecă. În asemenea condiții bibliotecarul care a eliberat cartea de intrare va semna *Nota de lichidare* numai atunci cînd i se va confirma restituirea cărților de la toate bibliotecile care au aplicat ștampila pe verso *Cartii de intrare*.

Cartea de intrare poate fi de asemenea eliberată de ori care altă bibliotecă, avînd însă obligația să comunice bibliotecii întreprinderii, al cărui salariat este cititorul respectiv, pentru a fi trecut în *Registrul cititorilor*. Acești cititori nu vor fi trecuți în evidența activității bibliotecii la care de fapt nu citesc, ci sînt înscrși numai în scopul asigurării recuperării cărților împrumutate.

Studiînd în continuare această problemă se vor putea găsi, desigur, și alte soluții, cum ar fi, de pildă, cea a condiționării semnăturii pentru predarea cazarmamentului avut în primire de la administrația complexului de dormitoare, de semnătura bibliotecarei de la biblioteca aflată în incinta acestuia.

O dată rezolvată această problemă, socotim că atribuțiile bibliotecilor sindicatelor din complexele de dormitoare pot fi lărgite spre acordarea împrumutului de cărți tuturor celor care locuiesc în complexul respectiv.

Condițiile bune create celor mai multe biblioteci de pe șantierele de construcții bucurestene, cerințele de lectură sporite ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor și ale altor salariați, impun o mai mare atenție în completarea colecțiilor de publicații, în desfășurarea unei activități vii la bibliotecile mobile și filiale, în înlăturarea unor greutăți și lipsuri organizatorice, pentru accesul mai lesnicios al tuturor constructorilor la bibliotecă.

Una din sarcinile de viitor, din cele mai importante, o constituie intensificarea propagandei literaturii tehnice pe șantiere și îmbunătățirea colaborării dintre bibliotecile tehnice din întreprinderile de construcții. De asemenea trebuie acordată o mai mare atenție în aplicarea formelor celor mai potrivite de răspundere a cărții în rîndurile constructorilor, în scopul dezvoltării interesului, a gustului lor pentru lectură.

V. St. MĂRIU
Horia NESTORESCU

CURSURI DE PERFEȚIONARE PROFESIONALĂ

■ IN REGIUNEA PLOIEȘTI

La indicația comitetului regional pentru cultură și artă, Biblioteca regională Ploiești a întocmit un plan de calificare și perfecționare a tuturor bibliotecarilor din rețeaua așezămintelor culturale. Ținând seama de faptul că, în regiunea noastră, există un număr însemnat de bibliotecari comunalni nou încadrați, iar dintre cei cu vechime, unii nu au ajuns încă la un grad corespunzător de pregătire, prima formă de școlarizare a fost cursul organizat, la Bușteni, în luna noiembrie a anului trecut, la care au participat 104 cadre.

Orientat pe baza *Programelor cursurilor și instructajelor pentru bibliotecarii din bibliotecile raionale și comunale*, elaborată de Biblioteca Centrală de Stat, cursul a urmărit cuprinderea principalelor domenii care stau la baza muncii de bibliotecă (completare, evidență, clasificare, cataloage, relațiile cu publicul, atragerea la citit, îndrumarea lecturii, extinderea activității bibliotecii, forme și metode ale muncii de masă).

Principala preocupare a organizatorilor cursului (Biblioteca regională Ploiești) a fost asigurarea unor prelegeri sau lecții practice de ținută științifică, în care scop au fost solicitate cei mai competenți bibliotecari din biblioteca regională, cîțiva metodiști din Biblioteca Centrală de Stat, cadre didactice din învățămîntul superior, lectori ai cabinetului regional P.C.R.

Aplicațiile practice, care au urmat expunerilor, au dat posibilitate participanților, să adîncească cunoștințele dobîndite la curs.

Cursul organizat la Bușteni a constituit și un mijloc de cunoaștere mai sigură a cadrelor din regiune de către biblioteca regională, aprecierea mai exactă a posibilităților profesionale ale acestora. Chiar dacă nu poate asigura aceeași competență și același nivel pe care le presupune un curs central, pe țară, sau unul interregional, recența școlarizare a bibliotecarilor comunalni de la Bușteni a dovedit că este posibilă și în condițiile organizării cursurilor de către comitetul regional de cultură și artă — respectiv de către biblioteca regională, o inițiere în profesie în condiții materiale

optime. Organizarea cursului cu bibliotecarii comunalni din regiunea Ploiești, care poate purta semnul unei reușite, ne-a demonstrat însă că mai avea încă multe de făcut pînă la o realizare deplină: biblioteca regională trebuie să pregătească astfel de cursuri cu multă vreme înainte, sînt necesare colecții de publicații selectate atent în vederea practicii și seminarizărilor, care să permită ilustrarea principalelor cazuri de descriere și clasificare, trebuie constituit din vreme un material didactic mai unitar și mai convingător, o bogată bibliografie de studiu, este necesară chiar o bibliotecă tip, concepută ca un laborator de studiu și practică a cursanților. Din acest punct de vedere, reșimțim de altfel și urmările unei insuficiente preocupări a Bibliotecii Centrale de Stat și a celorlalte organe centrale pentru elaborarea manualelor, a lecțiilor, cursurilor, necesare nu numai pentru aceste stagii de pregătire, dar și pentru seminarii, pentru perioada de practică și calificare etc. Ar fi, de asemenea, cazul să fim dotați cu diapozitive și diaprozitive, filme documentare despre organizarea bibliotecilor, a colecțiilor, a cataloagelor și cu serii tip de fișe descrise și clasificate, cu planșe asemănătoare celor din vechiul album de tehnică de bibliotecă.

M. ISPIRESCU
metodist din Biblioteca
regională Ploiești

■ ÎN REGIUNEA MARAMUREȘ

Cursurile de inițiere a bibliotecarilor noi încadrați în bibliotecile comunale din regiunea Maramureș au durat 21 de zile. Programa de studiu a cuprins, pe lîngă prelegeri teoretice, seminarii și aplicații practice de biblioteconomie și bibliografie, conferințe și consultații din domeniile socialismului științific, ale creației literare contemporane, ale dezvoltării științei și tehnicii, ale agrotehnicii și zootehniciei etc.

Lecțiile și seminariile de biblioteconomie au fost susținute de lucrători ai bibliotecii regionale, iar cele din domeniul social-politic sau al economiei agrare de lectori ai cabi-

netului regional de partid și specialiști ai consiliului agricol regional. Lecțiile au fost redactate din timp și discutate de colectivul de lectori, evitând astfel unele repetări și omisiuni, a fost asigurat din timp materialul bibliografic și materialul didactic, toate acestea contribuind la o desfășurare normală a cursului.

Spre deosebire de cursurile și seminariile organizate pe plan regional în anii anteriori, de această dată programul zilnic a fost întocmit mai judicios, evitându-se supraîncărcarea, inversiunile în succesiunea transmiterii cunoștințelor. În general, lecțiile au fost predate în cursul dimineții, iar seminariile și aplicațiile practice au avut loc după-amiaza, rezervându-se totodată, timpul necesar studiului individual. Cele 8 ore afectate zilnic studiului organizat, au facilitat însușirea cunoștințelor de bază, dar nu și acele deprinderi practice necesare activității bibliotecarului cu publicul cititor. Asupra acestui lucru merită să zăbovim puțin.

Programa de studiu, așa cum este concepută, vizează transmiterea unui mare volum de cunoștințe care nu pot fi asimilate temeinic în decurs de 3 săptămâni de zile, de oameni fără informații prealabile despre munca de bibliotecă. Ceea ce reușesc noii bibliotecari să afle în perioada de practică — dacă aceasta are loc — este mult prea sumar și nesistematizat pentru a le permite să asimileze un volum de cunoștințe de proporții cerute de actuala programă. Nu trebuie omis faptul că în învățământul bibliotecar aceste discipline se studiază pe parcursul mai multor ani. Or, în situația cursurilor de scurtă durată, comprimarea la presiuni înalte, aproape a aceluiași volum de cunoștințe în unele discipline, nu poate conduce la rezultate satisfăcătoare sub aspect imediat. Galopul printre sute de reguli și noțiuni nu poate avea decît un rezultat subred. De reținut este și faptul că numai simpla parcurgere și conspectare a materialului bibliografic ar necesita cel puțin jumătate din timpul afectat întregului curs. Observațiile asupra mai multor serii de participanți la asemenea cursuri au relevat de fiecare dată aspecte asemănătoare în această privință. Același lucru s-a remarcat și la încheierea cursurilor cu bibliotecarii din Maramureș. Ținând seama de aceasta, comitetul regional pentru cultură și artă a preconizat unele măsuri pentru instruirea, în continuare, a bibliotecarilor. Așa bunăoară, pentru anul acesta, se prevede organizarea pe plan regional a două cursuri cu bibliotecarii: unul — cu durata de 28 zile — pentru bibliotecarii noi încadrați, iar al doilea — de 10 zile — pentru toți bibliotecarii cu vechime de peste un an.

Se preconizează ca la cursurile de 28 de zile să se studieze problemele principale referitoare la organizarea colecțiilor și a cataloagelor, precum și munca cu cititorii. Cursul de 10 zile ar avea ca scop să completeze cunoștințele bibliotecarilor în domeniul bibliografiei și al redactării cataloagelor. În afară de aceasta, planul de activitate prevede trei seminarii raionale pregătite și conduse de către metodiștii bibliotecii regionale. Ele vor avea ca temă de bază: organizarea instrumentelor de informare a cititorilor, metodologia orientării lecturii și propaganda publicațiilor tehnice și agrotehnice.

A. CRUHER

■ ÎN REGIUNEA GALAȚI

În octombrie 1965, s-au organizat la Brăila cursuri de instruire cu bibliotecarii comunați noi încadrați din regiunea Galați.

În ce privește programa după care s-au desfășurat cursurile, am folosit consultativ programa Bibliotecii Centrale de Stat, în sensul că numărul de ore afectat pentru fiecare disciplină în parte, l-am îmbogățit sau l-am redus în funcție de necesitate. Astfel, la disciplina *Organizarea și activitatea bibliotecilor* am afectat 114 ore față de 66 indicate în programa B.C.S., la *Organizarea fondurilor și a cataloagelor* 158 ore față de 68 la *Bibliografie* 20 ore față de 26, conferințe pe alte teme, manifestări de masă, 36 ore, față de 20.

La acest curs au participat 80 de bibliotecari. Lecțiile au fost susținute în fața tuturor cursanților, iar seminariile și practica s-au făcut pe grupuri (circa 27 de persoane).

Din experiența anilor trecuți (1963 și 1964), am ajuns la concluzia că împărțirea cunoștințelor pe discipline și a disciplinelor pe lectori va asigura un punct de vedere unitar în predarea unei discipline, lecția predată fiind seminarizată de același lector, în toate seminariile.

Faptul că majoritatea bibliotecarilor, care au participat la acest curs, nu au avut vechime în muncă, a făcut ca cunoștințele ce au fost predate să fie înțelese diferențiat de la un cursant la altul. S-a simțit nevoia unei exemplificări concrete, în condițiile reale de muncă ale bibliotecarilor, a tuturor cunoștințelor predate la curs. De aceea s-a organizat și un schimb de experiență la biblioteca comună T. Vladimirescu — raionul Brăila, unde s-a răspuns la toate întrebările ce s-au ivit în timpul cursului: organizarea fondului de cărți și a cataloagelor.

gelor, organizarea propagandei cărții, activitatea la punctul de împrumut și la bibliotecile mobile, colaborarea între biblioteca comunală și instituțiile din comună.

Coloquiul final a dovedit că majoritatea cursanților și-au însușit cunoștințele predate.

Continuarea pregătirii foștilor cursanți se va face prin recomandare de bibliografii, prin verificarea cunoștințelor cu ocazia seminariilor raionale, când problemele teoretice însușite vor fi fundamentate pe baza confruntării cu practica. De asemenea, foștii cursanți vor sta în mod special în atenția serviciului metodic al bibliotecii regionale, care va urmări, în deplasările ce se vor efectua la locul de muncă, evoluția lor.

Virgil GURUIANU
Biblioteca regională
„V. A. Urechia”-Galați

■ CU LUCRĂTORII BIBLIOTECILOR SINDICATELOR DIN CAPITALĂ

Cursuri scurte de calificare sau de perfecționare profesională a bibliotecarilor au fost organizate și de o seamă de consilii ale sindicatelor din Capitală. Așa de pildă, consiliul raional al sindicatelor din raionul „16 Februarie”, ajutat efectiv de comitetul de cultură și artă și biblioteca raională din raionul respectiv, a inițiat între 18 martie și 10 iunie 1965 un curs, fără scoatere din producție, pentru toți bibliotecarii, salariați sau cu muncă obștească, din toate bibliotecile sindicatelor întreprinderilor din raion. Cursul, frecventat de 36 de bibliotecari, s-a desfășurat după-amiază, o dată pe săptămână și a cuprins un ciclu de 14 lecții referitoare la rolul social al cărții și al bibliotecilor, la sarcinile actuale și organizarea bibliotecilor sindicatelor, completarea, clasificarea și descrierea publicațiilor, cataloagele bibliotecilor, planificarea muncii, evidența activității bibliotecilor sindicatelor, îndrumarea lecturii cititorilor, munca de masă a bibliotecii, normative și legislație pentru biblioteci.

Cursul a avut un caracter teoretic, partea cea mai mare constituind-o prelegerile. Din această cauză nu s-a reușit întotdeauna îmbinarea cunoștințelor teoretice cu munca practică. De altfel, însuși programa analitică a cursului nu a prevăzut decât două aplicații practice.

Eforturile de a da prelegerilor un caracter mai practic, nu au suplinit însă practica propriu-zisă ce se impune la clasificarea și

descrierea publicațiilor, la organizarea cataloagelor etc. Cu toate acestea cursul, organizat la cererea bibliotecarilor din raion, a reușit să transmită o seamă de cunoștințe folositoare, contribuind la îmbunătățirea muncii bibliotecilor. Utilitatea lui a fost subliniată de dorința bibliotecarilor ca în anul acesta, să se organizeze un alt curs în care să se insiste mai cu seamă, atât teoretic cât și practic, pe probleme de tehnică de bibliotecă, capitol la care se cer încă multe de făcut, în bibliotecile din care veneau cursanții.

La sfârșitul anului 1965 a organizat un instructaj și Consiliul sindicatelor din construcții-București. Au fost convocați și bibliotecarii de pe șantiere și din întreprinderile de construcții, iar în ultima parte, în care au avut loc prelegeri și acțiuni practice pe tema propagandei cărții tehnice, au fost invitați și bibliotecarii din bibliotecile tehnice și responsabili ai comisiilor inginerilor și tehnicienilor din întreprinderile de construcții din București.

Instructajul a avut un pronunțat caracter practic, ponderea constituind-o acțiunile de masă cu cartea, pregătite și prezentate de bibliotecari cu mai multă experiență.

Rînd pe rînd au fost prezentate cărți tehnice și beletristice, recenzii, după care au urmat lecții artistice și dramatizări, montaje de poezie, medalionul literar „L. Rebreanu”, seara literară „Mihail Sadoveanu — 85 de ani de la naștere”. De unanimitate apreciere s-a bucurat acțiunea *Cu cartea de reportaje în fata hărții patriei*.

Din discuțiile purtate în încheiere a reieșit, și aici, necesitatea unei instruirii mai amănunțite a bibliotecarilor salariați și a celor cu muncă obștească de la bibliotecile din întreprinderi asupra problemelor de tehnică de bibliotecă, asupra formelor de popularizare a literaturii social-politice, tehnice etc.

Atît participanții la cursul organizat de consiliul raional, cit și cei de la instructajul organizat de Consiliul sindicatelor din construcții din București, au cerut organizarea mai sistematică a unor schimburi de experiență, întîlniri și convorbiri mai dese între bibliotecari, ca forme eficiente pentru generalizarea experienței înaintate.

După părerea noastră, în Capitală, mai mult decît în țară, lucrătorii bibliotecilor sindicatelor ar putea participa la sistemul de instruire al bibliotecarilor din bibliotecile publice de stat (cursuri, seminarii, schimburi de experiență etc.). Aceasta se poate face, socotim noi, printr-o mai strînsă colaborare între consiliile sindicatelor, comitetele de cultură și artă, biblioteca orașenească a Capitalei, bibliotecile raionale.

V. Șt. MĂRIU

■ PERFEȚIONARE PROFESIONALĂ LA BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT

Perfecționarea profesională a cadrelor, ținerea lor la curent cu raționalizările în organizarea și prelucrarea colecțiilor, cu noutățile în tehnica muncii bibliografice și de informare științifică, constituie o problemă dintre cele mai acute pentru marile biblioteci. Pentru organizarea creșterii profesionale a lucrătorilor săi, Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România a încercat în decursul anilor mai multe formule căutând, nu atât rezolvarea unor situații de moment, ci un sistem de perspectivă, care să asigure pentru o parte a salariaților săi stăpînirea temeinică a profesiei, iar pentru cei cu o experiență îndelungată, documentarea „la zi” în sprijinul muncii lor de cercetare. Între măsurile care să ducă la atingerea acestor obiective, se încadrează și un curs profesional, împărțit în două cicluri, cu ședințe bilunare, care funcționează de doi ani.

Primul ciclu a fost urmat de bibliotecarii și bibliografii noi veniți în bibliotecă și de acei lucrători ai instituției, care, deși sînt mai de mult angajați, nu au avut prilejul de a lucra în mai multe servicii, pentru a putea cunoaște activitatea tuturor compartimentelor de lucru din B.C.S.

Acest ciclu a fost urmat de 90 de bibliotecari, care, deși n-au fost degrevați de sarcinile de producție, au avut o frecvență medie de 85%. Lecțiile au fost predate de șefii de serviciu și de alți specialiști din bibliotecă. Tematica lor s-a axat pe: funcțiile și sarcinile B.C.S., locul său în ansamblul sistemului de bibliotecă din Republica Socialistă România, primirea și evidența colecțiilor, organizarea depozitului legal, probleme de clasificare și catalogare, informare științifică, adică o trecere în revistă a ansamblului muncii din Biblioteca Centrală de Stat.

Cele două seminarii recapitulative au dovedit că lecțiile au fost interesante și că majoritatea lucrătorilor bibliotecii au privit învățămîntul profesional cu toată seriozitatea și au reușit să-și însușească materialele predate.

Ciclul II a cuprins un număr de 84 de bibliografi și bibliotecari avînd cunoștințe

mai avansate asupra tuturor laturilor activității dintr-o mare bibliotecă. Cursul a cuprins 12 lecții și a fost predat de specialiști din biblioteca noastră sau din alte biblioteci din învățămîntul superior, din institutele de documentare etc.

Programa acestui ciclu a cuprins: Istoria scrisului, a cărții și a tiparului, Istoria bibliotecilor, Tipuri și rețele de biblioteci, Biblioteconomia — știința despre organizarea și activitatea bibliotecilor.

Seminariile recapitulative au scos în evidență faptul că bibliotecarii acestui ciclu au un nivel de pregătire profesională și o cultură generală trainică. Acest lucru a dovedit-o și referatele prezentate de o parte din acești tovarăși, referate tratînd despre diferitele aspecte ale muncii de informare științifică, de completare și prelucrare a colecțiilor și ale muncii metodologice.

Rezultatele pozitive obținute, precum și aspectele negative înregistrate au permis, în baza unei ample analize, o organizare mult mai judicioasă a cursurilor și, în special, elaborarea unei tematici îmbunătățite.

Noua programă analitică pe anul 1965—1966 (cursurile au început în luna noiembrie) prevede o extindere a formelor de învățămînt profesional față de cele existente în anul trecut, avîndu-se în vedere atît necesitatea specializării, cît și aceea de informare generală în domeniul științei și tehnicii.

Absolvenții ciclului I urmează în continuare cursurile de Istoria scrisului, a cărții și a tiparului (20 lecții), iar în ce privește cursanții ciclului II din anul 1965, ei au fost împărțiți în grupe specializate în domeniul catalogării, clasificării zecimale și bibliografiei, după specificul serviciului în care lucrează. Și pentru aceste cursuri s-au prevăzut cite 20 de lecții.

O altă grupă de învățămînt profesional, care înglobează circa 20 de bibliotecari, are ca obiect „Introducerea în știință și tehnică”.

În sfîrșit, bibliotecarii și bibliografii serviciilor de Informare științifică, Catalog colectiv și Cabinet bibliologic vor participa la cursurile inițiate de Centrul de Documentare Științifică al Academiei Republicii Socialiste România despre indexarea coordonată.

Avem convingerea că aceste cursuri vor contribui substanțial la creșterea nivelului profesional și cultural al lucrătorilor din biblioteca noastră.

Maria MITRU

Stabilirea vedetelor în catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime

Revista noastră își propune prin această rubrică, inaugurată cu numărul de față, să contribuie la perfecționarea profesională a bibliotecarilor.

Desigur că nu vor putea fi cuprinse aici multiplele aspecte ale muncii de bibliotecă, ci numai să se atragă atenția bibliotecarilor asupra unor probleme noi ivite în biblioteconomie sau care nu și-au găsit încă rezolvarea cea mai satisfăcătoare în bibliotecile din țara noastră.

Cititorii nu trebuie să se aștepte la o tratare exhaustivă a problemelor abordate, caracterul publicației noastre și spațiul restrâns rezervat acestei rubrici nepermițând dezvoltarea mai amplă a subiectelor expuse.

Vor fi prezentate însă, când este cazul, reguli sumare dar esențiale, ilustrate cu exemple, pentru a ajuta pe bibliotecari la aplicarea lor în practică.

Incepem cu un material asupra vedetei, cel mai însemnat element al descrierii, ale cărei reguli de redactare ocupă sute de pagini în codurile de catalogare și care a constituit ea singură, obiectul Conferinței internaționale de catalogare (Paris, 1961). Au fost expuse principiile fundamentale ale acestui element-pivot al descrierii, a căror cunoaștere și însușire de către bibliotecari constituie garanția justei descrieri a cărților în cataloage și bibliografii, izvoarele principale ale informării și documentării în toate domeniile.

Vor urma articole cu privire la: descrierea lucrărilor congreselor, conferințelor, consfătuirilor și ale altor reuniuni cu caracter temporar; inventarierea publicațiilor periodice; inventarierea și descrierea publicațiilor tehnice de tip special (standarde, brevete, cataloage tehnice etc.); alcătuirea referințelor bibliografice; modificările recente aduse sistemului de clasificare zecimală universală (CZU); catalogarea albumelor și a publicațiilor ilustrate etc.

1. În practica actuală a bibliotecilor, cataloagele de diferite tipuri se alcătuiesc cu ajutorul fișelor unice¹⁾. Prin fișa unică se înțelege fișa conținând descrierea principală a cărții, redactată pentru catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime, multiplicată fără nici o schimbare într-un număr suficient de exemplare și folosită apoi ca unitate pentru toate descrierile acelei cărți în toate cataloagele, prin simpla adăugare a vedetelor adecvate.

2. Vedeta este elementul descrierii care determină locul acesteia într-un anumit catalog și după care se poate găsi cartea.

Vedeta se compune dintr-un cuvânt sau un grup de cuvinte, de cifre sau de semne, scoase în evidență în fruntea descrierii. Aceasta pentru ca vedeta să poată fi citită ușor și folosită fără greutate ca bază a clasamentului.

Vedeta se schimbă după locul din catalog și după tipul de catalog cărora le este destinată descrierea. Astfel vedetele descrierilor complementare ale unei cărți de doi sau trei autori sînt diferite, deoarece aceste două sau trei descrieri se așază în catalogul alfabetic în locuri diferite. De exemplu, vedeta descrierii principale a lucrării lui Ioan Bianu, Nerva Hodoș și Dan Simonescu: *Bibliografia românească veche*, este Bianu Ioan, iar vedetele descrierilor complementare sînt: Hodoș, Nerva și Simonescu, Dan.

¹⁾ Fișele tipărite editate de Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România sînt fișe unice. Ele conțin și indicele de clasificare zecimală complet, notat pe partea de jos din stînga a fișei.

Vedeta unei descrieri pentru catalogul pe subiecte constă din cuvîntul-subiect, care exprimă conţinutul cărţii. În exemplul citat, vedeta de subiect este: *Bibliografie. România. 1508—1830.*

Vedeta unei descrieri pentru catalogul sistematic este indicele de clasificare zecimală propriu diviziunii în care este inclusă descrierea. Pentru lucrarea de mai sus, vedeta destinată catalogului sistematic este: 015(498),1508/1830⁴.

Vedeta joacă un rol deosebit de important în organizarea cataloagelor. Ea strînge la un loc materialul înrudit şi creează în acest fel grupe distincte de lucrări aşezate alfabetic, sistematic sau pe subiecte, care ușurează cercetarea cataloagelor şi găsirea cărţilor.

Principiile pentru alegerea şi forma vedetelor şi a cuvintelor de ordine în catalogul alfabetic pe nume de autori şi titluri de anonime au fost stabilite de Conferinţa internaţională de catalogare (Paris, 1961) la care a fost reprezentată şi ţara noastră. Cele ce urmează au fost redactate pe baza acestor principii.

3. În descrierea principală vedeta derivă din numele autorului (personal sau colectiv) pentru lucrările descrise la autor sau din titlu, pentru lucrările descrise la titlu (lucrări anonime, culegeri, colecţii, periodice etc.) şi se notează pe primul rînd al descrierii, începînd de la prima linie verticală a fişei liniate. Aceasta este vedeta principală, care în sistemul fişelor unice se menţine pe acelaşi loc în toate descrierile, atît în cele pentru catalogul alfabetic cît şi în cele pentru alte cataloage.

Vedetele descrierilor complementare destinate catalogului alfabetic (pentru coautori, editori ştiinţifici, traducători, ilustratori etc.) se adaugă deasupra vedetei principale la dreapta ei, la 1 cm distanţă de începutul ei, adică de la a doua linie verticală a fişei liniate.

Vedetele de subiect pentru descrierile destinate catalogului pe subiecte şi indicii de clasificare zecimală pentru cele destinate catalogului sistematic se adaugă deasupra vedetei principale³, adică de la prima linie verticală a fişei liniate.

4. Cînd se ivesc diferite forme ale numelui autorului (în diferitele ediţii şi traduceri ale lucrărilor autorului) sau diferite titluri (în diferitele ediţii şi traduceri ale lucrărilor anonime) se foloseşte în descrierea principală o vedetă uniformă, constînd dintr-o anumită formă a numelui autorului sau dintr-un anumit titlu sau pentru cărţile

neidentificate prin autor şi titlu, o vedetă uniformă constînd dintr-un element de înlocuire adecvat al titlului.

5. Descrierea principală a lucrărilor descrise la numele autorilor se face obligatoriu sub vedeta uniformă. Descrierea principală a lucrărilor descrise la titlu se face, fie sub titlu în forma tipărită pe carte, cu o descriere complementară sub un titlu uniform, fie sub un titlu uniform cu descrieri complementare sau trimiteri sub celelalte titluri. A doua metodă este recomandată pentru descrierea lucrărilor binecunoscute (lucrările clasice anonime şi asimilate)³ în special pentru cele cunoscute prin titluri curente.

6. Vedeta uniformă este numele (sau forma numelui) sau titlul folosit în modul cel mai frecvent în ediţiile lucrărilor cataloage sau în referinţele făcute la acestea de autorităţi recunoscute (lucrări de referinţă, istorii literare etc).

Cînd ediţiile au apărut în mai multe limbi, se preferă o vedetă bazată pe ediţiile în limba originală, dar dacă această limbă nu este folosită în mod normal în catalog, vedeta trebuie să fie derivată din ediţiile sau referinţele într-una din limbile folosite în mod curent în catalog.

7. Vedeta uniformă pentru autorul personal este numele (numele real, pseudonimul, porecla, titlul nobiliar sau numele personal) sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în ediţiile lucrărilor sale, în forma curentă cea mai completă sub care apare acest nume. În cazul însă cînd un alt nume (sau o altă formă a numelui) a fost consacrat prin uzanţa generală, se ia ca vedetă uniformă acel nume.

De la numele sau formele numelui nereţinute pentru vedeta uniformă se fac trimiteri la această vedetă.

Exemple de vedete uniforme :

a) Autor identificat prin nume real (pre-nume şi nume) :

Sadoveanu, Mihail (numele autorului în formă completă) şi nu : *Sadoveanu, M.* sau *Sadoveanu, Mih.*, numele autorului în forme incomplete, dar folosite în unele ediţii ale lucrărilor sale).

b) Autor identificat prin pseudonim :

Arghezi, Tudor (şi nu : *Theodorescu, Ion N.*, numele real al autorului sau *Theo, Ion*, pseudonim mai puţin folosit decît *Tudor Arghezi*).

⁴ Se adaugă numai indicele corespunzător rubricii şi nu indicele complet care este notat fie pe partea de jos din stînga fişei (la fişele tipărite), fie pe verso fişei (la fişele scrise de mînă).

³ Lucrările clasice anonime sînt lucrări cu conţinut literar (epopei, romane cavaleresti etc.) de autori necunoscuţi sau legendari, desemnate de obicei prin titlu şi care au apărut de-a lungul veacurilor în numeroase ediţii, versiuni şi traduceri.

c) Autor identificat prin poreclă :

El Greco (și nu *Theotocopuli, Domenico el Greco*, numele real al autorului, urmat de poreclă).

d) Autor identificat prin titlu nobiliar :

Cavour, Camillo Bensi, conte di (și nu : *Bensi, Camillo, conte di Cavour*, numele și prenumele autorului, urmat de titlu).

e) Autor identificat prin nume personal (prenume) :

Leonardo da Vinci (și nu : *Vinci, Leonardo da* sau *Da Vinci, Leonardo*, expresia *da Vinci* nefiind un nume precedat de prefixul *da*, ci un epitet, care indică localitatea de băștină a autorului).

f) Autor identificat printr-un nume consacrat de uzanța generală :

Golescu, Dinicu (și nu : *Constantin Radovici din Golești* sau *Golescul, Constantin*, nume și formă a numelui sub care au fost publicate mai multe ediții ale lucrărilor acestui autor).

8. Numele autorului în formă completă și în limba originală este vedeta uniformă și pentru traduceri ale lucrărilor autorului în diferite limbi.

Exemplu :

Eminescu, Mihail (și nu : *Eminescó, Michel*, formă a numelui sub care au apărut traduceri ale lucrărilor sale în limba franceză sau *Eminescu Michail*, formă a numelui sub care au apărut traduceri ale acestora în limba germană etc.).

Se exceptează numele în limbi puțin folosite în catalog, când se întrebunțează ca vedetă uniformă forma curentă, de obicei în limba țării în care se face catalogarea.

9. Alegerea cuvintului de ordine (de obicei, primul cuvânt al vedetei, după care se așază fișa în catalog) pentru numele autorilor, compuse din mai multe părți (nume compuse și nume cu prefixe) este determinată de uzanțele naționale pentru catalogarea numelor de persoane din țara al cărei cetățean este autorul sau, când cetățenia autorului nu poate fi stabilită cu ușurință, de uzanțele din limba pe care a folosit-o autorul în general în lucrările sale.

Exemple :

Balzac, Honoré de (autor francez)

dar :

De Quinsey, Thomas (autor englez)

10. Vedeta uniformă pentru lucrările descrise la autorul colectiv este denumirea sub care colectivitatea este identificată în modul cel mai frecvent în publicațiile sale.

Exemplu :

Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România

și nu :

România (Republica Socialistă România). Biblioteca Centrală de Stat.

Se fac excepții în următoarele cazuri :

a) Dacă în publicațiile unei colectivități se întâlnesc variante ale formei denumirii, vedeta uniformă va fi forma oficială a denumirii acelei colectivități.

Exemple :

Institutul de cercetări științifice medico-judiciare „Prof. Dr. Mina Minovici“.

și nu :

Institutul medico-legal

sau :

Institutul de proiectări chimice

și nu :

IPOCHIM.

b) Dacă colectivitatea are denumiri oficiale în mai multe limbi, vedeta uniformă se alege într-una din limbile convenind mai bine utilizatorilor catalogului.

c) Dacă colectivitatea este îndeobște cunoscută printr-o denumire curentă în formă prescurtată (este vorba în special de colectivitățile ale căror denumiri prescurtate se bucură de o largă răspindire), vedeta uniformă va fi denumirea prescurtată într-una din limbile folosite în mod normal în catalog.

Exemplu :

F.I.D.

și nu :

Fédération internationale de documentation sau *International Federation of Documentation.*

d) Pentru publicațiile statelor și ale altor autorități teritoriale, vedeta uniformă se compune din forma sub care teritoriul respectiv este desemnat în mod curent în limba convenind mai bine utilizatorilor catalogului⁴⁾.

Exemplu :

Marea Britanie

și nu :

United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

e) Dacă colectivitatea a folosit în perioade succesive diferite denumiri, care nu pot fi

⁴⁾ Pentru a se evita vedete divergente pe plan internațional ale numelor statelor, Federația internațională a asociațiilor de bibliotecari (F.I.A.B.) a publicat o ediție — deocamdată provizorie — a unei liste internaționale a formelor aprobate pentru catalogarea numelor statelor, în conformitate cu numele folosite de statele respective și cu echivalentele lor în limbile engleză, franceză, spaniolă, rusă și germană.

socotite ca variații neînsemnate ale aceleiași denumiri, vedeta pentru fiecare lucrare trebuie să fie denumirea pe care o purta colectivitatea în momentul publicării lucrării, denumirile anterioare fiind legate între ele prin trimiteri.

Exemplu :

Academia Română

Academia Republicii Socialiste România.

f) O caracteristică suplimentară de identificare trebuie adăugată pentru a distinge între ele colectivitățile cu aceeași denumire.

11. Vedeta pentru lucrările unei colectivități subordonate unei colectivități superioare este derivată din denumirea colectivității subordonate, în afară de cazurile următoare :

a) Dacă denumirea însăși implică subordonarea sau o funcție subordonată sau nu este suficientă pentru identificarea colectivității, se ia ca vedetă denumirea colectivității superioare, urmată de denumirea colectivității subordonate ;

Exemplu :

Universitatea București. Facultatea de științe juridice

și nu :

Facultatea de științe juridice, Universitatea București.

b) Dacă colectivitatea este un organ administrativ, judiciar sau legislativ al unui stat, se ia ca vedetă numele statului sau al autorității teritoriale apropiate, urmat de denumirea organului în subordine.

Exemplu :

România (Republica Socialistă România). Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

12. Constituțiile, legile, tratatele și alte lucrări cu același caracter (decrete, coduri, decizii guvernamentale etc.) se descriu la numele statului sau al autorității teritoriale apropiate cu titluri formale sau convenționale indicând caracterul lucrării. Dacă este necesar se fac descrieri complementare sub titlurile reale.

Exemplu :

România (Republica Socialistă România) [Constituție. 1965].

Constituția Republicii Socialiste România. București, Editura politică, 1965.

32 p.

13. *Vedeta uniformă* (pentru descrierile principale și descrierile auxiliare) ale lucrărilor descrise la titlu este titlul original sau

titlul folosit în modul cel mai frecvent în edițiile lucrării. În cazul când lucrarea este cunoscută printr-un titlu convențional, ca *vedetă uniformă* servește titlul convențional.

Potrivit regulii enunțate mai sus (vezi pct. 5), fiecare din edițiile și traducerea lucrărilor anonime moderne face obiectul unei descrieri principale având ca vedetă titlul de pe carte. Pentru a se da posibilitatea strîngerii laolaltă a edițiilor și traducerilor aceleiași lucrări, se fac descrieri complementare sub un *titlu uniform*, cu ajutorul cărora toate aceste lucrări pot fi regrupate într-un singur loc al catalogului. *Titlu uniform* poate fi titlul în limba originală a lucrării sau, dacă această limbă nu este folosită în mod normal în catalog, titlul uniform poate fi ales într-una din limbile folosite în mod curent în catalog.

În schimb, pentru lucrările clasice anonime, *descrierea principală* se face sub o vedetă uniformă, alcătuită din titlul în limba originală a lucrării.

Exemplu :

Das Nibelungenlied (cu trimiteri de la *Nibelungii* și *Cîntecul Nibelungilor* și de la titlurile în alte limbi).

În cazul când lucrarea este cunoscută în general sub un *titlu curent* (un titlu convențional) vedeta uniformă este acel titlu.

Exemplu :

Alexandria (cu trimiteri de la *Istoria Alexandrului celui Mare din Machedonia* și *Istoria Alexandrului Machedon*).

Pentru lucrările al căror titlu original este într-o limbă puțin folosită în catalog, se ia ca *vedetă uniformă* titlul, de obicei în limba țării în care se face catalogarea.

Exemplu :

O mie și una de nopți (titlul în limba română și nu : *Alf laila wa-laila*, titlul în limba arabă, limbă întrebuintată întîmplător în cataloagele din țara noastră).

14. Tratatele și convențiile internaționale multilaterale se descriu sub o vedetă *uniformă convențională*, exprimînd forma lucrării. Tratatele și convențiile internaționale multilaterale, considerate ca lucrări de mai mult de trei autori — în speță statele semnatare (autori colectivi) — ar trebui să fie descrise la titlu. Titlul lor nu este însă întotdeauna precis și în orice caz el apare în forme diferite de la țară la țară. Ca atare identificarea acestei categorii de lucrări prin autor și titlu sau numai prin titlu nu este posibilă. *Vedeta uniformă con-*

vențională, înlocuind titlul real cu un titlu mai adecvat formei lucrărilor, asigură tratatelor și convențiilor internaționale multilaterale o identificare ușoară.

Aceeași practică se folosește și pentru o anumită categorie de lucrări cu titluri nedistinctive (omagii, cataloage desemnate de colecții sau de biblioteci particulare etc.).

Exemple :

[*Tratat. 1856. Paris*] (vedetă exprimând forma lucrării, anul și localitatea semnării tratatului).

[*Omagiu. Bianu, Ioan*] (vedetă exprimând forma lucrării, urmată de numele și prenumele omagiatului).

Principiile și regulile expuse în articolul de față reprezintă un minimum de cunoștințe din vasta arie a noțiunilor privitoare la vedetă. Ele au fost extrase din capitolele de catalogare, a căror redactare a fost incredințată semnatarei acestui articol, capitole care fac parte din *Manualul bibliotecarului*, alcătuit de un colectiv de bibliotecari, lucrare ce se va tipări în curând.

Getta Elena RALLY

Bibliografie :

Conférence internationale sur les principes de catalogage. Paris. 1961. Rapport officiel préliminaire. In : *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, 16, nr. 2, mart.—apr. 1962, p. 57—68.

International Conference of Cataloging principles. Paris, 1961. Report. London, 1963. (I.F.L.A.).

Vasilevskaia, V. A., Lavrova, N. A. i Firsov, G. G. Mejdunarodnaia konferentsiia po prințipam katalogizatsii. In : *Sovetskaia bibliografiia*, 1 (71), 1962, p. 24—38.

A.L.A. *Cataloging rules for author and title entries. 2nd edition.* Chicago, 1949.

Lubetzky, Samuel. Code of cataloging rules. Author and title entry. An unfinished draft or cataloging rules prepared for the Catalog Code Revision Committee. Washington, March 1961.

Association française de normalisation. Les catalogues alphabétiques d'auteurs et d'anonymes. Rédaction de la notice bibliographique. NF Z 44—050, Janvier, 1957. Paris, 1957.

Association française de normalisation. Les catalogues d'auteurs et d'anonymes. Choix des vedettes. NF Z 44—061, Août 1963. Paris, 1963.

Rally, Getta Elena. Autorul colectiv. I—III. In : *Călăuza bibliotecarului*, nr. 10, oct. 1962, p. 42—44, nr. 1, ian. 1963, p. 38—41 și nr. 3, mart. 1963, p. 133—136.

La Biblioteca raională Horezu problema permanentizării cititorilor a format în ultimii ani obiectul unei atenții deosebite. Centrul raionului Horezu, unde funcționează biblioteca noastră, este o comună de 5 000 de locuitori. Preocupările lor de bază, în această regiune de munte, sînt pomicultura și creșterea animalelor. Biblioteca raională pune la dispoziția cititorilor un fond de peste 28 000 de volume. Colecțiile de publicații ale bibliotecii ne permite să satisfacem în bune condiții cerințele cititorilor, astfel încît 43% din totalul locuitorilor comunei frecventează biblioteca noastră. În anul 1965 s-au reinscris 80,7% din cititorii care au frecventat biblioteca în anul anterior și anume: din 2 150 de cititori 1 737 s-au reinscris iar 414 au fost noi înscriși. Din totalul cititorilor nou înscriși, 86 sînt noi veniți în localitate sau care au locuit o perioadă mai scurtă.

Într-o localitate de mărimea comunei noastre noi avem posibilitatea de a cunoaște mai îndeaproape îndeletnicirile și preocupările locuitorilor și, din momentul înscrierii lor la bibliotecă, să studiem sistematic preferințele de lectură ale fiecăruia. Tîndem spre o îndrumare diferențiată pe grupuri de cititori potrivit vârstei, gradului lor de pregătire, iar în ceea ce privește propaganda literaturii agricole secundăm cu atenție îndeletnicirile lor profesionale. Aceeași atenție acordăm și orientării, îndrumării cititorilor de la cele patru biblioteci filiale din satele comunei noastre, profilării colecțiilor acestora cu cărțile specifice preocupărilor cititorilor din satele respective. Mărimea colecției de publicații a bibliotecii raionale, ne permite împrăștierea fondurilor bibliotecilor filiale cu cărțile solicitate de cititori pentru ca locuitorii acestor sate să fie serviți aproape în aceleași condiții ca și cei din centrul de comună.

Pentru informarea cititorilor, alături de alte mijloace obișnuite de propagandă, biblioteca noastră elaborează liste de recomandare cu ultimele noutăți intrate în bibliotecă. Pregătirea reinscrierii cititorilor pentru noul an este un moment important în activitatea noastră. La sfîrșitul anului, alături de astfel de liste de recomandare, trimitem și o seamă de invitații prin care aducem la cunoștința cititorilor că acei care

cititorilor

se vor reinscrie în prima zi lucrătoare a noului an vor fi primiți într-un cadru festiv, primind în dar cărți, albume, vederi etc.

Anul trecut, în ziua de 3 ianuarie s-au reinscris 176 de cititori iar în acest an, folosind același procedeu, 183 de cititori, fiind difuzate 532 de cărți.

Printre mijloacele moderne de propagandă folosim, în mod deosebit, stația de radio-amplificare. În primele zile ale anului trecut am organizat un radioportaj cu care ocazie cititori ai bibliotecii noastre și-au exprimat păreri despre bibliotecă, despre ce citesc și ce ar dori să citească.

În decursul anilor, noi am efectuat sondaje în rândurile cititorilor bibliotecii noastre, ca și în comunele raionului, pentru a cunoaște care sînt cauzele pentru care unii cititori nu mai frecventează biblioteca. Din numeroasele răspunsuri primite am ajuns la câteva concluzii pe care le prezentăm aici.

Cea mai bună propagandă este biblioteca însăși și atitudinea bibliotecarului. Un mediu primitor, o ambianță plăcută pentru lectură și un fond de cărți variat și atractiv, un bibliotecar atent, bine informat, se recomandă prin el însuși.

Din păcate mai există și unele biblioteci comunale din raionul nostru în care nu sînt create cele mai bune condiții de lectură. Elementul principal în orientarea lecturii cititorului este cunoașterea lui. Nu se poate realiza o îndrumare diferențiată a lecturii cititorilor în bibliotecile în care bibliotecarii se schimbă de cîte 2—3 ori pe an, ca de pildă în comunele Livești, Colțești, Tomșani, Copăceni. Și iată un exemplu: la biblioteca comunală din Livești s-a împrumutat unei cooperatoare trei cărți social-politice, volume mari de cîteva sute de pagini fiecare. Exact peste două săptămîni, cit era termenul de împrumut, cititoarea a restituit corect cărțile, dar a spus sincer că nu a înțeles nimic din ele, plecînd fără să mai împrumute altele... Și acesta nu este singurul caz.

O altă cauză a pierderii pe parcurs a cititorilor o constituie deficiențele în constituirea și completarea colecțiilor bibliotecilor. La bibliotecile comunale mai găsim, de pildă, broșuri care se adresează... muncii sindicatelor din marile întreprinderi industriale.

Este clar, că aceste volume, ca și altele de acest fel care nu sînt corespunzătoare profilului localității respective, figurează ca cifre în rapoartele statistice dar n-au nici un fel de circulație.

Deși fondurile bibliotecilor comunale din raionul nostru sînt destul de bogate (în medie 5000—7000 de volume) acestea nu pot satisface toate cerințele cititorilor. Nu mă refer numai la literatura de informare pentru cadrele didactice sau tehnico-îngineresti din agricultură, dar și la unele lucrări beletristice care nu au ajuns în toate bibliotecile. Deși am popularizat în rîndul bibliotecarilor comunali posibilitatea de a procura cărțile care lipsesc din colecțiile lor prin intermediul bibliotecii noastre, acest procedeu nu este încă folosit pe scară largă. Iată și un exemplu: cititorul Nicolae Galina din satul Dumbrăvești a solicitat în repetate rînduri bibliotecii comunale din Folești (de care aparține satul său) volumele Cordovani de Ion Lăncrănjan și Pădurea ne bună de Zaharia Stancu, la care bibliotecara a răspuns simplu „nu le avem“, dar nu s-a gîndit că le-ar putea procura cititorului respectiv de la biblioteca raională prin împrumutul interbibliotecar. Cititorul s-a adresat, atunci, direct bibliotecii raionale care i-a satisfăcut imediat cererea.

În anul trecut, biblioteca raională a împrumutat pentru cititorii ei cărți de la alte 13 biblioteci din regiune și din țară. Pentru ca cititorii noștri să fie informați și asupra cărților existente în alte biblioteci, biblioteca raională a organizat pe baza fișelor tipărite de Biblioteca Centrală de Stat, un catalog cu fișele cărților care nu se găsesc în bibliotecă, dar pot fi procurate prin împrumutul interbibliotecar.

Permanențizarea cititorilor este o problemă care depinde direct de întreaga activitate a bibliotecii de la completarea fondurilor, organizarea informării și pînă la munca individuală cu fiecare cititor. Esențial, în obținerea permanențizării cititorilor, rămîne însă cunoașterea profundă a cititorilor, îndrumarea lor atentă, satisfacerea promptă a cerințelor lor de lectură.

Sabina VASILESCU

Bibliotecarii întrebă ...

... redacția răspunde

La redacția revistei au sosit numeroase scrisori prin care cititorii noștri — bibliotecari — solicită îlmuriri la problemele care îi preocupă. Incepînd cu acest număr, reluăm rubrica: **Bibliotecarii întrebă... Redacția răspunde**, în cadrul căreia ne propunem — cu ajutorul specialiștilor — a răspunde întrebărilor privind problemele de biblioteconomie legislația referitoare la bibliotecii etc.

Problema economiei de timp și de muncă în perioada realizării verificării periodice a fondurilor de publicații din bibliotecii constituie o preocupare a bibliotecarilor cu atât mai mult cu cît, în rîndul unor salariați ai organelor de control financiar intern, se găsesc și alții care procedează ca în foiletonul *Asta e metoda mea* (1). Revista noastră a publicat, în anul 1964, un amplu material privind verificarea fondurilor bibliotecilor, care își păstrează întru totul actualitatea (2), „Metoda” de la C.F.I. Luduș am întîlnit-o, însă, practică și de tovarăsa Florica Bordușanu de la C.F.I. Tirgoviște, datorită cărui fapt biblioteca comunală de la Gura Ocnitei (cu un fond de cca 5000 de volume) a stat închisă timp de peste trei săptămîni. Pentru a elucida această problemă ne-am adresat tovarășului Constantin LEAUA, șeful Serviciului control financiar intern din Statul popular al Orașului București care ne răspunde următoarele:

Organele controlului financiar intern procedează conform H.C.M. nr. 1934/1957 și Instrucțiunilor Ministerului Finanțelor nr. 2010/1958 la o verificare periodică a fondurilor bibliotecilor. Este în interesul bunului mers al activității lor ca verificarea efectuată de comisiile de inventariere cît și de organele de control să se efectueze într-un timp cît mai scurt. Considerăm nejustă și nelegală obligarea bibliotecarului de a reaseza în raft cărțile în ordinea numerelor de inventar și întocmirea de liste de inventariere nominale, întrucît acestea duc la o risipă inutilă de timp.

Pentru bibliotecile mici (comunale) se poate utiliza cu destulă ușurință verificarea prin confruntarea directă a cărților din raft cu registrul de inventar fără ca volumele să fie așezate în ordinea numerelor de inventar. Această metodă duce însă la uzura registrului de inventar. Me-

toda cea mai corespunzătoare este verificarea cu ajutorul taloanelor de control. Fiecărui volum i se va face o fișă de lîrție cuprinzînd datele esențiale (număr de inventar, cotă, autor, titlu prescurtat). Fișele vor fi așezate în ordinea numerelor de inventar și apoi confruntate cu registrul de inventar. Pentru bibliotecile mai mari (raionale, regionale) verificarea se realizează cu ajutorul catalogului topografic.

*

Tovarăsa Aurelia Georgescu (de la Biblioteca raională Cîmpina, regiunea Ploiești) întrebă dacă metodistii bibliotecii raionale sînt obligați să participe la operațiile de predare și primire a colecțiilor de publicații, prilejuite de schimbarea bibliotecarilor comunali „substituindu-se muncii de contabilitate” — cum se exprimă dînsa. La această întrebare ne răspunde tovarășul Atanase LUPU, șeful Serviciului metodic al Bibliotecii Centrale de Stat.

Verificarea gestionară a colecțiilor de publicații, ca și a celorlalte bunuri care aparțin bibliotecii, obligatorie la schimbarea bibliotecarilor, este o operațiune administrativă. Totuși, această intră în sfera atribuțiilor metodologice ale bibliotecii raionale, dat fiind caracterul său specific. După cum se știe, această verificare se face după anumite norme, există chiar mai multe modalități de a o executa, fiecare cu o tehnică specifică (confruntarea directă a cărții cu inventarul, verificarea prin catalogul topografic, verificarea prin intermediul fișei centralizatoare etc.). În aplicarea corectă a diferitelor metode de verificare, în elaborarea unor măsuri preliminare verificării, aportul unui metodist cu experiență este hotărîtor pentru bibliotecile comunale. De aceasta va depinde în cea mai mare măsură nu numai exactitatea lucrărilor de verificare, dar și scurtarea timpului de efectuare a lor, ceea ce are o mare importanță în activitatea bibliotecii. Iată de ce — considerăm noi — prezența unui metodist de la biblioteca raională, la predarea și primirea gestiunii bibliotecii comunale este nu numai justificată, dar și de dorit. Participînd la această acțiune, el este CONSULTANT ȘI NU ORGANIZATOR și nu înlocuiește vreuna din părțile legal interesate: bibliotecarul care predă, bi-

1. Rauș, Nic. *Asta e metoda mea*. Călușa bibliotecarului, 17, nr. 11, nov. 1964, p. 694—695.

2. Oancea, Nicolae. *Verificarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor*. Călușa bibliotecarului, 17, nr. 2, febr. 1964, p. 98—101 și răspunsul dat de redacție la o întrebare similară, publicat în același număr, p. 112.

blotecarului care preia și delegatul comitetului executiv al statului popular comunal.

★

Problema recuperării cărților nerestituite de cititori a fost expusă de noi în mai multe numere din anul trecut ale revistei noastre: (1) Tovarășul Gh. Brîndaș (Chișineu-Criș) ne adresează în acest sens următoarea întrebare: cine răspunde după predarea gestiunii de cărțile nerecuperate, bibliotecarul care a predat sau cel care a preluat fondul?

Răspunderea materială pentru cărțile nerecuperate de la cititori revine integral bibliotecarului care a funcționat la data împrumutării cărților respective. Vechiul bibliotecar avea obligația de a întocmi în termen legal formele de avizare și constatare a contravenției. Este evident că, în cazul în care nu a întocmit aceste forme, el va răspunde material de cărțile nerecuperate în toată perioada cât a funcționat ca bibliotecar. Avizarea și întocmirea formelor de constatare a contravenției se realizează însă într-un anumit interval de timp stabilit de lege (H.C.M. nr. 583/1960); în ipoteza în care predarea-primirea gestiunii survine (pentru un lot de cărți) înăuntrul acestui interval de timp, iar noului angajat i-au fost predate și aceste acte de urmărire începute de vechiul bibliotecar, el are obligația de a le continua. Numai în cazul cînd nu a întocmit acele formalități în continuare, noul bibliotecar va fi pasibil de repararea prejudiciului material cauzat.

★

Tovarășul inginer Mircea Popa, bibliotecar voluntar la biblioteca Școlii profesionale de mecanici agricoli din Chișineu-Criș (regiunea Crișana) se interesează: Ce forme se întocmesc pentru recuperarea cărților? Răspundem cu acest prilej și tovarășei Maria Teodorescu, bibliotecară la Biblioteca Școlii generale de 8 ani nr. 27 din Constanța, care ne-a pus aceeași întrebare.

Regulamentul pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare, aprobat prin Ordinul Ministerului Învățămîntului nr. 263/1965 (publicat în Buletinul Ministerului Învățămîntului, Seria B., 10, nr. 2, 1965) precizează că „recuperarea cărților pierdute sau deteriorate de cititori se face în conformitate cu dispozițiuni legale în vigoare” (art. 23). Aceste dispozițiuni sînt: Instrucțiunile pentru păstrarea, securitatea și igiena fondurilor bibliotecilor, aprobate prin Ordinul Ministerului Învățămîntului și Culturii, nr. 144 din 1959 și Instrucțiunile pentru constatarea și sancționarea contravențiilor săvîrșite în legătură cu activitatea artistică sau culturală, aprobate prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 583 din 1960.

Revista noastră a publicat în nr. 12 din 1965 un articol pe această temă (2), care poate fi folosit de Dv. pentru documentare.

La bibliotecile școlare, ca și la cele sindicale sau tehnice, din întreprinderi sau instituții, procedura este evident mult mai ușoară. Contravaloarea cărților și amenda aferentă, pe baza actelor întocmite în conformitate cu H.C.M. nr. 583/1960, se vor imputa salariaților respectivi (funcționari, cadre didactice etc.) prin serviciile corespunzătoare de contabilitate în cazul în care aceștia mai sînt salariații școlii, instituției sau întreprinderii respective. Elevilor care nu primesc nici un fel de remunerație sau persoanelor care nu mai sînt salariații unității respective li se vor face aceleași formalități prevăzute de H.C.M. nr. 583/1960 și vor fi urmăriti prin secțiunea financiară teritorială. Regulamentul pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare precizează că „lichidarea drepturilor bănești ale cadrelor didactice și eliberarea actelor de studii ale elevilor se va face numai după ce aceștia prezintă o dovadă că au restituit toate cărțile împrumutate de la bibliotecă” (art. 24 al. 2.).

2) Nestorescu Horia. *Recuperarea cărților împrumutate. Aplicarea H.C.M. nr. 583 din 1960.* Căluza bibliotecarului, 18, nr. 12, dec. 1965. p. 747-751.

1. Căluza bibliotecarului, 18, nr. 7, 9, 11 și 12.

Cînd a apărut revista „Arhiva românească” a lui M. Kogălniceanu?

Intr-unul din numerele pe anul trecut al *Contemporanului* *), am căutat să demonstrăm, pornind de la un exemplu recent, că istoria noastră literară a înregistrat și a pus în circulație, în legătură cu apariția revistei lui Mihail Kogălniceanu, *Dacia literară* (1840), date bibliografice care nu corespund realității. Dar iată că nici cea de-a doua (în ordinea apariției) revistă a acestuia, *Arhiva românească*, nu s-a bucurat, din partea istoricilor literari, de o mai mare atenție.

În primăvara anului 1840, după apariția fasciculei pe ianuarie—februarie din *Dacia literară* (anunțată în *Albina românească* de la Iași la 21 mart., iar în *Curierul românesc* din București la 27 mart.), Mihail Kogălniceanu pune sub tipar fascicula întâia din revista *Arhiva românească*, prima revistă din cultura noastră închinată studiilor de istorie națională. Ea s-a tipărit, putem afirma cu certitudine, în lunile mai și iunie (la 5 aprilie 1840 materialul nu fusese încă deosebit tiparului, întrucît scrisoarea lui C. Hurmuzachi, care însoțește manuscrisul *Necrologului lui Ștefan cel Mare*, publicat în fascicula întâia din *Arhiva*, p. 45, poartă data de mai sus, iar la 26 iulie 1840, fascicula fusese tipărită și expediată, după cum dovedește scrisoarea spătarului Antohi Șion referitoare la același *Necrolog al lui Ștefan cel Mare*, publicată în fascicula a doua din *Arhiva*, p. 135—137). În sprijinul afirmației noastre mai cităm adresa din 13 septembrie 1840 a lui M. Kogălniceanu către Secretariatul de Stat al Moldovei, adresă prin care, în calitate de concesionar al Tipografiei Mitropoliei din Iași, Mihail Kogălniceanu anunța că a depus la Biblioteca Academiei Mihăilene, pentru depozitul legal, printre alte tipărituri, și exemplare din *Arhiva românească* (vezi: Gh. Zane, *O concurență tipografică și o polemică literară între M. Kogălniceanu și Gh. Asachi*, în *Arhiva românească*, Buc., IV, 1941, p. 70).

Această primă fasciculă tipărită în mai—iunie 1840, poartă o foaie de titlu generală pentru un tom (nu an) întreg (tom. I), din al cărui conținut, pe care-l redăm mai jos, aflăm că revista trebuia să apară în fascicule trimestriale: *ARHIVA ROMÂNEASCĂ. Foaie retrospectivă și trimestrială. Subt redacția lui M. Kogălnicean. Tom. I. Iașii, La*

Contora Daciei litterare, 1840. 92 p. (în pagina 92: cronică — știri diverse — intitulată „Bulletin”).

Dar Mihail Kogălniceanu, prins de alte treburi sau din lipsă de material suficient (după cum însuși spune în prefața la tom. I, p. VIII, prefață paginată în cifre romane, pe care bănuim că a publicat-o o dată cu fascicula a doua din tom. I), n-a mai putut tipări o altă fasciculă în 1840. Fascicula a doua și ultima (p. 93—376 + 3 foi), cu care se încheie tom. I, s-a tipărit în anul următor, 1841, spre sfîrșitul anului (după cum se poate deduce din paginile „cronice”, unde sînt citate lucrări publicate în acel an), dar cu o foaie de titlu generală *nouă, actualizată*, fără nici o indicație asupra felului de apariție: *ARHIVA ROMÂNEASCĂ. Subt redacția lui M. Kogălnicean. Tom. I. Iașii, la Contora Foaiei Sătești 1841*, editorul renunțînd astfel la vechea foaie de titlu generală din 1840. Următorul tom (al II-lea și ultimul) din revista *Arhiva românească* a apărut, precum se știe, de abia în 1845; în prefața acestuia, M. Kogălniceanu ține să precizeze că *Arhiva românească „a fost începută în 1840”*.

Din tom. I al revistei de studii istorice a lui Mihail Kogălniceanu, Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România posedă mai multe exemplare, toate în legătură veche, purtînd foaia de titlu din 1841. Dar exemplarul aflat în circulație, care stă la îndemîna cercetătorilor (sub cota P.I. 1438) de peste 60 de ani, conține ambele foi de titlu: 1840 și 1841, așa cum apar în facsimilele alăturate acestui articol.

Înregistrînd datele de apariție ale *Arhivei românești*, unii din istoricii noștri literari le-au reprodus corect, sau aproape corect: astfel: Ovid Densusianu (în *Literatura română modernă*, vol. III, 1933, p. 31, spune: „...paralel cu alte publicații / M. Kogălniceanu / începe la 1840 să tipărească *Arhiva românească*”; N. Iorga (în *Istoria literaturii românești în veacul XIX*, vol. II, 1908, p. 25, se exprimă mai puțin clar: „*Arhiva românească* al cărei volum întâiu, cu data de 1840, apare la 1841, e o publicație istorică, de povestiri, însă mai ales de izvoare, cronici și documente”; A. Oțetea (în *M. Kogălniceanu, Opere*, tom. I, 1946), indică corect anul 1840: de două ori în introducere, p. 22 și 32; dar și anul 1841, în corpul volumului,

*) Nr. 43, 22 oct. 1965, p. 9.

p. 611 și 615, cînd reproduce texte din revistă, deși acestea fac parte din fascicula apărută în 1840. Alți istorici literari, fără să-și amintească data anunțată de M. Kogălniceanu însuși în prefața vol. din 1845, reproduc anul 1841. În felul acesta: N. Cartoian (în *M. Kogălniceanu. Scrieri și discursuri*. Ed. a 3-a, 1939, p. 9 și 38); G. Călinescu (în *Istoria literaturii române*, 1941, p. 171); Maria Platon (în *Curs de istoria literaturii române*, 1962, p. 330); Paul Cornea și D. Păcurariu (în *Curs de istoria literaturii române moderne*, 1962, p. 197).

Mai neexplicabilă (și nescuzabilă) este lipsa de atenție și de analiză serioasă a împrejurărilor în care a apărut revista istorică de la 1840, manifestată de grupul de intelectuali care și-au propus, în 1939, să continue, printr-o serie nouă, apariția revistei *Arhiva românească*, ca organ al unei „Fundatii Mihail Kogălniceanu”, al cărei țel era tocmai studiul aprofundat al vieții, operei și activității lui Mihail Kogălniceanu, precum și a epocii în care acesta a trăit. Căci, în cuvîntul introductiv la reluarea, după aproape o sută de ani, a publicării revistei

Arhiva românească, președintele Fundației, G. G. Mironescu, anunță că noua serie „reînvie pe cea fondată în 1841”, iar Mihai I. Kogălniceanu — un urmaș al scriitorului de la 1840 — vorbea de o „reluare a Arhivei românești a lui M. Kogălniceanu din 1841” (*Arhiva românească*, vol. III, 1939, p. 5, respectiv 7). Chiar și N. Cartoian, cunoscut exeget al operei lui Mihail Kogălniceanu, în articolul de comemorare a 100 de ani de la apariția revistei lui Mihail Kogălniceanu, stăruia, contra atîtor evidențe, în eroarea de a fixa ca an de apariție a acesteia, anul 1841 (*Arhiva românească*, vol. VI, 1941, p. 7).

În concluzie, în bibliografia noastră retrospectivă, apariția revistei *Arhiva românească* trebuie să fie înregistrată în anul 1840, an în care a apărut și a circulat, independent, prima fasciculă; ea și-a continuat apariția în 1941, cînd s-a încheiat tom. I, care trebuie deci citat astfel: I, 1840/1841, și după o întrerupere, a reapărut în 1845 (tom. II și ultimul).

Deci, în anul ce s-a încheiat, s-au împlinit 125 de ani de la apariția ei.

George BAICULESCU

Însemnările lui Asachi pe o carte

În anul 1866, Gheorghe Asachi a donat Bibliotecii centrale din Iași manuscrisul original al *Lexiconului român-latin-maghiar* al lui Ștefan Crișan Körösi, prima încercare românească de înțelegere a unui dicționar amplu, nu lipsit de calități științifice. Lucrarea, actualmente în posesia Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu” (cota Ms. VI — 32), cuprinde o suită de notații, unele aparținând ilustrului donator. Pe verso primei coperte originare a manuscrisului, există câteva însemnări vechi, caligrafiate în alfabet latin. Iată-le: a) „*Steph. Körösi. 1803. 27-a Febr. Claudiopoli*” (însemnare scrisă de Ștefan Crișan Körösi); b) „*Ad. N-rum 1764. In Litterariis Politicis. Relatum est Exso Locumtenentiali Consilio in Hungaria*” (scrisă de un necunoscut); c) „*Postea pervenit in meam manum M.[ureș] Vasarhely 20/8 sept. 1820. G. Asaky*” (scrisă de mîna lui Gheorghe Asachi). Aceste trei însemnări au fost publicate și de Aron Densușianu¹⁾, care a prezentat o descriere sumară a manuscrisului²⁾.

Pe verso primei coperte a *Lexiconului*, se găsește și o notă a lui Asachi, scrisă cu litere cirilice, pe care Densușianu nu a menționat-o. Fiind de importanță evidentă pentru istoria învățămîntului nostru, o transcriem aici integral: „*Însărcinat de epitropia Seminarului Socoli am călătorit prin Transilvania toată, în curs de patru luni, spre aflarea de buni profesori români din cari am adus patru inși sub direcția doctorului de med. Vasili Pop³⁾ ce fu apoi numit rector a Seminariei. Înclinarea⁴⁾ [?] Eteriei au zădărnicit toată astă osteneală și nădejde!*”

Pe pagina 303 a *Lexiconului*, Gheorghe Asachi a notat următoarele: „*PROMEMORIA. La anul 1812, ziua sintului Alexandru, întorcîndu-mă de la Roma, unde studiasem arheologia și pictura, am aflat în Moldova, în loc de românism, grecismul fanariot care cuprinsese toate stările statului; limba română era exilată din societate și numai*

țărani o vorbeau și cetirea cu litere cirilice o învățau dascălii și palamarii sub părețile bisericilor. Acest sistem fu protegat de prinții greci cari, ca a lor falangă de curtezani se nevoiau a preface țara în a lor naționalitate.

A combate acest sistem deadreptul era cu neputință, incit am propus prințului Scarlat Callimaque a se înființa un curs de matematică teoretico-practică în limba franceză spre formarea de ingineri civili.

La ist clas s-a înscris 32 fii de boieri ca prin asemenea specialitate să se formeze hotarnici, cari din cauza multor procese de delimitație se făcuse foarte lucratif.

După un curs de cinci ani s-a făcut în 18 iunie 1818 un examen general și esopiește de deseme de geodesie și de arhitectură civilă și militară cu aplicația practică de instrumente aduse de la Viena.

De însemnat este că trădarea [„tratarea”] teoriei matematice ce se începuse pe limba franceză fu înlocată de cea pe limba română îndată ce compusesem din cele mai bune cărți franceze un curs de aritmetică, de algebră și de geometrie care s-a și tipărit în Institutule Albinei care înființasem în Iassy.

După acest examen public care a atras mulțumirea oamenilor speciali, am întreprins o călătorie prin Transilvania⁵⁾, unde, la Mureș-Vasarhely, voind a visita pe literatus Koerosi, cu tristare am aflat că murise cu câteva săptămîni incit de la vîduva sa am cumpărat acest prim lexicon român care îl oferez „Bibliotecii publice din Iassy”, ziua sintului Alexandru, 1866”.

După cite știm, această notă a lui Asachi nu a fost publicată pînă acum nicăieri, excepție făcînd partea a doua a ultimei fraze, trunchiată, apărută în articolul mai sus citat al lui Aron Densușianu.

Manuscrisul *Lexiconului* nu are propriu-zis o pagină de titlu scrisă de autor, ci începe, după 18 foi albe, direct cu litera A. Lucrarea însumează 310 pagini în folio, însumînd tratarea a circa 10 000 de cuvinte din limba română.

Pe acest dicționar, mai există, la pagina 310, o mică însemnare a lui Aron Densușianu, fost profesor de Istoria literaturii române la Universitatea din Iași și una a lui Ilie Minea, profesor de Istoria românilor la aceeași Universitate.

⁵⁾ Călătoria a avut loc în anul 1820, dacă ținem seama de însemnarea lui Asachi de pe verso copertei *Lexiconului*: „*Postea pervenit in meam manum M. Vasarhely 20/8 sept. 1820. G. Asaky*”.

¹⁾ Un dicționar vechi. Revista critică-literară, 4, nr. 2, febr. 1896, p. 33 și urm.

²⁾ Pentru o mai științifică informare asupra lui Ștefan Crișan Körösi și a acestui dicționar trimitem la articolul lui G. Bledy: *Viața și activitatea filologică a lui Ștefan Crișan Körösi*. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series IV, Philologia, Fasciculus 2, 1960, p. 70—76.

³⁾ Probabil, al doilea medic român titrat din Transilvania, după Molnar (1787—1843). În 1820, a fost, într-adevăr, profesor la Iași, de unde în timpul Eteriei (1821), trece în Muntenia și apoi se întoarce în Transilvania. A scris, printre altele: *Omul de lume și Despre apele minerale de la Arpătac, Bodoc și Covasna* (Sibiu, 1821).

⁴⁾ Cuvîntul este greu utilizabil.

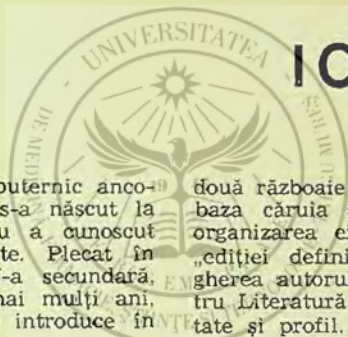
Am ținut să atragem luarea aminte asupra însemnărilor făcute pe acest manuscris de către Gheorghe Asachi, din două motive. Întii, pentru a arăta dragostea față de cultura și limba națională a marelui nostru cărturar, care a cumpărat acest *Lexicon* și l-a donat „Bibliotecii publice din Iassy”, în ziua de „sîntul” Alexandru, ca un omagiu adus domnitorului Alexandru Ioan Cuza; apoi, fiindcă acest manuscris nu a fost studiat în adîncime de către filologii noștri, cu excepția lui Samuel Micu (Clain), care

însă nu a publicat nimic referitor la această operă principală a lui Ștefan Crișan⁶⁾, dar se pare că a întrebuițat materialul din dicționar la redactarea *Lexiconului de Buda*.

Mihai BORDEIANU

⁶⁾ Samuel Micu (Clain) a alcătuit un referat asupra *Lexiconului*, la cererea Tipografiei Universității din Buda după ce Ștefan Crișan solicitase sus-numitei tipografii să-i publice lucrarea. Samuel Micu prezintă un referat negativ, în calitate de cenzor al acelei tipografii, din cauza ortografiei neunitare și prea latinizante a lui Crișan.

PROFILURI

ION PILLAT

(1891 — 1945)

Poetul, a cărui operă este puternic ancorată în tradițiile românești, s-a născut la 31 martie 1891. Viața sa nu a cunoscut multe zigzaguri și evenimente. Plecat în Franța încă din clasa a IV-a secundară, Ion Pillat rămîne la Paris mai mulți ani, timp în care studiază și se introduce în cercurile literare și artistice.

Deși debutează în anul 1911 în *Convorbiri literare*, confirmarea talentului Ion Pillat o primește mai tîrziu, la capătul unei evoluții lente, în care asimilarea culturii s-a împletit cu cunoașterea frumuseților peisajului patriei sale și ale altor țări. Personalitatea poetului Ion Pillat este aceea a unui pasionat pentru cultură și totodată a unei sensibilități poetice deosebite.

Ion Pillat a murit la 54 de ani, în 1945.

*

Volumul *Poezii* (*), recent publicat de Editura pentru literatură sub egida gustului savant al poetului Aurel Rău, repune în circulație, după două decenii de absență, o mare parte din lirica pillatiană, care a marcat, mai cu seamă prin apariția ciclului *Pe Argeș în sus* (1923), un moment important în istoria poeziei românești dintre cele

doi războaie mondiale. Criteriul valoric pe baza căruia a fost alcătuită antologia, și organizarea ei după schema cronologică a „ediției definitive”, apărută sub supravegherea autorului, în Editura Fundației pentru Literatură și Artă (1944), îi conferă unitate și profil. Este adevărat, nu avem încă pe raftul bibliotecii cartea cârților de poezie pillatiană, pe care o așteaptă cititorul și la care năzuiește și editorul, de vreme ce afirmă undeva că „alăturarea doar a pieselor *antologice* rămîne de domeniul viitorului (și al colecției «Cele mai frumoase poezii»). Dar această ultimă ediție are calitatea că permite cititorului neavizat de a cunoaște treptat, mergînd pe firul anilor, evoluția și meandrele poeziei lui Ion Pillat, de la primele creionări (1906) și debut (*Visări păgîne*, 1912) pînă la ultimele pagini inedite, din ciclul *Cumpăna dreaptă* (1944). Un bogat capitol de „echivalențe lirice” din poezia americană, engleză, franceză, germană și spaniolă, pe lîngă faptul că face accesibile, în meșteșugite tîlmăciri, versurile unor poeți de valoare, ca Emily Dickinson, Edgar Lee Masters, Robert Frost, Yeats, Eliot, Moréas, Saint-John Perse, Stefan George, Georg Trankl, Machado, oferă și posibilitatea înțelegerii mai complexe a personalității poetului român, intelectual de vastă și solidă

^{*)} Pillat, Ion. *Poezii*. Editura pentru literatură, 1965. 446 p.

cultură poetică universală, în al cărui filon de inspirație se recunosc nu o dată urmele erudiției livrești.

Introducerea, scrisă de la poet la poet și susținută de certe corespondențe de sensibilitate și cultură, oferă cititorului surpriza plăcută a unei exegeze echilibrate, străină de orice pedanterie și adecvată structurii ediției. Prefațatorul reconstituie moment cu moment, pe baza volumelor, dialectica poeziei pillatiene, menținându-se însă întotdeauna la o anume distanță de obiectul observației, ceea ce îi permite contemplarea judicioasă atât a ciclurilor și a opiniilor critice anterioare, cât și formarea unor remarcabile impresii de sinteză. Reținem din aceste impresii, comunicate cu eleganță, în primul rând opinia esențială, contrară judecăților critice mai vechi, că poezia lui Ion Pillat, „cu toată diversitatea-i de experiență și de ocoluri, își vădește unitatea ca expresie multiformă a uneia și aceleiași surse, a conștiinței poetului; supusă neîntrerupt unor dialectice deveniri și neîntrerupt rămânând ea însăși”. Acest punct de vedere își câștigă autoritatea din analizele critice ale volumelor, în centrul cărora sînt menționate ciclurile care i-au consacrat pe Ion Pillat: *Pe Argeș în sus* (1923), *Satul meu* (1923) și *Biserica de altădată* (1926), acordându-li-se deci aceeași importanță majoră ca și în antologie, fără a fi neglijate însă nici ciclurile anterioare (*Visări păgine, Amăgiri, Grădina între ziduri*), nici cele ulterioare (*Limpezimi, Caietul verde, Țărm pierdut, Scutul Minervei, Balcic, Poeme într-un vers, Versuri regăsite, Umbra timpului, Împlinire*), în care prefațatorul caută, găsește și evidențiază cu consecvență tonalitatea, nuanța unică, originală a poeziei pillatiene, ca și diferențele ei specifice.

Cu totul remarcabilă și răspunzînd unor fundamentale exigențe ideologice este analiza critică a tradiționalismului lui Ion Pillat. Aurel Rău pune cuvenitele accente acute pe sensul tradiționalismului în accepția lui Ion Pillat — „o descoperire sau o redescoperire

sau o interpretare nouă a poeziei și basmului popular”, — reacție pozitivă împotriva suprarealismului, și supune din acest punct de vedere unei atente analize critice ciclul *Biserica de altădată*. Regretînd că memoria fișelor documentare nu a reținut în această analiză observațiile subtile făcute cu aproape un sfert de veac în urmă de George Călinescu în a sa *Istorie a literaturii române* (Editura Fundației pentru Literatură și Artă, 1941, p. 778), nu putem să nu remarcăm acuitatea observațiilor lui Aurel Rău, al cărui merit incontestabil este de a fi înțeles fiorul lăuntric al poeziei pillatiene și de a-l fi restituit literaturii românești și cititorilor. Și poate, ca omagiu pentru această restituire, se cuvine să cităm în încheiere rîndurile, ele înseși antologice, din finalul prefeței, conținînd nu numai o caracterizare lirică a personalității poetului Ion Pillat, dar și o discretă și cuceritoare invitație la lectură, făcută cititorului de carte frumoasă: „Poezii sînt feluriți, registrele infinite, și dreptul cititorului de a-și stabili preferințele pentru un tip sau altul de sensibilitate artistică nu-l poate încălca nici o normă. Marile pasiuni se contractează de obicei pentru naturile vizionare, torturații de sfîșieri lăuntrice sau de adînci drame ale umanității, titanii despre care ai impresia — ca Hugo despre Hamlet — că-ți vorbesc *de pe celălalt țărm al unui fluviu*. În astfel de cazuri senzația e că omul a înfrînt condiția sa terestră și devine pentru o clipă egal cu zeii. Există însă și o altă ipostază a spiritului: cea înfloritoare în dorul lui Ulisse la întoarcerea sa în Itaca. Setea de echilibru interior și contemplarea armonică a lumii, înțelerea eternului în durată și aspirația spre perfecțiune — iată căi care pot duce de asemenea la sublim. Cu povara unui suflet mai mult din seninuri decît din furtuni, Ion Pillat a fost, de-a lungul unei vieți de muncă neprecupețită, un poet care s-a bucurat cu tristețe”.

G. PIENESCU

TEME ȘI BIBLIOGRAFII PENTRU POPULARIZAREA CUNOȘTINȚELOR ȘTIINȚIFICE

Publicăm în continuare a doua serie de teme din domeniul tehnico-științific*).

V. OFENSIVA MACROMOLECULEI

Trăim, fără îndoială, o epocă a maselor plastice care este astăzi abia la începuturile ei. În cele mai diferite domenii, materialele așa-zise „clasice” — de la metale și pînă la piele — sînt înlocuite, în măsură tot mai mare, de materiale sintetice, a căror producție crește vertiginos în toate țările industriale (în ultimii 30 de ani — de aproape 100 de ori). După cum se știe, în țara noastră progresul în acest domeniu a fost, de la Eliberare, extrem de rapid, pe baza construirii unor mari combinate ale industriei chimice, iar perspectivele sînt acelea ale unui progres și mai accelerat (date concludente în această privință se pot găsi în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R.). Cred că manifestările pe tema Ofensiva macromoleculii, indiferent de forma lor, trebuie să oglindească dinamismul chimiei maselor plastice, să dea noțiuni de bază despre structura chimică a maselor plastice, despre aplicațiile lor extrem de variate și despre perspectivele lor de viitor.

1. Bordeianu, D. *Înlocuitori de metale*. Buc., Editura științifică — S.R.S.C., 1960, 63 p.

O expunere limpede și sistematică privitoare la folosirea maselor plastice ca înlocuitori de metale în industria constructoare de mașini, în domeniul mijloacelor de transport, în industria electrotehnică, în construcții, în medicină etc.

2. Dorohov, A. *Pitici și uriași*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura tineretului, 1960. 68 p. Destinată în primul rînd copiilor, această carte despre masele plastice se citește cu plăcere la toate vîrstele. Se arată cum chimistul a reușit „să construiască din molecule-pitice, molecule-uriași” (de aci titlul cărții), creînd materiale care nu au existat în natură și fabricînd astfel „ciorapi din cărbune, farfurii și pahare din gaze, blănuri din țitei”. Excelentele figuri colorate sînt indicate pentru proiecții la epidiascop.

3. Todericiu, D. *De la alchimie la chimia modernă*. Buc., Editura științifică-S.R.S.C., 1960. 133 p.

O succintă istorie a chimiei, care situează și precizează poziția maselor plastice în avangarda chimiei moderne.

4. *Masele plastice, un factor de seamă al civilizației omenești*. Interviu cu prof. Pierre Dubois. *Știința*, 35, nr. 6779, 23 octombrie 1965.

5. Todericiu, D. *Masele plastice*. Buc., Editura tineretului, 1958. 171 p.

Aparută în colecția „Știința învinge”, această carte este una dintre cele mai reușite lucrări de popularizare pe această temă apărute la noi. De remarcat istoricul maselor plastice ca și prezentarea perspectivelor ce se deschid pentru tehnica prin folosirea acestor materiale moderne. Cartea e foarte bogată în exemplificări și elemente anecdotice, care pot înviora expunerile la diferitele manifestări ce se organizează. Și aci se găsesc ilustrații sugestive, ce se pretează pentru proiecții.

6. Mihail, N. *În lumea moleculelor gigant*. Buc., Editura științifică, 1965. 327 p.

O carte atrăgătoare și substanțială despre lumea macromoleculii. Ilustrațiile lui Gh. Buțu se pretează pentru proiecții (multe sînt concepute în spiritul științei distractive). Recomandăm în mod deosebit folosirea capitolului: *Chimiștii, proiectanți ai însușirilor substanțelor și Cum se nasc polimerii sintetici*.

7. Lucaci, M. și Gavrilesco Gr., *Materiale plastice românești*. Buc., Editura tehnică, 1962. 244 p.

Se prezintă materialele plastice produse în industria românească pînă în anul 1962.

8. Konovalov, Piotr Gardeevici. *Materialele plastice în industrie*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura tehnică, 1963. 156 p.

* Vezi: *Călduza bibliotecarului*, 18, nr. 12, dec. 1965, p. 726—730.

VI. OBÎRȘIA OMULUI

Apariția omului pe Pământ — iată o problemă care a stat multă vreme în centrul unor dispute înverșunate, prilejuind înfruntarea fixismului și evoluționismului, idealismului și materialismului, a religiei și ateismului. Manifestările organizate pe această temă trebuie să se bazeze pe argumente extrem de concrete, pornind, de pildă, de la evoluția embrionului uman, care repetă întrucitva întregul mers al evoluției speciei omenești sau de descoperirile osemintelor de oameni-maimuță (pitecantropi). În același scop, este necesar să se sublinieze faptul că omul, reprezentând o treaptă calitativ nouă a evoluției lumii organice, formarea sa pe calea evoluției (antropogeneza) este rezultatul atit al acțiunii factorilor biologiei, cât și a celor sociali. Manifestarea pe această temă s-ar putea, spre pildă, organiza pe baza comentării ilustrațiilor lucrării nr. 2.

1. Caraioan, Pompiliu. *Adam și Eva sînt strămoșii noștri?* Ediția a 2-a revăzută și adăugită. Buc., Editura științifică-C.R.C.C.S., 1963. 80 p. Problemele originii omului sînt prezentate viu, cu umor. Tezele științifice sînt mereu puse în opoziție cu elucbrațiile mistico-religioase. Se pretează în mod deosebit pentru manifestări organizate în mediul rural.

2. Necrasov, Olga. *Strămoșii omului*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. Buc., Editura științifică-S.R.S.C., 1961. 55 p.

O dezbatere a acelorasi probleme, într-o expunere ceva mai pretențioasă, totuși limpede și destul de elementară. Se expune evoluția ideilor asupra originii omului, se arată care sînt astăzi „rudele“ animale cele mai apropiate ale omului, în sfîrșit se arată etapele parcurse pe calea formării omului, de la treapta preumană a maimuțelor antropomorfe și pînă la treapta omului actual. Este cea mai completă broșură de popularizare apărută pe această temă la noi. La sfîrșitul cărții, se găsesc planșe foarte potrivite pentru proiecții.

3. Mirza, Vasile. *Darwin și creaționismul*. Buc., S.R.S.C., 1959. 68 p.

Din această broșură interesantă recomandăm citirea capitoului 6 *Rezolvarea materialistă a problemei originii omului*, care arată cum a ajuns Darwin la concepția sa înaintată și cum a apărat-o în fața atacurilor furibunde ale fixiștilor și creaționiștilor.

4. Lips, Iulius E. *Obirșia lucrurilor*. Traducere din limba germană. Buc., Editura științifică, 1958. 665 p.

Cartea marelui etnograf Lips este o expunere, sugestivă și deosebit de interesantă, viu ilustrată, despre obirșia lucrurilor care ne înconjoară pe toți (ornamente, unelte,

locuințe, mijloace de comunicație, dansuri etc.), așa cum au fost create de om.

5. Ilin, M. *Povestea unui gigant-omul*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura științifică, 1965. 615 p.

Scrisă captivant, asemenea unui roman, cartea talentatului popularizator sovietic descrie sugestiv modul în care relația dintre om și natură s-a schimbat progresiv, de-a lungul veacurilor, omul devenind tot mai puternic, capabil de a folosi și transforma tot mai mult realitatea înconjurătoare.

6. Nicolăescu-Plopșor, C. S. *Oamenii din vîrsta veche a pietrei*. Buc., Editura științifică-C.R.C.C.S., 1965. 88 p.

Autorul vorbește cititorilor despre oamenii paleoliticului (vîrsta veche a pietrei) din România, despre viața și ocupațiile lor, despre descoperirile arheologice, ce s-au făcut privitoare la ei. Menționăm că C. S. Nicolăescu-Plopșor este cel mai mare specialist în ce privește epoca paleolitică în România și descoperitorul celor mai vechi urme de viețuire umană din Europa (unelte de silex din valea Dirjovului datînd de acum 500 000—600 000 ani).

7. Nesturh, M. F. *Originea omului*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura științifică, 1959. 415 p.

Este cea mai completă carte apărută la noi în ce privește originea omului. Prezintă cele mai noi date în această privință, ultimele descoperiri și concluziile ce se pot trage, în lumina concepției marxiste. Multe ilustrații se pretează pentru proiecții.

8. Botnariuc, N. *Din istoria biologiei generale*. Buc., Editura științifică, 1961. 759 p.

Utilă deopotrivă publicului larg și specialiștilor, cartea cuprinde numeroase pagini privitoare la evoluția concepției asupra originii omului. Vezi mai ales p. 319—385 și 431—449.

VII. TRIUMFUL NEVEROSIMILULUI : TEORIA RELATIVITĂȚII

Teoria relativității a constituit, fără îndoială, cea mai de seamă cucerire a fizicii secolului nostru. Dacă inițial, multe teze relativiste au părut paradoxale, neverosimile și de aceea au fost un timp contestate de mari savanți, ulterior, probe de necontestat au adevărit justetea lor. Reflectând mai adânc decît teoriile anterioare realitatea obiectivă, teoria relativității a îngăduit o înțelegere mai cuprinzătoare și mai exactă a fenomenelor înconjurătoare, provocînd o adevărată revoluție științifică. Formele concrete de legătură dintre spațiu și timp, pe de o parte și materia în mișcare, pe de altă parte, au apărut astfel într-o lumină cu totul nouă.

1. Vilcovici, Victor. *Einstein. 10 ani de la moartea sa*. Contemporanul, nr. 16, 16 aprilie 1965.

2. Eftimiu, Cornel. *O teorie care a uimit lumea (teoria relativității)*. Buc., Editura științifică, C.R.C.C.S., 1963. 72 p.

Broșura arată mai întîi pe scurt situația existentă în fizică în pragul creării teoriei relativității și apoi prezintă, succint, conținutul de idei al teoriei relativității, principiile ei fundamentale și consecințele ei mai importante pentru reprezentările noastre despre spațiu și timp.

3. Șmilga, V. *Evident? Nu, încă nelămurit*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura științifică, 1963. 328 p.

O expunere plină de vervă și umor, dar în același timp riguros științifică, a teoriei relativității. Autorul găsește mijloace foarte ingenioase de a explica anumite probleme foarte dificile. Subtilul ilustrează intenția cărții: *Teoria relativității pe înțelesul tuturor*.

4. Ștefan, I. M. *Știința privește spre viitor*. Buc., Editura tineretului, 1960. 404 p.

Cartea, consacrată previziunii științifice în diferitele științe, cuprinde, la pag. 157—166, capitolul *Copernicul secolului al XX-lea*, consacrat previziunilor einsteiniene și confirmării lor strălucite.

5. Novacu, Valeriu. *Einstein și Universul*. Știința 35, nr. 6588 din 13 aprilie 1965.

6. Lvov, Vladimir Evghenievici. *Viața lui Albert Einstein*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura științifică, 1960. 320 p.

O prezentare plină de farmec a existenței creatorului teoriei relativității, împletită cu conturarea activității sale științifice. Deosebit de pregnant sînt redate momentele cele mai importante ale creației einsteinene, controversele pe care le-a suscitată, probele hotărîtoare care au confirmat tezele de bază ale teoriei.

7. Bernal, J. D. *Știința în istoria societății*. Traducere din limba engleză. Buc., Editura politică, 1964. 1 001 p.

Recomandăm pp. 530—533 (*Primul război mondial : relativitatea și Echivalența dintre masă și energie*). Expunerea este clară și foarte substanțială.

8. Landau, L. D. și I. B. Rumer. *Ce este teoria relativității*. Traducere din limba rusă. Buc., Editura tehnică, 1961. 60 p.

Expunere sintetică a esenței teoriei relativității.

9. Gamow, George. *Unu 1, doi 2, trei... 3..., infinit...* Traducere din limba engleză. Buc., Editura tineretului, 1958. 247 p.

Scrisă de un remarcabil savant, care este în același timp un excelent scriitor popularizator, lucrarea prezintă într-un mod original și atractiv teoria relativității. Ilustrațiile, executate de Gamow, se pretează la proiecții instructive.

10. Einstein, Albert și Leopold Infeld. *Evoluția fizicii*. Traducere din limba engleză., Editura tehnică, 1957. 240 p.

Subintitulată *Dezvoltarea ideilor de la primele concepte la teoria relativității și teoria cuantelor*, cartea este concepută ca o lucrare de popularizare (a cărei parcurgere cere totuși un efort susținut). Considerăm deosebit de valoroasă definirea poziției tezelor relativiste în cadrul istoriei fizicii.

11. Stoienescu, Al. *Introducere în teoria relativității*. Ediția a II-a Buc., Editura tehnică, 1964. 76 p.

Lucrarea este accesibilă absolvenților de liceu, studenților, tehnicienilor. În expunere sînt evitate elementele de matematică superioară). Dintre problemele tratate, menționăm : cauzalitatea în teoria relativității ; intervale spațio-temporale, cinematica și dinamica relativistă, principiile teoriei restrinse și ale teoriei generale a relativității.

12. Vrănceanu, Gh. și Telesman C. *Geometria euclidiană, geometrii neeuclidiene, teoria relativității*. Buc., Editura științifică, 1965. 325 p.

O lucrare foarte substanțială, care prezintă noțiunile de bază din domeniul geometriei euclidiene și geometriilor neeuclidiene și aplicațiile lor în cadrul teoriei relativității.

Recomandăm mai ales capitolul IV, consacrat relativității restrinse și generale, ca teorie ce dă o interpretare geometrică fenomenelor fizice gravitaționale. Necesită cunoștințe de matematică de nivelul absolventului de liceu.

13. Einstein, Albert. *Teoria relativității*. Traducere din limba engleză. Buc., Editura tehnică, 1957. 196 p.

Lucrarea fundamentală a titanului fizicii secolului XX. Deși relativ redusă ca număr de pagini, înțelegerea ei cere cunoștințe temeinice de fizică și matematică.

Manifestarea se va referi de la un număr limitat de savanți români, câte unul din fiecare ramură științifică, pentru a sublinia contribuția lor în patrimoniul științei universale. Propunem să se facă o scurtă introducere generală despre aportul savanților români în știința mondială (folosindu-se lucrarea indicată la nr. 2), iar apoi să se vorbească despre Victor Babeș (medicină), Emil Gh. Racoviță (biologie), Gh. Țițeica (matematică), Dragomir Hurmuzescu (fizică), Gheorghe Spacu (chimie), Ion Ionescu de la Brad (agronomie), Gh. Munteanu-Murgoci (geologie).

1. *Înainteși de seamă ai științei românești*. Buc., Direcția generală a așezămintelor culturale, 1961. 228 p.

Lucrarea, elaborată pentru uzul colectivelor de conferențieri și organizatorilor de manifestări social-culturale, cuprinde surse biografice ale unor mari savanți români. Printre aceștia se numără Babeș, Racoviță, Țițeica și Ion Ionescu de la Brad — dintre cei pe care i-am indicat pentru manifestarea de față.

2. Moroianu, Dinu și Ștefan I. M. *Focul viu. Pagini din istoria invențiilor și descoperirilor românești*. Buc., Editura științifică, 1963. 488 p.

Pentru introducerea generală în problemă se pot folosi paginile 5—10 și 113—118. Privitor la ceilalți savanți români indicați, date se găsesc la paginile: 294—297; 300—302; 316—319; 343—345; 346—359; 380—393 (Spacu, Hurmuzescu, Țițeica, Ionescu de la Brad, Racoviță și Babeș).

3. Crăciun, Emil C. *Amne noi împotriva bolilor*. Buc., Editura științifică, C.R.C.C.S., 1963. 41 p.

O scurtă, dar foarte interesantă prezentare a operei de mare descoperitor al lui Victor Babeș, cu schițarea celor mai emoționante momente din viața sa.

4. Babeș, Mircea V. *Babeș*. Buc., Editura tineretului, 1961. 437 p.

Este cea mai amplă lucrare biografică scrisă despre viața și opera marelui savant Victor Babeș (autorul este chiar fiul său, dr. Mircea V. Babeș). Cuprinde figuri care se pretează pentru proiecții.

5. Motaș, Const. *Figuri de naturaliști*. Buc., Editura științifică, 1960. 339 p.

Evocând o serie de naturaliști români și străini, biblogul C. Motaș consacră pagini de amintiri pline de farmec lui Emil Gh. Racoviță, creatorul biospeologiei și explorator de seamă al Antarcticii.

6. Bologa, Valeriu L. *Emil Gh. Racoviță, un mare explorator și biolog român*. Buc., Editura medicală, S.R.S.C., 1959. 73 p. Scurtă biografie a lui Em. Gh. Racoviță.

7. Racoviță, Emil Gh. *Speologia, o știință nouă a străvechilor taine subpământene*. Buc., Editura științifică, 1963. 82 p.

Acastă lucrare clasică a literaturii științifice românești este scrisă cu un excepțional dar narativ.

8. Țițeica, Gheorghe. *Biobibliografie. Studiu introductiv* de acad. Gh. Vranceanu. Buc., Editura Academiei, 1955. 69 p.

9. Botez, Mihail Șt. *Gheorghe Țițeica*. Buc., Editura tineretului, 1958. 133 p.

Este cea mai completă biografie asupra lui Țițeica apărută pînă acum la noi.

10. Simionescu, Cristofor I. și Petrovanu, Magda. *Figuri de chimiști români*. Buc., Editura științifică, 1964. 127 p.

Despre viața și opera acad. G. Spacu se găsesc date prețioase la p. 74—79.

11. Spacu, Gh. *Contemporanul*, nr. 30, 29 iulie 1965.

12. Bedreag, C. G. *Bibliografia fizicii române*. Biografii. Buc., Editura tehnică, 1957. 293 p.

Viața și opera lui Dragomir Hurmuzescu la p. 164—167.

13. Ștefan, I. M. *Decanul fizicienilor români*. Știință și tehnică, 16, nr. 1, ianuarie 1964, p. 30—31.

Articolul prezintă viața și opera fizicianului Dragomir Hurmuzescu.

14. Ghica, Const. *Dragomir Hurmuzescu*. *Contemporanul*, nr. 12, 19 martie 1965.

15. Ionescu-Sisești, Gh. *Agronomul Ion Ionescu de la Brad*. Buc., S.R.S.C., 1955. 63 p.

16. *Omagiu lui Ion Ionescu de la Brad*. Iași, 1957. 130 p.

17. Codarcea, Al. Gh. *Munteanu-Murgoci*. Buc., Editura științifică, 1957. 45 p.

18. *Gheorghe Munteanu-Murgoci*. Știință și tehnică, 15, nr. 7, iulie 1963. p. 44.

I. M. ȘTEFAN

*) La această temă, titlurile nu au fost indicate în ordinea dificultății lor.

■ Literatură politică

ZAHARESCU, BARBU. K. Marx despre procesul de ansamblu al producției capitaliste. Buc., Editura politică, 1965. 290 p.

Autorul, prof. univ. Barbu Zaharescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, este cunoscut cercurilor largi de cititori din țara noastră. El continuă munca sa, începută cu mulți ani în urmă, pentru prezentarea într-o formă concisă și explicită a problemelor analizate de K. Marx în opera sa economică fundamentală: *Capitalul*. În lucrarea de față sînt tratate formele economice și legile obiective ale procesului de ansamblu al producției capitaliste expuse de Marx în cele 900 de pagini ale volumului al treilea (ambele părți) al *Capitalului*.

Autorul se ocupă de transformarea plusvalorii în profit și a ratei plusvalorii în rata profitului, de mecanismul de redistribuire a profitului între capitaliști, de tendința de scădere a ratei profitului, de capitalul comercial, bancar, dobînda și beneficiu, de renta funciară și de relațiile de repartitie în societatea capitalistă.

Sînt cunoscute dificultățile pe care cei ce se inițiază în economia politică marxistă le întîmpină în studierea *Capitalului*. Volumul al III-lea, în afara dificultăților de ordin general, rezultate din cercetarea dialectică a proceselor și din metoda abstractizării științifice, prezintă o serie de greutăți speciale datorate faptului că Marx a lăsat acest volum sub forma unui manuscris nefinisat, iar Engels nu a mai avut posibilitatea să-l refacă și să-l sistematizeze în întregime.

Păstrînd structura de ansamblu a lucrării lui Marx, autorul expune ideile într-o succesiune inedită menită să redea firul lor logic, imbinînd adaosurile făcute de Engels cu textul într-o expunere organică, unitară.

Lucrarea conduce pe cititor prin labirintul problemelor atît de importante ale acestui volum, dîndu-i explicațiile necesare, înlesnindu-i asociațiile cu idei cuprinse în celelalte volume ale *Capitalului*, îndeosebi în problemele teoriei valorii și ale procesului de circulație a capitalului, comentîndu-i referirile frecvente pe care Marx le face la mecanismul unei „economii colective” (socialiste).

De asemenea, autorul tratează unele aspecte ținînd seama de realitățile capitalismului contemporan. Astfel, se fac referiri la revoluția științifică-tehnică contemporană și

unele implicații ale ei asupra procesului reproducerii capitaliste, la repartitia profitului în condițiile capitalismului monopolist, la concurența dintre marile monopoluri etc.

Valoroasă, interesantă și accesibilă prin expunerea clară și sistematică, lucrarea este de o reală utilitate în propagarea și însușirea teoriei economice marxiste. Ea se adresează zecilor de mii de cursanți din învățămîntul ideologic de toate gradele, studenților de la facultățile de științe sociale etc.

Gheorghiza Voicu

■ Literatură științifică

STUGREN, BOGDAN. Știința evoluției. Buc., Editura politică, 1965. 184 p.

În literatura științifică contemporană din țara noastră, cartea lui Bogdan Stugren *Știința evoluției*, apărută în Editura politică, în 1965, reprezintă o abordare multilaterală, întemeiată pe o documentație modernă a unei probleme teoretice fundamentale a biologiei: evoluția și factorii ei.

Prin știința evoluției, un termen nou pe care urmărește să-l introducă, autorul înțelege o disciplină de sinteză al cărei obiect este analiza, la diverse nivele, a factorilor care determină procesul și mecanismele evoluției biologice.

Înainte de a intra în obiectul propriu-zis al cărții, autorul lămurește conținutul citorva noțiuni de teoria sistemelor și teoria informației, fără de care, procesele și mecanismele de transformare a speciilor unele în altele nu pot fi cercetate cu succes sau înțelese în profunzimea lor. În continuare, autorul expune rezultatele obținute în depistarea căilor și mecanismelor prin care se realizează continuitatea și discontinuitatea generațiilor, trecînd de la nivele mai înalte de organizare a materiei vii la nivele mai profunde, unde își au sediul structurile genetice intime, mecanismele elementare ale eredității. Oprindu-se cu precădere asupra celor din urmă, autorul se ocupă de structurile ereditare din celulă, rolul nucleului și al citoplasmei în ereditate, al cromozomilor și mitocondriilor, ca structuri ale celulei. Nivelul molecular de organizare a materiei vii prezintă însă structurile și mecanismele elementare. În urma cercetărilor efectuate la acest nivel au fost descoperiți acizii nucleici, ca purtători materiali ai informației genetice, a fost descoperit codul genetic, care stă la baza transmiterii infor-

mației ereditare de la moleculele de ADN la proteine.

Sînt analizați, în continuare, factorii care duc la apariția discontinuității, a indivizilor cu caractere noi din rîndurile cărora se formează noile specii. Pe baza noilor fapte, a noilor cuceriri teoretice, este abordată problema raportului dintre necesitate și întîmplare în procesul speciației.

Trebuie remarcat că autorul nu se rezumă la o imagine simplistă a drumului parcurs de cercetarea biologică din zilele noastre privind evoluția, ci o prezintă în toate căuțările ei, adesea infructuoase, cu ezitățile ei, cu ciocnirea teoriilor născute ca urmare a interpretării diferite a datelor științei. Pe parcursul lucrării sînt combătute diferite interpretări idealiste sau metafizice cum sînt: organismul și vitalismul în explicarea specificului organismelor vii, merismul și holismul în rezolvarea raportului dintre parte și întreg în cadrul organismului etc.

Respirînd suflul nou existent în biologia modernă, în interpretarea fiziologică materialist-dialectică a teoriilor acestora, autorul combate atitudinea negativistă față de genetica moleculară. Se atrage atenția că „o teorie care înfățișează o stare, un proces din materia vie în mod incomplet sau chiar parțial eronat nu devine în mod inevitabil o teorie idealistă“.

Prin problematica sa, prin tratarea accesibilă, cartea depășește cercul specialiștilor, ea interesînd și pe nespecialiști: studenții diferitelor facultăți, cei ce studiază în cercurile teoretice din cadrul învățămîntului de partid și, în general, pe orice om care dorește ca din bagajul său de cultură generală să nu lipsească cunoștințele acestui domeniu.

Al. Gheorghe

■ Istorie

HADRIAN, DAICOVICIU. Dacii. Buc., Editura științifică, 1965. 262 p.

Cu cîteva luni în urmă a apărut cartea *Dacii* scrisă de tînărul istoric și arheolog H. Daicoviciu. Lucrarea, care cuprinde o sinteză a istoriei Dacilor, mai ales de la Burebista și pînă la cucerirea Daciei de către romani, vine să completeze un gol de mult resimțit în literatura noastră destinată publicului larg de cititori.

Autorul începe prin discutarea problemei originii triburilor daco-gete, a momentului în care acestea au apărut pe scena istoriei, încercînd să schițeze procesul complex al etnografiei lor. La întrebarea dificilă, cine au fost daco-geții, autorul răspunde prin cu-

vintele ilustrului istoric al antichității Herodot, care îi numește „cei mai viteji și cei mai drepti dintre traci“. Paragraful următor este consacrat limbii daco-geților arătîndu-se stadiul la care au ajuns cercetările științifice în acest domeniu. În continuare este descrisă înfățișarea fizică și portul getodacilor. Ultimul paragraf al acestui capitol se ocupă de diferitele triburi daco-getice: *dacii* care locuiau în Transilvania de azi, *geții* care populau Cimpia Munteniei, sudul Moldovei și Dobrogea, *appulii* aflați în jurul orașului de mai tîrziu Appulum (Alba Iulia), *sucii* la gura Olutului, *burii* în zona de dealuri a Munteniei și Olteniei, *ordescensii* pe malurile Argeșului, *biephii* în vestul Daciei, *dacii mari* în Maramureș și nordul Crișanei, *costobocii* în Carpații nord-estici, pe ambele lor versante și *carpii* în Moldova, dacii și geții impunîndu-se ca nume generice și pentru alte triburi.

Un accent deosebit se pune în cadrul lucrării pe epoca de formare și de consolidare a statului dac (cap II—IV). În această parte sînt prezentate legăturile dintre băștinășii geto-daci și cetățile grecești de pe țărmul de apus al Mării Negre și celții veniți din vest în epoca premergătoare formării statului incipient sclavagist dac. Apoi sînt descrise evenimentele istorice din epoca domniei lui Burebista și pînă în epoca lui Decebal și a raporturilor dintre daci și romani înainte de Decebal.

În capitolul următor, intitulat *Călătoria prin inima Daciei*, autorul descrie impunătoarele cetăți ale dacilor, mai ales din Munții Orăștie, cum sînt cele de la Costești, Piatra Roșie, Blidarul și mai ales *Sarmizegetusa*, cetate de refugiu așezată pe Dealul Grădiștei al cărei tragic sfîrșit este indeobște cunoscut. De altfel, întregul teritoriu al țării noastre este împințit de cetăți de piatră sau fortificații de pămînt și șanțuri de apărare, aparținînd căpeteniilor geto-dace.

În continuare, autorul descrie bogățiile așezărilor dacice, făcîndu-se cunoscute uneltele, diferitele obiecte de uz casnic, armele și mai ales ceramica, din cadrul căreia o mențiune specială merită ceramica pictată descoperită la Sarmizegetusa cu motive animaliere și vegetale reproduse într-un stil original. Obiecte de metal ajunse pînă la noi stau mărturie asupra priceperii și îndemînării cu care dacii au prelucrat metalele, în special argintul din care făureaua fibule, coliere, renumitele brățări cu capețele în formă de șarpe etc.

În concordanță cu cultura lor materială, deosebit de avansată, era și cultura spirituală.

Deși societatea geto-dacă nu făcuse încă progrese atât de mari încât să putem vorbi despre existența în sinul ei a unor oameni de știință specializați, unele cunoștințe științifice, mai ales de astronomie, bazate pe experiența poporului și în parte pe profețiile lor observații, erau în posesia preoților daci. De asemenea un loc de frunte îl ocupa la daci, de data aceasta nu numai la preoți dar și la oamenii de rînd, medicina empirică.

Dintre puținele vestigii, care au supraviețuit timpurilor și care ne documentează arta dacilor, un splendid exemplu de operă artistică îl constituie tezaurul de vase de argint de la Sincraeni, frumoasa ceramică pictată de la Sarmizegetusa, podoabele de argint și altele. Artă dacilor a suferit și ea influențe străine. Astfel pe coiful de aur de la Poiana Cătofenesti sînt evidente elemente irano-scitice. Elemente de origine grecească sau scitică se întîlnesc pe o serie de obiecte.

Autorul își încheie cartea prin tratarea epocii lui Decebal aflat în culmea puterii, analizează valoarea Columnei lui Traian ca document istoric, trecînd apoi la descrierea amănunțită a celor două războaie dacice urmate de cucerirea Daciei de către romani, iar în epilog face o scurtă trecere în revistă a persistenței dacilor în epoca romană și a procesului de romanizare a acestora în epoca romană și postromană.

Răsfoind paginile acestei cărți cititorul poate afla nu numai istoria politică și social-economică a strămoșilor noștri daci, dar va urmări cu plăcere și satisfacție procesul de formare și închegare a unei culturi materiale și spirituale proprii, profund originale, proces dezvăluit cu atîta vigoare, mai ales grație ultimelor cercetări arheologice. Influențele venite dinafară, cea celtică și mai ales cea grecească, dacii au știut să le asimileze în chip creator, în concordanță cu propriile lor necesități și gusturi.

Scrisă într-un stil atractiv, dar în același timp respectînd rigurozitatea științifică, autorul exprimîndu-și adeseori păreri originale într-o serie de probleme dificile sau controversate, lucrarea poate fi citită cu același interes atât de publicul larg cît și de specialiști.

Maria Comșa

■ Literatura agricolă

Îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, întărirea rolului statului în conducerea unitară a producției agricole, promovarea progresului tehnic precum și alte măsuri indicate la Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 sînt menite să asi-

gure traducerea în viață a hotărîrilor — cu adevărat istorice — ale Congresului al IX-lea al partidului privind ridicarea producției și a productivității muncii în agricultură.

În anii următori se va trece pe scară largă la aplicarea unei tehnologii avansate, bazată pe conducerea științifică a producției, raionarea, concentrarea și specializarea ramurilor de producție.

Realizarea marilor obiective ce stau în fața agriculturii în planul cincinal presupune cadre bine pregătite, cu un bagaj de cunoștințe corespunzător cerințelor actuale, care să știe să pună în practică cele mai moderne mijloace tehnice.

Axată pe problemele mari ale agriculturii noastre socialiste, literatura agricolă asigură numeroaselor cadre de tehnicieni și specialiști, muncitori și țărani cooperatori, cărți cu un conținut bogat în date tehnico-științifice, elaborate de oameni de știință cu o înaltă pregătire de specialitate.

În Editura agrosilvică au apărut în ultimul timp numeroase lucrări în sprijinul cunoașterii și aprofundării noțiunilor de bază ale procesului agricol, al înarmării celor care lucrează în agricultură cu cele mai noi cuceriri ale tehnicii în acest domeniu.

Astfel *Prize și stații de pompare pentru irigații* de inginerii Dan Ionescu-Sisești, Mario Pavel, Aurel Blidaru și Ion Slătineanu înmănușează într-un volum problemele ce privesc prizele de apă de suprafață, stațiile de pompare (inclusiv conductele de refulare) și lucrările de regularizare a albiilor și malurilor rîurilor pentru asigurarea construcțiilor de captare. Ideea înmănușerii acestor probleme este binevenită deoarece proiectarea unor astfel de lucrări nu poate fi concepută decît ținînd seama de toți parametrii de care depind construcția și funcționarea instalațiilor respective.

La baza elaborării lucrării a stat o amplă documentare, autorii folosind numeroase date din țară și de peste hotare, experiența vastă a multor institute de proiectare, rezultate obținute în U.R.S.S., R. P. Chineză, R. P. Bulgaria, Franța, Belgia și altele.

Ținînd seama că în următorii ani se vor lua măsuri pentru irigarea a 400 000 ha, lucrările de captare a apei destinată irigațiilor culturilor capătă o importanță deosebită. Meritul lucrării este că pe lîngă actualitatea ei stringentă, atacă și problemele rentabilității, a eficienței economice a diferitelor sisteme de captare a apei, a prizelor și stațiilor de pompare.

O altă lucrare care tratează probleme ce stau la baza științelor agricole moderne este *Botanica agricolă* (2 volume) de prof. dr. A. Buia, acad. Ștefan Peterfi, prof. dr. Anton Nyarady și prof. dr. Mihai Răvuruț.

Prezentarea acestui vast material s-a făcut pe principiul unității ecologice a plantelor cu mediul lor ambiant și al prezentării organismului vegetal în evoluția lui filogenetică și ontogenetică. Pentru descrierea celulelor, a țesuturilor și a organelor vegetative, autorii au utilizat metoda morfologică și anatomiei comparate arătând rolul și funcția organului în viața individului și a speciei. Volumul II al lucrării scoate în evidență filogenia diferitelor grupe de plante, insistându-se în mod deosebit asupra familiilor ce cuprind plantele cultivate: alimentare, industriale, ornamentale precum și plantele spontane furaje, medicinale, toxice, melifere etc. În afară de caracterele date pentru încrengături, clase, ordine și familii, fiecare specie este descrisă sumar arătându-se mediul și locul în care se dezvoltă și importanța lor practică.

Fără a fi un manual didactic, autorii au avut în vedere în elaborarea materialului și prezentarea unor date și principii didactice generale care să folosească unui cerc mai larg de cititori și în primul rând tehnicienilor și inginerilor din unitățile agricole socialiste, din aparatul de stat, cadrelor didactice cit și studenților din institutele agronomice, din facultățile de biologie, silvicultură etc.

Una din sarcinile de bază ale agriculturii noastre în următorii ani este dezvoltarea creșterii animalelor, selecția și ameliorarea lor în vederea sporirii continue a producției de carne, lapte, ouă etc. Una din metodele moderne care asigură o productivitate sporită a animalelor este hrănirea lor diferențiată.

Lucrarea *Bazele moderne ale alimentației* de prof. dr. Gheorghe Băia tratează separat, pe specii de animale, pe rase, pe categorii de vîrstă, stări fiziologice etc., modul în care trebuie să se facă hrănirea diferențiată a animalelor. Aceasta presupune cunoașterea pe zone naturale a furajelor ce se produc în țara noastră și, pe această bază, stabilirea celor mai corespunzătoare scheme și tipuri de alimentație. În acest sens autorul informează pe cititori despre nivelul actual al cercetărilor și al modului de rezolvare privind problemele de alimentație rațională sub raportul cunoașterii cerințelor fiziologice ale animalelor, a necesarului în energie, proteine, vitamine, săruri minerale, antibiotice și alte substanțe care compun normele de hrană. Sînt date tipuri de rații pentru taurine, porcine, ovine, nutrețuri combinate pentru păsări și alte animale etc., care sintetizează o experiență bogată și o documentație amplă.

Numeroase alte lucrări apărute în Editura agrosilvică, cuprinzînd un domeniu vast de activitate, vor contribui de bună seamă la îmbogățirea cunoștințelor maselor largi de cititori de la sate, dornice să cunoască tot mai mult pentru a ridica agricultura noastră socialistă pe o treaptă superioară. În perioada actuală, a citi, a se documenta intens, a pătrunde adînc în tainele științei constituie una din îndatoririle fiecărui specialist și tehnician din agricultură, a fiecărui muncitor și țaran cooperator.

Valeriu Dumitrescu

■ Literatură beletristică „Biblioteca pentru toți” în 1966

De la primul număr al colecției intitulat *Povești alese* de Ch. Andersen, colecția fiind inițiată de editorul Carol Müller în 1895, și pînă la *Crăiasa zăpezii*, culegerea din basmele aceluiași mare scriitor, apărută la sfîrșitul anului 1965, sub îngrijirea Editurii pentru literatură, *Biblioteca pentru toți* a parcurs o cale de șapte decenii, înregistrînd remarcabile succese în popularizarea literaturii universale și române clasice și contemporane.

Astăzi *Biblioteca pentru toți* este cea mai importantă și cea mai populară colecție de beletristică din țara noastră și a intrat în cel de-al 8-lea deceniu al existenței sale, bucurîndu-se de aprecierea unanimă a maselor de cititori. Cele 315 numere ale seriei a treia, numerotată, a colecției, inaugurată în 1960, însumează impresionantul tiraj de peste 17 000 000 exemplare, cuprinzînd creații a 176 scriitori străini și români, 13 antologii și culegeri de folclor, proză, poezie și teatru, reprezentînd 26 de literaturi.

Fondul de aur al literaturii universale clasice și contemporane, ca și cel al literaturii române sînt și continuă să fie reprezentate prin ceea ce au mai semnificativ, oferind cititorilor de toate vîrstele posibilitatea formării unor biblioteci personale cu adevărat valoroase, fiecare carte fiind însoțită de cite o prefață și de cite un tabel cronologic minuțios alcătuite și deosebit de instructive și interesante.

Editura pentru literatură aduce și în anul 1966, prin *Biblioteca pentru toți*, o valoroasă contribuție la popularizarea literaturii universale și a literaturii române, punînd la dispoziția cititorilor creații fundamentale ale literaturii latine, africane, americane, arabe, engleze, franceze, germane, italiene, maghia-

re, norvegiene, ruse, suedeze și, evident, ale literaturii române.

Simpla enumerare a oitorva dintre ele este semnificativă: o culegere de *Basme africane*, 2 volume, *O mie și una de nopți*, vol. I. romanul *Portretul lui Dorian Gray* de Oscar Wilde, *Contrapunct*, 2 volume, roman al scriitorului englez A. Huxley, *Viața și aventurile lui Salavin*, 3 volume de Georges Duhamel, *Simplicius Simplicissimus*, roman al scriitorului german Grimmshausen, *Luna și focurile de paie* de Cesare Pavese, *Cei din Hemsö*, roman al scriitorului suedez Johan August Strindberg, *Omul invizibil* de H. G. Wells, *Umbrele sfântului Petru*, roman al scriitorului maghiar Mikszáth Kálmán, majoritatea pentru prima dată traduse în limba română.

Din literatura română amintim romanele *Fecioarele despletite* și *Concert din muzică de Bach* de Hortensia Papadat-Bengescu, *Maidanul cu dragoste* de George Mihail Zamfirescu, *Sfirșit de veac în București* de Ion Marin Sadoveanu, *Calea Văcărești* de I. Peltz, *Groapa* de Eugen Barbu, o selecție din proza literară a lui Nicolae Iorga intitulată *Oameni care au fost*, *Viața lui Mihai Eminescu* de George Călinescu, *Arta prozatorilor români*, 2 volume, de Tudor Vianu, o culegere în 2 volume din nuvelistica lui Marin Preda. O mențiune specială pentru culegerile *Proverbelor românilor* și *Legende populare* și pentru *Antologia poeziei române moderne*.

Primul trimestru al anului 1966 oferă cititorilor, printre altele, o bogată selecție din poezia lui Dimitrie Bolintineanu — *Legende istorice*, un volum de proză literară eminesciană intitulată *Geniu pustiu*, *Cocoșul negru*, volum selectiv din teatrul lui Victor Eftimiu, iar din literatura universală: *Scriitori din exil de Ovidiu*, *Caracterele*, 2 volume, de La Bruyere, romanul *Condiția umană* de André Malraux, *Fata pescarului*, volum selectiv din nuvelistica scriitorului norvegian Bjørnstjerne Bjørnson, noi ediții ale unor cărți valoroase ca: *Jane Eyre*, 2 volume, de Charlotte Brontë, *Cărțile junglei*, 2 volume, de Rudyard Kipling și *Vulpile în vie*, 3 volume, de Lion Feuchtwanger.

Aparițiile anului 1966 în colecția *Biblioteca pentru toți* reprezintă un episod din vasta activitate desfășurată pe baza unui impresionant plan de editare, care își propune, prin selecții riguroase și prin lărgirea tematicii sale, să cuprindă cele mai reprezentative valori ale beletristicii universale și românești.

Eugen Blăjan

IORGA, NICOLAE. Pagini alese. 2 vol. Buc., Editura pentru literatură, 1965. Vol. 1. 236 p., vol. 2. 464 p.

Personalitatea creatoare polivalentă, în linia lui Dimitrie Cantemir — iar în plan universal comparabil, după opinia lui G. Călinescu, cu Voltaire — istoric în primul rind, unul dintre cei mai de seamă ai lumii, scriitor, critic și istoric literar, animator, figură luminoasă de umanist, Nicolae Iorga, de la a cărui dispariție, în urma unei abominabile crime, se împlinesc 25 de ani, n-a cunoscut pînă acum o exegeză amplă, o prezentare critică monografică a pluralei sale opere.

Antologia profesorului M. Berza — apărută de curînd în Editura pentru literatură — a avut în atenție în primul rînd relevarea scriitorului N. Iorga. Cele două volume antologice nu s-au oprit asupra poeziei sau teatrului, ci asupra unor fragmente autobiografice din *O viață de om*, asupra excepționalelor portrete literare, însemnărilor de călătorie în țară și străinătate, asupra unor fragmente din lucrări de istorie, în sfîrșit, asupra unei selecții din publicistica.

Din fragmentele autobiografice desprindem această mărturisire, definitoare pentru maturitatea precoce a savantului: „Am prins de la început felul de a vorbi al minților formate, al sentimentelor care s-au încercat cu viața”.

Paginile de călătorie pe meleaguri românești comunică patriotism vibrant în fața semnelor: multiple ale vechimii noastre, observații morale, notițe istorice, toate într-o expresivă limbă românească. Departate de a fi fugare însemnări, notele de călătorie prin țară, ca și celea prilejuite de călătoriile în Italia, Franța, Spania, Portugalia, Grecia, dovedesc nerv, culoare, acuitatea cu care este prins specificul locurilor.

Portretele literare selectate din *Oameni cari au fost* sînt dedicate unor personalități ilustre ca B. P. Hașdeu, V. Pirvan, Spiru Haret, Aurel Vlaicu, N. Grigorescu, Gh. Țițeica, precum și unor scriitori și savanți: Ibsen, Tolstoi, Pirandello, Meillet, Edison.

Despre portretele literare, Vladimir Streinu scria în *Pagini de critică literară*: „De cînd scrie d-sa (N. Iorga) limba noastră a fost trecută prin cuptoare de simțiri, care au făcut-o să sfîrșie și să frigă”. Se vorbește despre un „putennic poet”, despre un stilist.

Paginile istoricului, reunite în capitolul *Din trecutul nostru*, recomandă pe eruditul unanim recunoscut, pe patriotul care a vibrat în slujba națiunii. Citeva articole reamintesc vastele preocupări pentru istoria universală.

Prezențe în cotidian, o serie de articole diverse, mărturisesc vasta participare la cele mai importante și diverse probleme ale timpului. Articolele acestea împlinesc portretul de tribun al lui Nicolae Iorga.

Volumele antologice, datorate prof. M. Berza, se înscriu ca debutul editorial al restituției operei marelui savant și patriot N. Iorga. Ele vor fi urmate de o serie de opere reprezentative.

D. Iordan

BOTEȘ, ION și PANĂ, ION. Din august pînă în mai. Buc., Editura militară, 1965. 448 p.

Contribuție personală a doi ofițeri combatanți, noua carte despre participarea României la războiul antihitlerist ajută la cunoașterea faptelor de arme ale ostașilor regimentului 34 infanterie, porniți în războiul de eliberare a patriei în zilele fierbinți ale lui August 1944; un drum de luptă lung, de cca. 1300 km început la Constanța și încheiat în apropierea orașului Praga.

Filele cărții îți aduc în față pilde de adevărat patriotism, impresionante prin simplitatea cu care sînt redată, prin lirismul autentic și trăirea omenească a faptelor descrise. Firul povestirilor (grupate în trei părți) începe cu câteva episoade petrecute la Constanța înainte de 23 August 1944, din care reiese starea de spirit antifascistă din rîndurile armatei române. Ostașii regimentului 34 infanterie, denumiți „ostașii mării”, pornesc lupta contra trupelor germane hitleriste cu operațiile de curățire din zona orașului Constanța, la care iau parte și muncitori din port, înrolați în formațiunile de luptă patriotice. După acest botez al focului, regimentul se îndreaptă spre Transilvania, „ultimul asalt pe pămîntul patriei” dîndu-se la Carei, ceea ce a reprezentat de fapt eliberarea întregului teritoriu al țării.

Partea a doua, consacrată luptelor purtate pe pămîntul Ungariei, cuprinde descrierea numeroaselor fapte de eroism ale ostașilor români în perioada octombrie-decembrie, finalizate prin eliberarea țării vecine de sub jugul ocupației horthy-sto-hitleriste.

Partea a treia conține însemnări din Cehoslovacia, încheindu-se cu descrierea ultimelor lupte ale regimentului purtate împotriva unor grupuri de hitleriști care mai acționau și după capitularea Germaniei.

Deși este construită pe baza însemnărilor a doi autori, lucrarea are o desfășurare armonioasă, încheiată, cronologică, existînd o unitate perfectă în interpretarea și prezentarea materialului.

D. Maksutovici

DANTE, A. Divina Comedie. În românește de Eta Boeriu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 576 p.

O nouă traducere a *Divinei Comedii* constituie, în orice limbă ar fi făcută, un adevărat eveniment pentru cel puțin două motive: datorită faptului că marchează un moment al difuzării capodoperei dantești, iar, pe de altă parte, întrucît înseamnă încununarea unui îndelungat efort de pătrundere a textului marelui poet, care, afit prin sinteza culturală pe care a realizat-o, cît și prin adoptarea terținei, a impus traducătorilor săi trecerea a nenumărate și dificile obstacole.

Aș spune că „anul Dante” solicită o asemenea manifestare din partea scriitorilor români, care țin de o tradiție culturală cu variate contacte cu opera florentinului (de la primele întrezăriri ale concepției aceleia care a inspirat pe autorul *Florii Darurilor* și pînă la redările în română ale lui Eliade, N. Gane, Tundrea, Coșbuc ș. a.). Eta Boeriu a îndeplinit cu succes acest deziderat și, ca traducătoare, repeta cazul destul de rar întâlnit în destinul *Divinei Comedii* în lume, acela de a fi transpusă într-o limbă străină de către o scriitoare (cazul, anume, al Mariei Chițu, căreia i se datorează prima apariție în volum a unei versiuni române). Succesul traducerii sale se întemeiază pe cunoașterea temeinică a culturii italiene, din care a mai introdus în circuitul țării noastre și o apreciată traducere a *Decameroului* lui Boccaccio, ca și alte traduceri, și pe evidente daruri poetice ce răzbat în versurile *Divinei Comedii*, apărute recent. Fără să piardă vreuna din semnificațiile majore, încrustate de Dante în cînturile operei sale, realizînd la rîndu-i performanța terținei. Eta Boeriu a pus la îndemîna unui larg cerc de cititori opera care a sintetizat cultura europeană de pînă la el și a vestit lumea modernă. Densitatea poeziei dantești apare cu prisosință, dar cu o fluiditate pe care nici una din versiunile române de pînă acum nu o posedă.

De aceea, *Divina Comedie* credem că va pătrunde și mai mult în rîndurile cititorilor din țara noastră, care se vor putea apropia, datorită acestei versiuni, de poemul scris de cel care a fost sărbătorit pentru cei 700 de ani de viață în cultura lumii. Opera dantescă va putea cîștiga pe cititorii români prin uluitoarele sale dimensiuni, ca și prin experiența umană pe care o condensează, datorită versului încîntător pe care-l îmbracă în traducerea Etei Boeriu.

Calitățile poetice și claritatea terținei redată de italianista-poetă de la Cluj a ușurat, de altfel, și obligațiile autorilor comentariului, care nu s-au mai văzut siliți să încarce notele cu explicații, care, fără să

aducă vreo contribuție la elucidarea textului, ar fi putut întrerupe efectul poetic. Au fost introduse, în schimb, scurte rezumate, care pot sugera faptul că poemul dantesc este, în același timp, și un amplu „roman” cu episoade distincte (după cum observă un exeget francez). Cu aceeași intenție, și pentru a reliefa valoarea de frescă istorică a *Divinei Comedii*, am adăugat la sfârșit schițele rezumative ale celor trei cantice.

Prin versul Etei Boeriu se poate afirma, fără exagerare, că opera celui mai mare poet al Italiei intră într-o nouă fază în cultura română și de aceea traducerea aceasta constituie un adevărat eveniment; el nu trebuie să scape atenției celor care hotărăsc adeseori destinul cărților, bibliotecarii.

Al. Dușu

KAFKA, JOSEPH. *Procesul*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 272 p.

Mort în anonim, acum peste patru decenii, Kafka se bucură de o glorie postumă neobișnuită. Cea mai răspândită și mai apreciată dintre lucrările lui este *Procesul*, roman care a stat la baza mai multor dramatizări (dintre care una făcută de André Gide și Jean Louis Barrault), a unui libret de operă și a unei ecranizări realizată de Orson Welles.

Ca toate scrierile lui Kafka, *Procesul* e o parabolă căreia i se pot atribui diferite semnificații. Exegeza imensă asupra operei kafkiene — peste cinci mii de titluri — a propus în legătură cu *Procesul* interpretările cele mai diverse. Opacitatea congenitală a cărții este în mare măsură agravată de pasiunea sterilă cu care numeroși comentatori se apleacă asupra unor detalii nesemnificative din romanul scriitorului praghez.

Într-o dimineață eroul cărții, Iosef K., este arestat. Aceasta e situația nouă din care rezultă tot ceea ce va urma, așa-numita situație-cheie cu care debutează multe din lucrările lui Kafka. Prima particularitate a acestei situații: arestarea are numai o valoare simbolică, Iosef K. ducându-și în continuare vechiul său fel de viață. Prin urmare ceea ce se schimbă nu e condiția existenței sale, ci conștiința acestei condiții. Iosef K., arestat fiind, trăiește la fel ca atunci când se considera liber. Deci libertatea lui e doar aparentă și această aparentă privește nu numai prezentul și viitorul, ci și trecutul.

A doua particularitate: el ia cunoștință de faptul privării lui de libertate, dar nu și de cauza acestei privațiuni, respectiv de învinuirea care i se aduce. În opoziție cu

ideile conform cărora eroul kafkian tipic ar fi un înfrînt, un predestinat eșecului prin pasivitate, Iosef K. pleacă în căutarea Tribunalului care l-a osîndit și a legii după care se călăuzește acest Tribunal. El își înfruntă judecătorii acuzându-i de rea-credință. El își reneagă apărătorul care pretinde un preț scotit de Iosef K. mai inacceptabil decît moartea: renunțarea la orice însușiri omenești, așa cum se întîmplă cu Block. El descoperă că tomurile impresionante în care ar trebui să se afle înscrisă legea, cuprind de fapt niște ilustrații obscene.

Un procedeu preferat al lui Kafka este apelul la fantastic. Acest fantastic este construit din obiecte și întîmplări care aparțin celui mai banal cotidian, împletite însă într-un mod paradoxal, adeseori absurd. Tocmai datorită acestei originale fuziuni dintre fantastic și cotidian, lumea creată de Kafka în *Procesul* ni se pare în același timp atît de bizară, dar și de familiară. Ce poate fi mai banal decît faptul că un om politicos îi oferă altuia întîietatea? Dar dacă acest gest este săvîrșit de un călău în favoarea altui călău și dacă această scenă se petrece în fața osînditului care urmează să fie executat, așa cum s-a întîmplat în finalul *Procesului*, gestul banal devine în același timp straniu și revoltător. Nimicirea omului este astfel inclusă în fluxul celor mai insignifiante fapte ale obișnuitului de fiecare zi.

Impresia puternică generată de această viziune e adîncită de stilul lui Kafka. În opoziție cu o prejudecată răspîndită, acest stil e de o neobișnuită limpezime și simplitate. Kafka scrie clar, precis, chiar cînd își propune — așa cum face atît de des — să exprime inexprimabilul. Dificultatea lecturii apare abia atunci cînd vrem să descifrăm tilcul adînc pe care el ne face numai să-l întrezărim ascuns în tenebrele adunate dincolo de această claritate aparentă. Scriitorul ne pune în fața unor probleme cardinale ale existenței și conștiinței noastre, dar nu și în fața soluțiilor acestor probleme.

Procesul ne înfățișează o lume dezolantă, care zdrobește oamenii cu indiferență, asemeni mecanismului absurd din cunoscuta nuvelă a aceluiași autor *Colonia de pedepsă*. Dar alături de această lume, sau și mai exact: în mijlocul ei, împotriva apăsării ei nimicitoare, *Procesul* afirmă cu stăruință, însă și cu multe ezitări, puterea rațiunii umane, speranța în capacitatea potențială a omului de a se împotrivi — fie chiar și numai pe plan spiritual — condițiilor social-istorice care tind să-l mutileze, să-l dezumanizeze.

Pavel Cimpeanu

Библиотеки в помощь научному исследованию. (Роль библиотек и поддержке научно-исследовательской работы в результате создания Национального Совета научного исследования)	65	читателем-книгой-библиотекарем с одной стороны и читателем-библиотекарем — с другой стороны)	74
Александру Т. ПОПЕСКУ и Кристiana ПОПЕСКУ: <i>Научно-техническая документация в Бухарестском политехническом институте им. Георге Георгиу-Дею</i>	66	Штефан ГРУИЯ: <i>Предпосылки направления в выборе книг (Факторы влияющие на читателя в выборе книг для чтения. Необходимость изучения запросов читателей и в связи с этим-уточнения программы и методов работы библиотек)</i>	76
Анад. Виктор ЕФТИМИУ: <i>Библиотекарь (Писатель Виктор Ефтимю о роли библиотекаря)</i>	71	Ja „круглым столом”: <i>Направление выбора книг для чтения в условиях свободного доступа к полке. (Дискуссия, проведенная работниками Бухарестских библиотек)</i>	80
Х. ЗАЛИС: <i>С Шербаном Чокулеску о выборе книг для чтения. (Мнение литературного критика Шербана Чокулеску об ответственности библиотечных работников)</i>	72	Мирча ТОМЕСКУ: <i>Что читают студенты. (Выводы в связи с годовым анализом прочитанных студентами книг в Центральной библиотеке Бухарестского университета)</i>	95
Константин ПАУНЕСКУ: <i>О психологии читателя. (Некоторые психологические стороны специфических соотношений между</i>		Джетта Елена РАЛЛИ: <i>Установление заголовков единообразно описанию алфавитным каталоге</i>	104

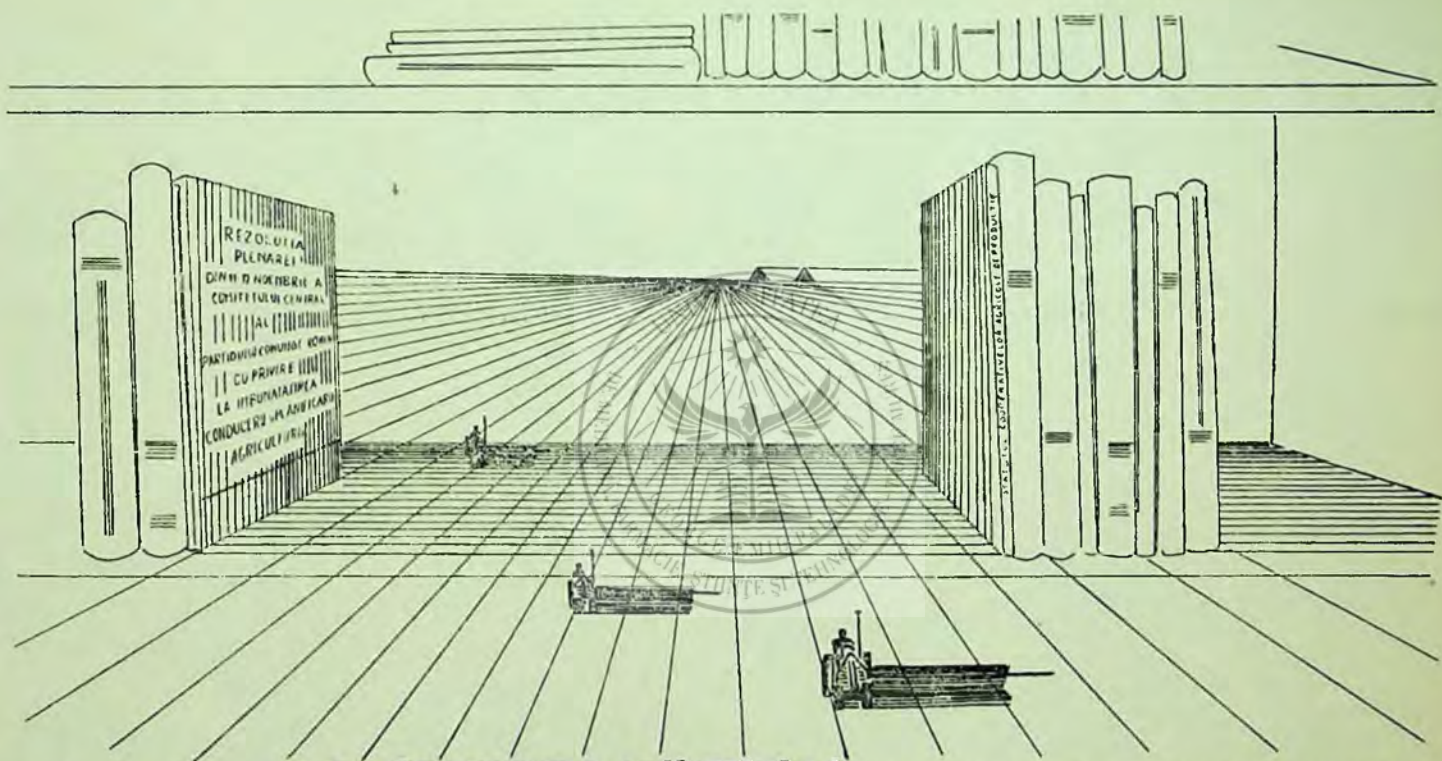
EXTRAIT DU SOMMAIRE

<i>Les bibliothèques—auxiliaires de la recherche scientifique. (Les tâches des bibliothèques concernant l'aide à l'activité de la recherche scientifique à la suite de la création du Conseil National de la Recherche scientifique)</i>	65	part. et le lecteur et le bibliothécaire, d'autre part)	74
Alex. Th. POPESCU et Cristiana POPESCU: <i>La documentation technico-scientifique à l'Institut polytechnique „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de Bucarest</i>	66	Stefan GRUIA: <i>Les prémisses de l'orientation de la lecture. (Les facteurs qui influencent le choix de la lecture. La nécessité d'étudier les exigences des lecteurs et l'établissement sur cette base du programme et des méthodes de travail des bibliothèques)</i>	76
Acad. Victor EFTIMIU: <i>Le bibliothécaire. (L'écrivain Victor Eftimiu sur la mission du bibliothécaire)</i>	71	A la „table-ronde”: <i>L'orientation de la lecture dans les conditions de libre accès aux rayons des bibliothèques. (Discussion organisée avec les bibliothécaires des bibliothèques publiques de Bucarest)</i>	80
H. ZALIS: <i>Avec Șerban Cioculescu sur le discernement de la lecture. (Opinions du critique littéraire Șerban Cioculescu sur les responsabilités qui incombent aux travailleurs des bibliothèques)</i>	73	Mircea TOMESCU: <i>La lecture des étudiants. (Constataions en marge de l'analyse annuelle de la lecture des étudiants à la Bibliothèque centrale universitaire de Bucarest)</i>	95
Constantin PAUNESCU: <i>Notes sur la psychologie du lecteur. (Quelques aspects psychologiques des relations spécifiques créées entre le lecteur, le livre et le bibliothécaire, d'une</i>		Getta Elena RALLY: <i>L'établissement des vedettes dans le catalogue alphabétique par noms d'auteurs et titres d'anonymes</i>	104

SUMMARY

<i>Librarians as auxiliaries of scientific research. (Tasks of libraries in supporting scientific research after the setting up of the National Council of Scientific Research)</i>	65	and of reader-librarian, on the other)	74
Alex. Th. POPESCU and Cristiana POPESCU: <i>The technical-scientific documentation at the Bucharest Polytechnic Institute „Gheorghe Gheorghiu-Dej”</i>	66	Stefan GRUIA: <i>The premisses of the directing of reading. (Factors influencing the selection of reading. The need of studying the readers' demands and of establishing a proper library programme and working methods)</i>	76
Academician Victor EFTIMIU: <i>The Librarian. (Writer Victor Eftimiu on the librarian's task)</i>	71	At „the round-table”: <i>The open shelf and the guiding of reading. (Discussion with the Bucharest Public Libraries' librarians)</i>	80
H. ZALIS: <i>With Șerban Cioculescu on selecting the reading. (Literary critic, Șerban Cioculescu on the librarians' responsibilities)</i>	73	Mircea TOMESCU: <i>The students' reading. (An analysis of students' annual reading at the Bucharest University Library)</i>	95
Constantin PAUNESCU: <i>Notes on the reader's psychology. (Some psychological aspects of reader-book-librarian relationship, on the one hand,</i>		Getta Elena RALLY: <i>The establishment of headings in the author and title catalogue</i>	104

COLEGIUL DE REDACTIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRUNBERG Aron (redactor șef-adjunct), IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRADICENT Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea

CALEA SPRE **AGRICULTURA ȘTIINȚIFICĂ** DE ÎNALȚĂ PRODUCTIVITATE
TRECE ȘI PRIN **BIBLIOTECA**

Model de afiș realizat de Marilena Ursu.

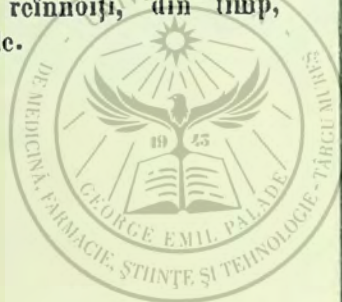
universității 38

12

12

BIBLIOTECARI!

Pentru a vă asigura integritatea
colecției REVISTEI BIBLIOTECILOR pe
anul 1966, reînnoiți, din timp,
abonamentele.

41 000